

Revue Piešťany

Jeseň 2009 Autumn 2009 Herbst 2009

Ročník XLV.

MAMUTY V OKOLÍ PIEŠŤAN

MAMMOTHS IN THE VICINITY OF PIEŠŤANY
MAMMUTS IN DER UMGEBUNG VON PIEŠŤANY

FESTIVALOVÉ VRCHOLY

FESTIVAL HIGHLIGHTS
FESTIVAL-HÖHEPUNKTE

PESTRÁ LETECKÁ ŠOU

Drahomíra Moretová Foto Martin Palkovič

■ V areáli piešťanského letiska sa už po tretí raz uskutočnili Národné letecké dni. Bohatý adrenalinový program prilákal sem niekoľko desiatok tisíc divákov. Medzi najväčšie ťaháky patrilo vystúpenie svetoznámeho maďarského akrobata Zoltána Veresa s lietadlom Extra 300. Návštevníci s napätím sledovali aj chorvátsku akrobatickú skupinu Krila Oluje na lietadlách PC-9, historickú Catalinu (viacúčelový obojživelný lietajúci čln), Eurofighter Typhoon rakúskeho letectva, vystúpenie lietadla JAS-39 Gripen a dvojicu vrtulníkov Mi-24 z Čiech, vystúpenie pilota holandského F-16, poľskej akrobatickej skupiny Orlik, amerického Hercules C-130, francúzskeho Mirage 2000 a mnohých ďalších účastníkov. Nakoniec aj prelet lietadla vybaveného systémom včasnej výstrahy AWACS patrí u nás k zriedkavým zážitkom.

VARIED AIR SHOW

■ The National Aviation Days were held, for the third time, in the area of Piešťany airport. An adrenaline rich programme attracted several tens of thousands of spectators. The performance of the world-famous Hungarian acrobat, Zoltán Veres, with his Extra 300 aircraft was one of the biggest attractions. Many more shows were observed by the thrilled visitors, such as the Croatian aerobatic team Krila Oluje with their PC-9 aircraft, a historical Catalina (a multipurpose amphibious flying boat) and a Eurofighter Typhoon of the Austrian Air Force. Also performances of JAS-39 Gripen aircraft and two Mi-24 helicopters from the Czech Republic, a Dutch F-16 show followed by the Polish aerobatic team Orlik, American Hercules C-130 and French Mirage 2000 and many others were seen as well. The flypast of aircraft equipped with AWACS (airborne warning and control systems) is also among rare experiences in our country.

BUNTE FLUGSCHOW

■ Im Areal des Flughafens von Piešťany fanden bereits zum dritten Mal die Nationalen Flugtage (Národné letecké dni) statt. Das abwechslungsreiche Adrenalin-Programm lockte mehrere zehntausend Zuschauer hierher. Zu den größten Magneten zählte die Vorführung des weltweit bekannten ungarischen Kunstfliegers Zoltán Veres mit dem Flugzeug „Extra 300“. Mit Spannung verfolgten die Zuschauer auch die kroatische Kunstflugstaffel „Krila Oluje“ mit den Flugzeugen „PC-9“, die historische „Catalina“ (Mehrzweck-Flugboot), den Eurofighter Typhoon der österreichischen Luftwaffe, die Vorführung des Flugzeugs „JAS-39 Gripen“, das Hubschrauber-Duo „Mi-24“ aus Tschechien, die Vorführungen eines niederländischen Piloten mit einer „F-16“, des polnischen Aerobatic-Teams „Orlik“, einer amerikanischen „Hercules C-130“, einer französischen „Mirage 2000“ sowie vieler weiterer Teilnehmer. Auch der Überflug eines mit dem Frühwarnsystem AWACS ausgestatteten Flugzeugs gehört bei uns zu den seltenen Erlebnissen.

Revue Piešťany, ročník XLV.
Kultúrno-spoločenský štvrťročník.
Vydáva Mesto Piešťany.

Šéfredaktor:
Kornel Duffek

Redakčný fotograf:
Mgr. Martin Palkovič

Redakčná rada:
Ing. Margita Galová (predsedníčka),
Ing. Jana Štefečková Beňáčková,
Kornel Duffek, PhDr. Vladimír Krupa,
Mgr. Drahomíra Moretová,
Mgr. Jana Obertová

Spolupracovali:
PhDr. Robert Bača,
Ing. Jana Štefečková Beňáčková,
Štefan Gregorička, Mgr. Jarmila
Hluchová, Marián Klčo, PhDr. Vladimír
Krupa, Mgr. Drahomíra Moretová,
Jana Obertová, PaedDr. Ján Orlovský,
Martin Palkovič

Foto:
Archív Kúpele Piešťany, archív BM,
archív SÚH Hurbanovo, archív
A. Urminského, Martina Ábelová,
PhDr. Robert Bača, Eva Drobná,
Štefan Gregorička
Ing. Tomáš Hudcovič, Marián Klčo,
Jaroslav Korvín, Ladislav Novák,
Martin Palkovič, Martin Valo

Jazyková úprava:
Kornel Duffek

Preklad nemecký jazyk:
Olga Sulzberger

Preklad anglický jazyk:

This issue of Revue Piešťany
was proofread by SKYPERS
The School of Languages
www.skypers.sk

Grafická úprava:
Re Public group s.r.o., Piešťany

Tlač:
PN print s.r.o., Piešťany

Adresa redakcie:
Revue Piešťany, Námestie SNP č. 3
921 45 Piešťany
tel.: +421 33 7765301
fax: +421 33 7765333
mob.: +421 903 712545
e-mail: sekretariat@piestany.sk
Reg. č.: EV 396/08

Revue Piešťany - Jeseň 2009 - Autumn 2009 - Herbst 2009

2-4

Čaro jesenných Piešťan (Drahomíra Moretová)
■ The charm of autumn in Piešťany
■ Zauber des herbstlichen Piešťany

5-8

Premiéra oratória Cyril a Metod (Kornel Duffek)
■ The premiere of the oratorio Cyril and Methodius
■ Premiere des Oratoriums „Cyrillus und Methodius“

9-11

Kúpeľné info ■ Spa info ■ Heilbad Info (Jana Štefečková Beňáčková, Jana Obertová)

Kúpele prospievajú aj storočným

- Spa - good for centenarians too
- Heilbad auch bei Hundertjährigen wirkungsvoll

Ruský kozmonaut Viktor Gorbatko

- Russian astronaut Viktor Gorbatko
- Russischer Kosmonaut Viktor Gorbatko

Politická elita z Cypru

- Political elite from Cyprus
- Politische Elite aus Zypern

Prvý honorárny konzul Gruzínska v Piešťanoch

- The first Honorary Consul of Georgia in Piešťany
- Erster Honorarkonsul Georgiens in Piešťany

12-14

Miroslav Donutil oddychoval v Kúpeľoch

(Jana Beňáčková Štefečková)

- Miroslav Donutil relaxed in the Spa
- Miroslav Donutil erholte sich im Heilbad

15-17

Druhý život piešťanskej elektrárne

(Ján Orlovský)

- Second life of Piešťany power station
- Ein zweites Leben für das Kraftwerk von Piešťany

18-21

Spomienka na piešťanského astronóma

(Drahomíra Moretová)

- In remembrance of the Piešťany astronomer
- Erinnerung an einen Astronomen aus Piešťany

22-24

Piešťanské pohľadnice knižne (Kornel Duffek)

- Piešťany postcards published as a book
- Ansichtskarten mit Motiven aus Piešťany als Buch

25-27

Udalosti - návštevy - stretnutia

- Events - Visits - Meetings
- Ereignisse - Besucher - Treffen

28-31

Maori pod Tematínom (Martin Palkovič)

- The Maoris under Tematín Castle
- Maori unter der Burg Tematín

32-35

Solárna energia pre Afriku (Jana Obertová)

- Solar energy for Africa
- Solarenergie für Afrika

36-39

Mamuty v okolí Piešťan (Vladimír Krupa, Marián Klčo)

- Mammoths in the vicinity of Piešťany
- Mammuts in der Umgebung von Piešťany

40-43

Výstava sakrálného umenia

(Jarmila Hluchová)

- The exhibition of sacred art
- Ausstellung sakraler Kunst

44-46

Peripetie doktora Továryho (Robert Bača)

- Doctor Továry's peripeteia
- Peripetien des Dr. Továry

47-49

V Piešťanoch si zahrali mnohé tenisové hviezdy (Štefan Gregorička)

- Numerous tennis stars have played in Piešťany
- In Piešťany spielten viele Tennisstars

50-51

Chvála kolies

(Kornel Duffek)

- The praise of wheels
- Gelobt sei das Rad

50-55

Prezentácia zručnosti a vkusu (Kornel Duffek)

- Presentation of skills and fine taste
- Präsentation von Kunstfertigkeit und Ästhetik

56

Dan Meluzín vo Fontáne

(Kornel Duffek)

- Dan Meluzín in Fontána
- Dan Meluzín in Fontána

Každé ročné obdobie v Piešťanoch má svoje čaro. S príchodom jesene síce teplé slnečné dni ohlasujú svoj koniec a okrem chladnejšieho počasia je to pre väčšinu mladých ľudí aj začiatok školy, napriek tomu je dosť dôvodov prežívať jesenné dni v našom meste príjemne. Jedným z nich je neopakovateľný pohľad na piešťanskú prírodu. Množstvo teplých farieb na listoch stromov v našich parkoch doslova láka na prechádzky. Piešťanskú jeseň však spríjemňujú aj podujatia, ktoré obohacujú kultúrny a spoločenský život domácich i návštevníkov. Veď ak by počasie neprialo, príjemne bude aj v kinosálach. V ponuke sú totiž až tri filmové festivaly.

Each of the seasons In Piešťany has its own particular charm. With autumn approaching, the warm sunny days are becoming scarce and apart from cooler weather, for most young people it is time to start school. Nonetheless, there are still a number of ways how to spend pleasant autumn days in our town. One of them is the spectacular view of Piešťany countryside. You are literally tempted to go for a walk and look at the warm colours of the leaves on the trees in our parks. There are also numerous other events that enrich the cultural and social life of locals and visitors. Even if the weather is not favourable, it can be nice in the cinema and theatres. After all, there are as many as three film festivals on offer.

THE CHARM OF AUTUMN IN PIEŠŤANY ZAUBER DES HERBSTLICHEN PIEŠŤANY

Drahomíra Moretová Foto Tomáš Hudcovič

ČARO JESENNÝCH

Jede Jahreszeit in Piešťany hat ihre besondere Magie. Mit der Ankunft des Herbstes verabschieden sich zwar die warmen und sonnigen Tage und neben dem kälteren Wetter bedeutet dies für die meisten jungen Menschen auch den Beginn der Schulzeit, dennoch gibt es ausreichend Gründe, die Herbsttage in unserer Stadt als sehr angenehm zu erleben.

Einer von ihnen ist der unvergleichliche Anblick der umgebenden Landschaft von Piešťany. Die Vielfalt warmer Farben auf den Blättern der Bäume in unseren Parks verführt geradewegs zu Spaziergängen. Die Herbstzeit in Piešťany steht zudem im Zeichen etlicher Veranstaltungen, die das kulturelle und gesellschaftliche Leben der Einheimischen und der Besucher beleben. Denn sollte sich das Wetter mal von seiner schlechteren Seite zeigen, kann es auch in Kinosälen behaglich sein. Im Angebot befinden sich nämlich gleich drei Filmfestivals.

Kultúrny september sa začne netradične - krstom jedinečnej knihy a otvorením rovnomennej výstavy - „Jožinko dieťa svojich rodičov“. Autorom postavičky Jožinka je Piešťanec Jozef Babušek, významný slovenský karikaturista, zakladateľ slovenského komiksu a moderného slovenského humoru. V predvečer jeho 88. narodenín (2. septembra) sa v Dome umenia stretnú priaznivci komiksu, kresleného humoru a dobrej nálady, aby uviedli do života kompletne vydanie legendárneho seriálu z humoristického časopisu Roháč.

K septembru v Piešťanoch neodmysliteľne patrí aj medzinárodný filmový festival Cinematik. V jeho štvrtom ročníku sa divák má na čo tešiť. V súťažnej sekcii Meeting Point Europe bude prezentovaná výnimočná

PIEŠŤAN

kolekcia najlepších európskych filmov z rokov 2008 a 2009. Medzi nimi budú aj tri exkluzívne slovenské premiéry: Il y a longtemps que je t'aime (Milujem ťa tak dlho), Už maymun (Tri opice) a Aquele Querido Mês De Agosto (Náš milovaný mesiac august). Retrospektívna prehliadka bude venovaná jednému z najlepších súčasných francúzskych režisérů Françoisovi Ozonovi. V ponuke sú aj horory, nové slovenské, ruské, ale aj detské filmy.

Ukončenie letnej kúpeľnej sezóny sa už roky spája s národnou súťažou vo viazaní a aranžovaní kvetov s medzinárodnou účasťou - VICTORIA REGIA. Pastvou pre oči bude aj tentokrát jednak výstava súťažných prác (18. - 20. septembra), ale predovšetkým kvetinové korzo - pestrý sprievod

alegorických vozov (19. 9.). Pripravený je aj bohatý kultúrny program, ktorý vyvrcholí vystúpením speváčky Jany Kocianovej.

Október bude v znamení česko-slovenského divadelného festivalu PIEŠŤANSKÉ REN--DEZVOUS. Dom umenia bude po jedenástykrát hostiť popredných českých a slovenských umelcov.

Medzinárodný rok astronómie bude dominovať aj na treťom ročníku prehliadky ASTROFILM, ktorý sa bude konať v kine Fontána v dňoch 15. - 18. októbra. Na jeho organizácii sa podieľa aj Slovenská ústredná hviezdáreň Hurbanovo.

Spomínať na letné dovolenky či cestovanie budeme môcť počas medzinárodnej filmovej prehliadky EUROTOUR (12. - 15. novembra). Pravda, spoločenských, kultúrnych a športových podujatí bude v Piešťanoch v jesennom období ešte oveľa viac. Príďte a presvedčte sa o tom!

Cultural September is starting off quite unusually with the launch of a unique book and opening of an exhibition with the same name "Jožinko, dieťa svojich rodičov" (Jožinko, the Child of His Parents). The author of Jožinko's character is Piešťany born Jozef Babušek, a remarkable Slovak caricaturist, founder of Slovak comics and modern Slovak humour. In the evening prior to his 88th birthday (2 September) the fans of comics, cartoon and good mood are to meet to launch the complete edition of the legendary serial of the humorous Roháč magazine.

September in Piešťany undeniably belongs to the international film festival Cinematik. Spectators have good reason to look forward to its fourth year. In the competitive section, Meeting Point Europe, an exceptional collection of the best European films of 2008 and 2009 will be presented. Among others, three exclusive premieres in Slovakia: Il y a longtemps que je t'aime, Už maymun and

Aquele Querido Mês De Agosto. The retrospective show will be dedicated to one of the best current French directors François Ozon. Horrors, new Slovak, Russian, and also children's films will be presented.

The end of the summer spa season is traditionally connected with VICTORIA REGIA, the national competition of flower arrangements, with the participation of international entrants. This time your eyes will be pleased by an exhibition of the competing entries, (18 - 20 September), but mainly by the flower promenade which will be a colourful parade of allegorical floats (19 September). The rich cultural programme will culminate with the performance of singer Jana Kociánová.

October will be the month of the Czech-Slovak theatre festival PIEŠŤANY RENDEZVOUS. The House of Art will be hosting renowned Czech and Slovak artists for the eleventh time.

International year of Astronomy will dominate the third year of the presentation of ASTROFILM, which will take place in the Fontana Cinema (15 - 18 October). Slovak Central Observatory Hurbanovo is taking part in its organisation.

You may recollect your summer holiday or travelling memories during the international film presentation EUROTOUR (12 - 15 November)

Of course, there will be many more social, cultural and sport events during the autumn season in Piešťany. Come and see for yourself! ■

Der Kulturmonat September beginnt etwas unkonventionell - mit der Taufe eines hervorragenden Buches und der Eröffnung einer gleichnamigen Ausstellung mit dem Titel „Jožinko dieťa svojich rodičov“ (Jožinko, das Kind seiner Eltern). Autor der Kultfigur Jožinko ist der aus Piešťany stammende, bedeutende slowakische Karikaturist Jozef Babušek, der als Begründer des slowakischen Comics und des modernen slowakischen Humors gilt. Am Vorabend seines 88. Geburtstages (am 2. September) treffen sich im Haus der Kunst Freunde des Comics, des gezeichneten Humors und der guten Laune, um eine vollständige Ausgabe der legendären Serie aus der humoristischen Zeitschrift „Roháč“ ins Leben einzuführen.

Zum September in Piešťany gehört schon traditionell das internationale Filmfestival „Cinematik“. In seiner vierten Saison bietet es einiges, worauf sich der Zuschauer freuen kann. In der Wettbewerbssektion „Meeting Point Europe“ wird eine einmalige Filmreihe, bestehend aus den besten europäischen Filmen der Jahre 2008 und 2009, präsentiert. Drei von ihnen werden als Premiere exklusiv in der Slowakei aufgeführt: „Il y a longtemps que je t'aime“ (So viele Jahre liebe ich Dich), „Üç maymun“ (Die drei Affen) und „Aquele Querido Mês De Agosto“ (Unser geliebter Monat August). Die retrospektive Schau ist François Ozon, einem der besten französischen Regisseure der Gegenwart gewidmet. Zur Auswahl stehen ebenfalls neue slowakische und russische Horrorfilme sowie Kinderfilme.

Der Abschluss der Sommer-Kursaison ist seit Jahren mit dem Landeswettbewerb im Blumenbinden mit internationaler Beteiligung – „VICTORIA REGIA“ - verbunden. Auch diesmal werden die Ausstellungen der zu bewertenden Arrangements (18. – 20. September), aber vor allem der Blumenkorso – ein farbenprächtiger Umzug der allegorischen Wagen (19. September) - eine Augenweide sein. Vorbereitet wurde ebenfalls ein abwechslungsreiches Kulturprogramm, dessen Höhepunkt der Auftritt von Sängerin Jana Kociánová sein wird.

Der Oktober steht im Zeichen des tschechisch-slowakischen Filmfestivals „PIEŠŤANSKÉ RENDEZVOUS“. Bereits zum 11. Mal werden im Haus der Kunst herausragende tschechische und slowakische Künstler gastieren.

Das Internationale Jahr der Astronomie steht auch bei der dritten Filmschau „ASTROFILM“, die zwischen dem 15. – 18. Oktober im Kino „Fontána“ stattfindet, im Vordergrund. An der Organisation beteiligt sich unter anderem auch die Slowakische Sternwarten-Zentrale in Hurbanovo.

Erinnerungen an Sommerurlaub und Reisen können wir während der internationalen Filmschau „EUROTOUR“ (12. – 15. November) aufleben lassen.

Keine Frage, in der Herbstzeit wird es in Piešťany noch einiges mehr an kulturellen, gesellschaftlichen oder sportlichen Ereignissen geben. Kommen Sie und überzeugen Sie sich selbst! ■

PREMIÉRA ORATÓRIA CYRIL A METOD

V rámci 54. ročníka Piešťanského festivalu sa stal Dom umenia 2. júla 2009 miestom prvej premiéry scénického oratória Cyril a Metod skladateľa Ľubomíra Horňáka. V krátkom časovom odstupe po Matúšovi Čákovi Trenčianskom bolo v Piešťanoch premiérové uvedenie už druhé veľké dielo tohto autora.

In the 54th year of Piešťany Festival, the House of Art premiered the scenic oratorio Cyril and Methodius ("Cyril a Metod"), composed by Ľubomír Horňák. This was performed shortly after the musical of Mathias Csak of Trenčín ("Matúš Čák Trenčiansky"), which was his first major work presented in Piešťany.

Im Rahmen des 54. Festivals von Piešťany wurde das Haus der Kunst am 2. Juli 2009 zum Schauplatz der Erstaufführung des szenischen Oratoriums „Cyrillus und Methodius“ des Komponisten Ľubomír Horňák. Mit kurzem Abstand wurde in Piešťany - nach „Matúš Čák Trenčiansky“ - bereits das zweite große Werk dieses Autors uraufgeführt.

The premiere
of the oratorio
Cyril and
Methodius

Premiere des
Oratoriums
„Cyrillus und
Methodius“

Kornel Duffek Foto Martin Palkovič

So scénickým oratóriom ako hudobno-dramatickou formou sa stretávame dosť zriedkavo. Nachádza sa kdesi na polceste medzi operou (muzikálom) a koncertom. Aj kompozičný prejav sa pohyboval medzi symfonickou a rockovou hudbou. Je až prekvapujúce, že táto koláž - napriek rôznorodým ingredienciám - vyznela vcelku jednoliato a, ako ukázala reakcia obecnstva, aj presvedčivo.

Skladateľ mal šťastnú ruku už pri výbere libretistu, keď oslovil Daniela Heviera, mimoriadne tvorivého spisovateľa a básnika so silným prepojením na hudbu a výtvarné umenie. Pri písaní libreta vychádzal z Proglasu, ktorý napísal jeden zo solúnskych vierozvestcov Konštantín Filozof, známejší pod rehoľným menom Cyril, prijatým pri vstupe do mníšskeho rádu. Pravda, nebol by to Hevier, keby do libreta neprepašoval aj svoju životnú filozofiu a narážky na prítomnosť.

Jednotlivé obrazy boli pospájané videoprojekciou, ktorú veľmi pôsobivo nahovoril herec Štefan Bučko.

K prevedeniu tohto oratória je potrebný veľký realizačný aparát. Okrem štvorice operných sólistov (Katarína

Štúrová, Monika Fabiánová, Otakar Klein, Dušan Jarjabek) pripadla dôležitá úloha aj muzikálovým, či rockovým spevákom - Sise Sklovskej a Dušanovi Vítázkovi, ktorí, zdá sa, patria k dvorným interpretom Ľubomíra Horňáka. Spoluúčinkoval spevácky zbor FS Technik, členovia orchestra Slovenskej filharmónie, rockové trio a tanečný umelecký súbor Čarovné ostrohy. Tanec - balet a najmä ten „moderný“ - má v inscenáciách Horňákových diel dôležitú rolu. Oratórium hudobne naštudoval a s prehľadom dirigoval Rastislav Štúr. Veľký podiel na úspešnom vyznení scénického oratória má aj režisér Martin Kákoš.

Dej je situovaný do 9. storočia, keď na našom území vrcholil stret medzi pohanstvom a kresťanstvom, a keď sa staroslovienčina stala vďaka Cyrilovi a Metodovi - popri hebrejčine, gréčtine a latinčine - štvrtým oficiálnym liturgickým jazykom. Nie je preto zvláštne, že táto príťažlivá téma nebola v zatiaľ v slovenskom umení adekvátne spracovaná? Možno očakávať, že scénické oratórium Cyril a Metod sa bude uvádzať najmä pri slávnostných príležitostiach, podobne ako Smetanova Libuša v Čechách.

Ľubomír Horňák má vraj rozpracovaný už ďalší projekt svojej budúcej trilógie. Tému zatiaľ drží v tajnosti. Pokiaľ by urobil taký veľký krok vpred ako od Matúša Čáka Trenčianskeho po Cyrila a Metoda, tak sa máme naozaj na čo tešiť. ■

▲ Sisa Sklovská podala výkon, na ktorý sa dlho nezabúda. Sisa Sklovská gave a performance which will be remembered for a long time. Die Leistung von Sisa Sklovská wird lange Zeit unvergessen bleiben.

▼ Pohanské zvyky prezentovala tanečná skupina Čarovné ostrohy. Pagan traditions were presented by a dance group. Die heidnischen Bräuche wurden von einer Tanzgruppe präsentiert.

▲ Podobných pôsobivých scén má predstavenie viac.
The performance has more impressive scenes like this.
Die Vorführung hat mehrere solche eindrucksvollen
Szenen zu bieten.

We rarely come across a scenic oratorio in music and drama form. It is somewhere between an opera (musical) and a concert. The expression of the composition also ranged between symphony and rock music. It is surprising how this collage, despite the various ingredients, seemed to be rather compact and according to the reaction of the audience, it was persuasive as well.

The composer was lucky when he chose and addressed librettist Daniel Hevier, an extraordinarily creative writer and poet with a strong connection to music and art. While writing a libretto, he was inspired by Proglas written by one of the missionaries from Thessaloniki, Constantine the Philosopher, better known by his monastic name Cyril, which he took when he joined the monastic order. Of course, it would not be Hevier, if he did not use his own life's philosophy and allusions to the nowadays in the libretto. Individual images were connected with a video projection which was impressively dubbed by actor Štefan Bučko.

A large team is necessary to carry out this oratory. Besides four opera soloists (Katarína Štúrová, Monika Fabiánová, Otakar Klein, Dušan Jarjabek), an important task was also given to the musical and rock singers, Sisa

Sklovská and Dušan Vítáček, who seem to be among the 'exclusive' interpreters of Ľubomír Horňák. A choir of folk group Technik, members of the Slovak Philharmonic Orchestra, dance group Čarovné ostrohy (Magic Spurs) and a rock trio also performed. The dance, a ballet, mainly the "modern one", plays an important role in Horňák's staging of the performances. Rastislav Štúr studied the music of the oratory and conducted it without any problems. The scenic oratorio was also successful thanks to its director, Martin Kákoš.

▲ Jeden z hlavných protagonistov predstavenia bol Dušan Vítáček.
Dušan Vítáček was one of the main protagonists of the performance.
Einer der Hauptprotagonisten der Vorstellung war Dušan Vítáček.

The plot is set in the 9th century when the clash between Paganism and Christianity was culminating, and when the Proto-Slavic language became the fourth official liturgical language besides Hebrew, Greek and Latin thanks to Cyril and Methodius. Is it not thus

weird that this attractive theme has not been adequately used in Slovak art so far? We can expect that the scenic oratorio *Cyril and Methodius* will mainly be performed on ceremonial occasions, similarly to *Libuše* by Smetana in the Czech Republic. Ľubomír Horňák has allegedly started to work on another project of his future trilogy. So far he has kept the topic secret. If he makes such a big step forward as Matúš Čák Trenčiansky to *Cyril and Methodius*, we can really look forward to it. ■

Ein szenisches Oratorium ist als musikalisch-dramatische Form der Darstellung relativ selten. Es befindet sich irgendwo auf dem halben Weg zwischen einer Oper (einem Musical) und einem Konzert. Auch der kompositorische Ausdruck bewegte sich zwischen Symphonie und Rockmusik. Daher überrascht es fast, dass diese Collage - trotz der mannigfaltigen Ingredienzien - im Ganzen sehr homogen und, wie die Reaktion der Zuschauer zeigte, auch überzeugend klang.

Der Komponist bewies auch bei der Wahl des Librettisten ein glückliches Händchen, als er Daniel Hevier, einen schöpferisch außergewöhnlich aktiven Schriftsteller und Dichter, mit starker Anbindung an Musik und bildende Kunst, beauftragte. Als Vorlage bei der Verfassung des Librettos nutzte der Autor das Werk „*Proglas*“, verfasst von Konstantin Philosoph, einem der zwei Glaubensboten aus Thessaloniki, bekannter unter dem Namen Cyrillus, den er beim Eintritt in einen Mönchsorden angenommen hatte. Und es wäre kein Daniel Hevier, wenn er die eigene Lebensphilosophie und Anspielungen auf die Gegenwart nicht in sein Libretto einbringen würde. Die einzelnen Szenen waren durch eine Videoprojektion verbunden, die Schauspieler Štefan Bučko mit seiner Stimme sehr eindrucksvoll belebte.

Für die Aufführung des Oratoriums war ein großes Ensemble notwendig. Neben den vier Opersolisten (Katarína Štúrová, Monika Fabiánová, Otakar Klein, Dušan Jarjabek) fiel auch den Musical- und Rocksängern Sisa Sklovská und Dušan Vitázek, die scheinbar zu den „Hofinterpreten“ von Ľubomír Horňák gehören, eine signifikante Rolle zu. Zu den weiteren Mitwirkenden gehörte der Chor „FS Technik“, Orchestermmitglieder der Slowakischen Philharmonie, ein Rock-Trio

sowie die Tanzgruppe „Čarovné ostrohy. Der Tanz - vor allem das „moderne“ Ballett - spielt bei den Inszenierungen von Horňáks Werken eine wichtige Rolle. Musikalisch einstudiert wurde das Stück von Rastislav Štúr, der es ebenfalls als Dirigent führte. Einen großen Beitrag zum erfolgreichen Ausklang des szenischen Oratoriums leistete auch der Regisseur Martin Kákoš.

Die Handlung spielt im 9. Jahrhundert, als auf unseren Gebieten die Zwietracht zwischen dem Heidentum und dem Christentum gipfelte und als das Altslawische dank Cyrillus und Methodius - neben Hebräisch, Griechisch und Latein - zur vierten liturgischen Sprache wurde. Ist es nicht eigenartig, dass dieses attraktive Thema in der slowakischen Kunst bisher kaum adäquate Umsetzung fand? Es ist zu erwarten, dass das szenische Oratorium „*Cyryllus und Methodius*“ vor allem zu feierlichen Anlässen aufgeführt wird, ähnlich wie Smetanas Werk „*Libussa*“ in Tschechien.

Inzwischen arbeitet Ľubomír Horňák angeblich bereits am nächsten Projekt seiner künftigen Trilogie. Über das Thema hüllt er sich bisher aber in Schweigen. Und falls es ihm wieder gelingt, einen derart großen Schritt nach vorn zu schaffen, wie von „*Matúš Čák Trenčiansky*“ zum „*Cyryllus und Methodius*“, dann gibt es für uns mehr als einen Grund zur Vorfreude. ■

▼ Medzi sólistami sa úspešne uviedol aj Otakar Klein z Opery SND.

Otokar Klein from the Opera of the Slovak National Theatre also delivered a successful performance among the soloists.

Unter den Solisten präsentierte sich mit Erfolg auch Otakar Klein von der Oper des Slowakischen Nationaltheaters.

seinem Sohn Harald, um die Wirkung des thermalen Mineralwassers und des therapeutischen Schlammes von Piešťany auszuprobieren. Die Mitarbeiter des Hotels bereiteten Alfred Seiler zu seinem großen Tag eine Überraschung in Form einer Geburtstagstorte und einer kleinen Erfrischung vor. Persönliche Geburtstagsgrüße übermittelte auch der Generaldirektor des Heilbades Piešťany, Klaus Pilz, und überreichte dem ehrwürdigen Gast als Andenken ein Buch über Piešťany. Im Gegenzug unterhielt ihn der Jubilar mit Geschichten aus dem 1. und 2. Weltkrieg und seiner Jugend. Und sofern ihm seine Gesundheit erhalten bleibt - so ließ er verlauten - kehrt er mit Sicherheit nach Piešťany zurück. ■

Kúpele prospievajú aj storočným

■ V apríli navštívil piešťanské kúpele pán Alfred Seiler z Nemecka, ktorý práve tu oslávil svoje životné jubileum - 102 rokov. Na pobyt do hotela Balnea Grand Splendid prišiel so svojím synom Haraldom vyskúšať účinky termálnej minerálnej vody a liečivého piešťanského bahna. Pánovi Alfredovi k narodeninám pripravil hotel prekvapenie v podobe torty a malého občerstvenia. Vzácnemu hosťovi prišiel poblahoželať aj generálny riaditeľ Kúpeľov Piešťany, Klaus Pilz, ktorý mu na pamiatku daroval knižku o Piešťanoch. Pán Seiler mu zato porozprával príbehy z prvej a druhej svetovej vojny a o svojej mladosti. Podľa jeho slov, ak mu bude slúžiť zdravie, určite sa do Piešťan ešte vráti. ■

Spa - beneficial for centenarians too

■ Mr Alfred Seiler, from Germany, visited Piešťany Spa in April as he celebrated his 102nd birthday here. He and his son Harald stayed in Balnea Grand Splendid where they enjoyed the effects of the thermal mineral water and healing mud. The hotel prepared a surprise for Mr Seiler – a birthday cake and light refreshments. Klaus Pilz, the general manager of Piešťany Spa, also wished the “aged” guest all the best and gave him a book about Piešťany. Mr Seiler told him stories of the First and Second World Wars and about his youth. He said that, if he was healthy, he would definitely plan to come to Piešťany again. ■

Heilbad auch bei Hundertjährigen wirkungsvoll

■ Im April besuchte Alfred Seiler aus Deutschland das Heilbad und feierte hier auch ein Jubiläum - seinen 102. Geburtstag. Zum Aufenthalt im Hotel Balnea Grand Splendid kam er gemeinsam mit

Politická elita z Cypru

■ Predposledný májový víkend pricestovala do Kúpeľov Piešťany takmer štyridsaťčlenná cyperská delegácia, zložená z predsedov štrnástich politických strán a z poslancov Európskeho parlamentu. Návštevníkov z tejto ostrovnej krajiny privítal člen predstavenstva Slovenských liečebných kúpeľov a zároveň ich finančný riaditeľ Emanuel Paulech. Hostia si prezreli kúpeľné hotely i dobre udržiavaný park na Kúpeľnom ostrove. Mali možnosť vidieť aj symbol hotela Thermia Palace - tokajúce pávy s rozprestretými chvostmi, ktoré opäť našli domov na Kúpeľnom ostrove. Po prezretí si možnosti ubytovania a unikátneho zrkadliska a bahniska v kúpeľoch Irma program ich pobytu pokračoval krátkou prezentáciou Slovenskej agentúry pre cestovný ruch. Po filme o Slovensku nasledoval obed v hoteli Thermia Palace, kde nemohol chýbať ani tradičný dezert Bahno Thermia. Podľa slov zúčastnených vzácných hostí, mnohí z nich sa do Kúpeľov Piešťany určite vrátia. Niektorí o exkurzii do Piešťan už napísali aj na svoj cestovateľský blog (www.taxidiaris.blogspot.com). ■

Political elite from Cyprus

■ An almost 40-member delegation from Cyprus consisting of chairmen of 14 political parties and members of the European Parliament came to Piešťany Spa during the last but one weekend of May. Emanuel Paulech, Financial Director and board member of Piešťany Spa, greeted the visitors from the island country. The guests took a tour of the spa hotels as well as the well-kept park on Spa Island. They also had the opportunity to see the symbol of Thermia Palace Hotel - courting peacocks, which had again found their home on the Spa Island, displaying their trains. After visiting the hotels, the unique mirror and mud pool in Spa Irma, their programme continued with a short presentation of the Slovak Tourism Agency. After a film about Slovakia they had lunch in the Thermia Palace Hotel where they also tried the traditional dessert - Thermia Mud. The prominent guests said that they would definitely put Piešťany on the list of their future destinations. Some of them have already written about their trip to Piešťany on their travel blogs. (www.taxidiaris.blogspot.com) ■

Politische Elite aus Zypern

■ Am vorletzten Maiwochenende traf im Heilbad Piešťany eine knapp 40-köpfige Delegation aus Zypern ein, bestehend aus Vorsitzenden von 14 politischen Parteien sowie Mitgliedern des EU-Parlaments. Die Gäste aus dem Inselstaat wurden auf der Kurinsel vom Vorstandmitglied des Slowakischen Heilbades Piešťany und Leiter der Finanzabteilung, Emanuel Paulech, empfangen. Danach besichtigten sie die Kurhotels und die Schönheiten der gepflegten Insel. Im Rahmen des Rundgangs konnten sie ebenfalls das Symbol des Hotels Thermia Palace bewundern: balzende Pfauen mit ausgebreiteten Schweifen, die auf der Kurinsel wieder beheimatet sind. Nach der Besichtigung der Unterkünfte sowie des einzigartigen Spiegelbades und Schlammbeckens im Haus Irma, wurde das Programm durch eine kurze Präsentation der Slowakischen Agentur für Reiseverkehr (Slovenská agentúra pre cestovný ruch) fortgesetzt. Nach einem Film über die Slowakei folgte das Mittagsmenü im Hotel Thermia Palace, in dem das traditionelle Dessert „Bahno Thermia“ natürlich nicht fehlen durfte. Laut Aussagen der teilnehmenden hohen Gäste, werden viele von ihnen das Heilbad Piešťany mit Sicherheit in ihre nächsten Reisepläne einbeziehen. Einige von ihnen berichteten auch in ihren Reise-Blogs von der Reise nach Piešťany (www.taxidiaris.blogspot.com). ■

prihlásil za kozmonauta. Prvý let do kozmu sa mu podarilo absolvovať až po osemročnej príprave, roku 1969. Potom letel v kozmickej lodi ešte dvakrát, naposledy roku 1980. Verí, že okrem nás existuje život aj v iných galaxiách. Na lety do vesmíru spomína s láskou a pokorou. Jediné, čo ho mrzí je, že sa nemohol zúčastniť misie na Mesiac. Jeho snom je „mierové nebo“ na celom svete.

Viktor Gorbatko sa osobne veľmi dobre poznal s Jurijom Gagarinom, o ktorom hovorí, že aj napriek veľkej popularite mu sláva nikdy nestúpila do hlavy. ■

Russian astronaut Viktor Gorbatko

■ A famous Russian astronaut, Viktor Gorbatko and his wife Alla, honoured Piešťany Spa with a personal visit. He combined business with pleasure. He came at the invitation of the philatelic club, as he is a passionate stamp collector, and as well as this, he relaxed in the Pro Patria Hotel on the Spa Island for a week.

From the beginning he wanted to be a pilot like his brother-in-law. His dream came true after graduation from military air school. Later he became an astronaut but he only succeeded in flying into space, in 1969, after eight years of preparations. Then he flew in the spaceship twice more, the last time in 1980. He believes that apart from us, there is also life in the other galaxies. He recollects his flights to space with love and humility. His only regret is that he could not take part in a

Ruský kozmonaut Viktor Gorbatko

■ Kúpele Piešťany poctil svojou návštevou aj známy ruský kozmonaut Viktor Gorbatko s manželkou Allou. Na Slovensku spojil príjemné s užitočným. Prišiel na pozvanie klubu filatelistov, keďže aj on sám je vášnivým zberateľom známok a okrem toho relaxoval týždeň v hoteli Pro Patria na Kúpeľnom ostrove.

Pôvodne chcel byť letcom podľa vzoru svojho švagra. Po absolvovaní vojenskej leteckej školy ním aj určitý čas bol. Potom sa

mission to the Moon. "Peaceful Space" all over the world is his dream. Viktor Gorbatko knew Yuri Gagarin very well and he says that in spite of his huge popularity, fame had never spoilt him. ■

Russischer Kosmonaut Viktor Gorbatko

■ Der bekannte russische Raumfahrer Viktor Gorbatko stattete mit Ehefrau Alla dem Heilbad einen Besuch ab. In der Slowakei verband er Angenehmes mit Nützlichem. Er folgte der Einladung eines Philatelisten-Klubs, da er persönlich ein leidenschaftlicher Briefmarken-Sammler ist, und entspannte außerdem eine Woche lang im Hotel Pro Patria auf der Kurinsel.

Gorbatko wollte ursprünglich Pilot werden, nach dem Vorbild seines Schwagers. Nach dem Absolvieren einer militärischen Flugschule übte er sogar eine Zeit lang diesen Beruf aus. Dann bewarb er sich jedoch als Astronaut. Seinen ersten Flug in den Weltraum konnte Gorbatko erst nach einer achtjährigen Vorbereitung, im Jahre 1969, absolvieren. Danach flog er noch zwei weitere Male in einem Raumschiff ins All – zuletzt im Jahre 1980. Er glaubt daran, dass es außer unserer Population noch Leben in anderen Galaxien gibt. Über seine Raumflüge spricht er mit Liebe und Demut. Das einzige was der Astronaut bedauert, ist die Tatsache, dass er an keiner Mond-Mission teilnehmen konnte. Viktor Gorbatko kannte Juri Gagarin persönlich sehr gut und sagt über ihn, dass ihm der Ruhm trotz seiner großen Popularität nie zu Kopf gestiegen war. ■

Prvý honorárny konzul Gruzínska v Piešťanoch

■ Počas svojej krátkej návštevy Slovenska si nový honorárny konzul SR v Gruzínsku Besarion Kvartskhava našiel čas pre Piešťany. „Honorárny konzulát otvorený 22. mája tohto roku v Tbilisi bude prvým oficiálnym kontaktom medzi našimi krajinami, pretože v Gruzínsku dosiaľ nie je žiadne zastúpenie slovenských diplomatických štruktúr.“ povedal. „Slovensko som si za 15 rokov ako zástupca krajín Zakaukazska pre farmaceutickú spoločnosť Slovakoforma zamiloval. Vážim si slovenský národ, je srdečný, pohostinný a stretával som sa vždy so zodpovedným prístupom. So štátnou tajomníčkou Ministerstva zahraničných vecí SR Oľgou Algajerovou sme hovorili o možnostiach vzájomnej spolupráce nielen v hospodárskej oblasti. Potenciál vidím aj v cestovnom ruchu. Piešťany sú obdarené nesmiernym prírodným bohatstvom. Kúpele a prírodný spôsob liečby sú u nás uznávané. Zatiaľ si Gruzínci víza do SR vybavujú na konzulárnom úrade Turecka, ale to nie je prekážkou pre návštevu vašej krajiny.“ ■

The first Honorary Consul of Georgia in Piešťany

■ The new Georgian Honorary Consul for the Slovak Republic, Besarion Kvartskhava, found time for Piešťany during his short visit of Slovakia. "The honorary consulate opened in Tbilisi on 22nd May this year will be the first official contact between our countries because there has been no representation of Slovak diplomatic structures in Georgia so far," he said. "I have fallen in love with Slovakia during

the 15 years of working as a representative of Caucasian countries for the pharmaceutical company Slovakoforma. I regard the Slovak nation with respect. It is warm-hearted, hospitable and I have always experienced responsible approach. I have spoken with the State Secretary of the Ministry of Foreign Affairs of the Slovak Republic, Oľga Algajerová, about the possibilities of other cooperation not only in the field of economy. I see a potential in tourism as well. Piešťany is endowed with great natural riches. The spa and natural ways of treatment are respected in our country. The Georgians obtain their visas, for Slovakia, in a consulate of Turkey but this is not an obstacle to visit your country." ■

Erster Honorarkonsul Georgiens in Piešťany

■ Im Rahmen seines Kurzbesuches in der Slowakei nahm sich der neue Honorarkonsul der Slowakischen Republik in Georgien, Besarion Kvartskhava, auch Zeit für Piešťany. „Das Honorarkonsulat, eröffnet am 22. Mai dieses Jahres in Tiflis, stellt den ersten offiziellen Kontakt zwischen unseren Ländern dar, da es in Georgien bisher keinerlei Vertretung der slowakischen diplomatischen Struktur gegeben hat“, sagte Kvartskhava. „Die Slowakei ist mir in den 15 Jahren meiner Laufbahn als Vertreter des Pharmakonzerns „Slovakoforma“ in Transkaukasus, ans Herz gewachsen. Ich achte das slowakische Volk, es ist herzlich und gastfreundlich, und habe immer ein verantwortungsvolles Handeln erlebt. Mit der Staatssekretärin des slowakischen Außenministeriums, Oľga Algajerová, haben wir über die Möglichkeiten einer Zusammenarbeit nicht nur im Bereich der Wirtschaft gesprochen. Ein Potential sehe ich auch im Reiseverkehr. Piešťany ist mit immensen Naturschätzen gesegnet. Das Kurwesen und natürliche Therapiemethoden sind bei uns angesehen. Derzeit müssen georgische Staatsangehörige ein slowakisches Visum bei der konsularischen Vertretung der Türkei beantragen, was jedoch kein Hindernis für den Besuch ihres Landes darstellt.“ ■

MIROSLAV DONUTIL

ODDYCHOVAL V KÚPEĽOCH

MIROSLAV DONUTIL
RELAXED IN THE SPA
MIROSLAV DONUTIL
ERHOLTE SICH
IM HEILBAD

Jana Štefečková Beňáčková
Foto Martin Palkovič a archiv ND Praha

Na terase hotela Balnea Esplanade.
On the terrace of Balnea Esplanade Hotel.
Auf der Terrasse des Hotels Balnea Esplanade

■ Miroslav Donutil je jedným z najpopulárnejších českých hercov. Ironicky o sebe hovorí, že na štúdium herectva na brnenskú JAMU išiel preto, aby nemusel študovať matematiku. Zvítazili v ňom rodinné gény. Jeho rodičia boli totiž členmi ochotníckeho divadla. Účinkoval v mnohých filmoch. Za svoj výkon v snímke Pasti, pasti, pastičky dostal Českého leva v kategórii najlepší mužský herecký výkon. Počas svojho turné Miroslav Donutil tour po Slovensku využil Piešťany na krátky oddych. Ubytoval sa v hoteli Balnea Esplanade Palace ****, kde sme mu položili pár otázok.

■ Miroslav Donutil is one of the most popular Czech actors. He ironically says about himself that he studied dramatic art, at Janáček Academy of Music and Performing Arts (JAMU) in Brno, so that he did not have to study mathematics. His family genes have definitely prevailed in him. As his parents were the members of amateur theatre, he also decided to be an actor. He has acted in numerous films and has been awarded the Czech Lion Award (Český lev), in the best actor category, for his performance in the film Pasti, pasti, pastičky. During his Miroslav Donutil Tour in Slovakia, he stopped to relax in Piešťany for a few days. He stayed at Balnea Esplanade Palace ****, where we asked him several questions.

■ Miroslav Donutil ist einer der beliebtesten tschechischen Schauspieler. Mit einer Portion Selbstironie sagt er, dass er das Schauspiel-Studium an der JAMU in Brünn (Janáček-Akademie für Musik und darstellende Kunst) nur aufgenommen hat, um nicht Mathematik studieren zu müssen. Die Familien-Gene siegten. Seine beiden Eltern waren nämlich Mitglieder eines Laientheaters. Miroslav Donutil spielte in zahlreichen Filmen. Für seine Leistung in dem Streifen „Pasti, pasti, pastičky“ wurde der Schauspieler in der Kategorie „beste männliche Hauptrolle“ mit dem „Tschechischen Löwen“ ausgezeichnet. Während seiner Slowakei-Tournee „Miroslav Donutil Tour“ legte er in Piešťany eine kurze Erholungspause ein. Im Hotel Balnea Esplanade Palace ****, in dem er wohnte, stellten wir ihm ein paar Fragen.

Kto vás priviedol k herectvu?

Nikto, život sám. Mal som to v rodine, obidvaja moji starí otcovia boli rozprávači a rodičia hrali. A zobrali ma na fakultu, keď som spravil skúšky. Na iných prijímacích pohovoroch by som určite neprešiel. Na strednej škole som totiž prepadol z francúzštiny...

S ktorým zo slovenských hercov sa vám najlepšie spolupracuje?

Ja som robil so slovenskými hercami veľmi veľa, ale taká najväčšia spolupráca bola asi s Dianou Mórovou, ktorá potom otehotnela. (Úsmev.) Ale spolupracoval som aj so Soňou Valentovou, Zuzanou Kocúrikovou, Milanom Lasicom, Julkom Satinským, teraz ma čaká úloha s Mariánom Labudom. Hra na doskách či účinkovanie vo filme je vždy prekrásny zážitok s kýmkoľvek.

S ktorou divadelnou postavou ste sa najviac stotožnili a prečo?

Všetky postavy, ktoré som hral boli skvelé. Napríklad v Pelíškách, Černých baronech a Tankovom prapore som stvárnil rôznych

vojenských hodnostárov a pritom som nikdy nebol na vojne. Ale môžem povedať, že som sa úplne stotožnil so všetkými úlohami. Do každej postavy totiž prepožičiavate sám seba.

Kedy ste dostali nápad napísať prvú knižku a čo vás pri jej písaní inšpirovalo?

Nápad napísať prvú knižku o mne dostal Jirko Vondrák, kamarát z Brna. Ja som bol akurát uprostred životného víru a chystal som sa do Národného divadla a tak mi jeho ponuka padla celkom vhod. Myslel som si, že knižka nebude nikoho zaujímať a ona sa vypredala. Následne prišiel človek z vydavateľstva, ktorý chcel spracovať môj životopis do knižnej podoby. A tak sme napísali aj tú, a mala tiež veľký úspech. Ďalší titul „Ptejte se mně na co chcete a já na co chci odpovím“ som už písal sám. Musím však povedať, že dať rozprávanie do písomnej podoby je veľmi ťažké, ale stálo to zato.

Čo robíte vo voľnom čase?

Som v Piešťanoch. (Smiech.) Človek musí relaxovať, keď má takú náplň práce ako ja. Kedysi som hrával futbal, squash, tenis, basketbal a hádzanú, ale teraz mi to zdravotný stav nedovoľuje. Mám artrózu a aj preto som tu, v kúpeľoch. Inak vo voľnom čase chodím na ryby, do lesa a do svojho domu na vidiek. Alebo k moru. Aktívne si odpočinem i keď hram golf.

Kto sa stará o domácnosť, keď ste preč?

Ja som ženatý a mám manželku, ktorá to vie. Keď som odcestovaný, stará sa o domácnosť ona.

Máte aj nejaké domáce zvieratká?

V našej domácnosti chováme psa Sonyho a kocúra, ktorému hovoríme stále inak podľa nálady. Žijú spolu v úplnej symbióze. Sú to naši verní kamaráti.

Kam najradšej cestujete? Kde sa vám najviac páčilo?

Na Českomoravskú vysočinu, pretože odtiaľ pochádzam. Tam sa cítim najlepšie. Nepohrdnem však ani morom a vzdialenými krajinami. Teraz ideme napríklad s manželkou na Seychely. Veľmi sa mi páčilo aj na ostrove Réunion v Indickom oceáne, kde sme Jiřím Bartoškom nakrúcali jeden diel z dokumentárneho cyklu – Na cestě.

Ako ste sa dostali prvýkrát do Piešťan?

Keď som mal v Piešťanoch raz predstavenie, dostal som ponuku ubytovať sa v kúpeľoch. Tak som sa ubytoval a teraz sa to so mnou ťahá. (Úsmev.)

Čo sa vám tu najviac páči?

Kúpele, samozrejme, úžasné prostredie, zeleň a slnko. Človek tu príde na úplne iné myšlienky, odpočinie si, okúpe sa a je oňho postarané. ■

Who introduced you to acting?

Nobody, life itself. Both my grandfathers were storytellers and my parents were actors, so it was a tradition. I was also accepted to the faculty (of performing arts) after I passed its exams. I would definitely do badly in the entrance exams of other universities. I failed French language at secondary school...

Who of the Slovak actors do you like to cooperate with?

I have worked with Slovak actors a lot but the best cooperation was with Diana Mórová who became pregnant afterwards (Smile). I have also cooperated with Soňa Valentová, Zuzana Kocúriková, Milan Lasica, Julko Satinský, and now I am planning to act with Marián Labuda. It is always a wonderful experience to play with any of them in the theatre or film.

Which character have you identified with most and why?

All characters I have played were great. For example, I have played various military dignitaries in Pelíšky, Černí baroni and Tankový prapor (translator's note: major Czech feature films) despite the fact I never did my military service. But I may say I have totally identified with all of my roles because you put a part of yourself into each character.

Where did the idea come from to write the first book and what inspired you while writing it?

A friend of mine from Brno, Jirko Vondrák, came up with the idea to write the first book about me. I was very busy at that time and I was planning to go to the National Theatre so his offer was well-timed. I thought nobody would be interested in the book but it sold out.

Then a person from the publishing house came and he wanted to write a biography about me, so we wrote it and it was very successful as well. I wrote another book "Ptejte se mně na co chcete a já na co chci odpovím" (Ask me whatever you want and I will answer what I want) on my own. I have to say that it is very difficult to put storytelling into written form but it was worth it.

What do you do in your free time?

I am in Piešťany (laughing). One must relax when he has a job like I do. I used to play football, squash, tennis, basketball and handball but now I cannot do it because of my health. I have arthritis and that is why I am here in the Spa. In my free time I go fishing or I enjoy walking in the forest and visiting my house in the countryside. Or to the sea. Playing golf is an active form of relaxation for me.

Who takes care of your household when you are away?

I am married and my wife knows how to do it. When I am away she takes care of our household.

Do you have any pets?

In our household, we have a dog called Sony and a tomcat which we call by different names according to our mood. They live together in total symbiosis and are our faithful friends.

▲ Postavu Truffaldina v Goldoniho hře Sluha dvou pánů hrá Miroslav Donutil v pražském Národním divadle nepřetržitě už 14 rokov.
Miroslav Donutil has played the character of Truffaldino in a play by Goldoni "A Servant to Two Masters" in the National Theatre in Prague for 14 years without interruption.
Die Rolle des Truffaldino im Goldonis Stück „Der Diener zweier Herren“ verkörpert Miroslav Donutil in dem Prager Nationaltheater ununterbrochen seit 14 Jahren.

What is your favourite destination? Which place do you like most?

I like Českomoravská vysočina (the Czech-Moravian Highlands) because I was born there and I feel the best there. I also do not mind going to the seaside or distant countries. Now my wife and I are planning to go to the Seychelles. I also enjoyed Réunion Island in the Indian Ocean where I shot an episode of the documentary series "Na cestě" (On the Road) with Jiří Bartoška.

Why did you come to Piešťany the first time?

Once I had a performance here and I was offered to stay at the Spa. So I checked in and since that time it has stayed with me (Smile).

What do you like here the most?

I like the Spa of course, great surroundings, greenery and sunny weather. One can totally unwind, relax, have a bath and be looked after. ■

Wer führte Sie an die Schauspielerei heran?

Niemand, das Leben selbst. Bei mir war es in der Familie - beide Großväter waren Erzähler und meine Eltern schauspielerten. Und ich wurde, nach dem Absolvieren der Aufnahmeprüfungen, an der Fakultät aufgenommen. Bei anderen Aufnahmeprüfungen wäre ich bestimmt nicht durchgekommen. Auf der Mittelschule blieb ich nämlich in Französisch sitzen...

Mit welchem Ihrer slowakischen Schauspielkollegen ist die Zusammenarbeit am besten?

Mit slowakischen Schauspielern arbeitete ich sehr viel, aber die umfangreichste Zusammenarbeit gab es, glaube ich, mit Diana Mórová, die dann schwanger wurde. (lächelt). Außerdem arbeitete ich noch mit Soňa Valentová, Zuzana Kocúriková, Milan Lasica und Julko Satinský zusammen, aktuell erwartet mich eine Rolle mit Marián Labuda. Das Spielen auf der Bühne oder in einem Film ist immer ein wunderschönes Erlebnis - mit jedem.

Mit welcher Ihrer Theaterfiguren identifizierten Sie sich am meisten und warum?

Alle Figuren, die ich spielte, waren klasse. So verkörperte ich zum Beispiel in „Pelíšky“, „Černí baroni“ und „Tankový prapor“ verschiedene militärische Ranghöhen, ohne je einen Militärdienst absolviert zu haben. Ich kann aber sagen, dass ich mich mit allen Rollen vollkommen identifiziert habe. Sie geben jeder Figur immer ein Stück von sich selbst.

Wann kam Ihnen die Idee, das erste Buch zu schreiben und was inspirierte Sie dabei?

Auf die Idee, ein Buch über mich zu schreiben, kam Jirko Vondrák, ein Freund von mir, aus Brünn. Ich befand mich gerade inmitten eines Lebensstrudels, war im Begriff an das Nationaltheater zu gehen, und so kam mir sein Angebot ganz gelegen. Ich dachte, dass sich niemand für das Buch interessieren wird - und es wurde ausverkauft. Anschließend kam jemand aus dem Verlag und wollte meine Biographie als Buch gestalten. Also schrieben wir auch das und erneut mit einem großen Erfolg. Den nächsten Titel „Ptejte se mně na co chcete a já na co chci odpovím“ (Fragen Sie mich, was Sie wollen und ich beantworte das, was ich will) schrieb ich schon alleine. Ich muss jedoch sagen, dass es sehr schwer ist eine Erzählung ins geschriebene Wort umzuwandeln, aber es hat sich gelohnt.

Was machen Sie in Ihrer Freizeit?

Ich bin in Piešťany (lacht). Ein Mensch mit meinem Beruf muss entspannen. Früher spielte ich Fußball, Squash, Tennis, Basketball und Handball, das erlaubt mir mein Gesundheitszustand jetzt nicht mehr. Ich leide an Arthrose und auch deshalb bin ich hier, im Heilbad. Ansonsten gehe ich in meiner Freizeit angeln und in den Wald oder fahre in mein Landhaus. Oder ans Meer. Aktiv erholen kann ich mich auch, wenn ich Golf spiele.

Wer kümmert sich in Ihrer Abwesenheit um den Haushalt?

Ich bin verheiratet und habe eine Frau, die es kann. Wenn ich auf Reisen bin, kümmert sie sich darum.

Haben sie auch Haustiere?

Wir halten einen Hund namens Sony und einen Kater, den wir immer anders nennen, je nach Laune. Sie leben in einer vollkommenen Symbiose miteinander und sind unsere treuen Freunde.

Wohin verreisen Sie am liebsten? Welcher Ort gefiel Ihnen bisher am meisten?

In die Tschechisch-Böhmische Hochebene (Českomoravská vysočina), denn ich stamme aus dieser Gegend. Dort fühle ich mich am wohlsten. Aber auch zu Meer und fernen Ländern sage ich nicht nein. Jetzt zum Beispiel verreisen wir - meine Frau und ich - auf die Seychellen. Wunderschön fand ich auch die Insel Reunion im Indischen Ozean, auf der wir mit Jiří Bartoška eine Folge der Dokumentarreihe „Na cestě“ (Unterwegs) drehten.

Wie sind Sie zum ersten Mal nach Piešťany gekommen?

Im Rahmen eines Auftritts in Piešťany bekam ich eine Unterkunft im Heilbad angeboten. Ich nahm an und jetzt lässt es mich nicht mehr los. (lächelt).

Was finden Sie hier am schönsten?

Das Heilbad, die faszinierende Umgebung natürlich, das Grün und die Sonne. Der Mensch kommt hier auf ganz andere Gedanken, erholt sich, badet und wird umsorgt. ■

SECOND LIFE OF PIEŠŤANY POWER STATION

EIN ZWEITES LEBEN FÜR DAS KRAFTWERK VON PIEŠŤANY

DRUHÝ ŽIVOT PIEŠŤANSKEJ ELEKTRÁRNE

Ján Orlovský, správca Nadácie EON ■ the Administrator of EON Foundation ■ Verwalter der Stiftung EON

▲ Pôvodný súťažný návrh, ktorý počítal na pozemku postaviť aj multisálu (budova vľavo), čo však pre nedostatok zdrojov nebude možné uskutočniť v horizonte 5 rokov.

The original competitive project counted on building a multimedia room (building on the left). This will not be possible to carry out because of the lack of finances in the following 5 years.

Der ursprüngliche Entwurf für den Wettbewerb, in dem ebenfalls die Errichtung eines Multifunktionssaals auf dem Gelände vorgesehen war (Gebäude links), was jedoch aufgrund mangelnder finanzieller Mittel in einem zeitlichen Rahmen von fünf Jahren nicht realisierbar wäre

Dlho bola zaprášená a opustená. Návštevníci mesta, prichádzajúci od neďalekej železničnej stanice, si ju ani veľmi nevšimli. Pritom to bola veľmi dôležitá budova. Pred sto rokmi po prvý raz rozsvietila príbytky a svojou energiou poháňala podnikateľský duch mesta. Keď však stratila svoju pôvodnú funkciu, začala pomaly upadať do zabudnutia. Po viac ako polstoročí, zdá sa, opäť ožije - Mestská elektrárň v Piešťanoch.

It was covered with dust and abandoned for a long time. The visitors of the town, who were coming from a nearby railway station, did not even notice it much, although it was a very important building. One hundred years ago it turned on the lights of dwellings for the first time and powered the business life of the town with its energy. However, when it lost its original function it started to fall into oblivion. After more than half a century it seems it will come to life again. The Town Power Station in Piešťany!

Lange Zeit verharrte es verstaubt und verlassen. Besucher der Stadt, die vom unweiten Bahnhof kamen, beachteten es kaum. Dabei war es einst ein sehr wichtiges Gebäude. Vor hundert Jahren ließ es zum ersten Mal Licht in den Wohnungen der Einwohner erstrahlen und trieb mit seiner Energie den unternehmerischen Geist der Stadt an. Als es jedoch seine ursprüngliche Funktion verlor, geriet es zunehmend in Vergessenheit. Heute, nach mehr als einem halben Jahrhundert, scheint das Leben dort erneut einzukehren - in das städtische Kraftwerk von Piešťany.

Tentoraz ale nie hlukom dieselových generátorov. Život a energiu do nej vnesú školáci, ktorí v jej priestoroch budú spoznávať príbeh o kolobehu energie. O tom, ako sa energia vŕkol nás nestráca, ale len nadobúda iné formy svojej existencie. Podanie príbehu bude doslova rukolapné. Na rozdiel od iných miest poznávania, ako sú napríklad klasické múzeá, tu bude platiť pravidlo „Dotýkať sa povolené, ba žiadúce“.

Jednoduchý nápad, ale na uskutočnenie potrebujete vždy to isté - štipku šťastia, veľa nadšenia, správny čas, peniaze a dobrú organizáciu. Tieto elementy sa vzácné stretli na konci roku 2008, kedy spoločnosť Západoslovenská energetika, a.s. založila Nadáciu EON. Jej cieľ je pomôcť rozpovedať mladšej generácii príbeh o tom, ako energia koluje našim životom. Ako jej silu, po milióny rokov ukrytú vo vrstvách uhlia, podzemných jazerách ropy, či len tak voľne tečúcu riekami, začal človek uvoľňovať vo svoj prospech. A ako táto činnosť započatá pred viac ako 300 rokmi vynálezom parného stroja zmenila náš život. Prospech sa však rokmi stal hrozbou, ktorou sa musíme vážne zaoberať, aby pohodlie technického

významnej budovy v Piešťanoch - Grand hotela Royal (neskôr Slovan) architekta Adolfa Oberländera. Od októbra 1995 figuruje podobne ako Slovan na zozname chránených kultúrnych pamiatok. Elektrárňu vyrobila svoje posledné kilowatthodiny tesne po skončení 2. svetovej vojny. Pristavená transformovňa ešte bzučala do roku 1997 - a potom už len postupné zabúdanie...

Prepojenie starého miesta a detských nápadov preto Nadácia EON zverila tým, ktorí vedľa vnímať oba svety - študentom Fakulty architektúry Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Dva tucty z nich sa s vervou pustilo do výzvy nadácie a odovzdalo svojich 13 prác do architektonickej súťaže. Dňa 5. februára 2009 odborná porota vyhlásila za víťazný projektový návrh Michala Ganobjaka a Vladimíra Haina, študentov 4. ročníka. V júni úspešne absolvovali svoje bakalárske štúdiá a okrem podrobného rozpracovania projektu budú pokračovať aj v ďalšom štúdiu v zahraničí.

Koncom apríla t.r. mali návštevníci Galérie Fontána v Piešťanoch možnosť zoznámiť sa so všetkými študentskými prácami. Projekt Vlada s Michalom zaujal porotu najmä komplexnosťou

acquainted with the story of energy cycle in its premises, how energy around us does not vanish but only obtains other forms of its existence. The interpretation of the story will literally be tangible. Unlike many other places where knowledge can be obtained, such as classic museums, there will be a rule "It is allowed and even encouraged to touch".

A simple idea, but you always need the same things to carry it out, a little bit of luck, a lot of enthusiasm, right time, money and good organisation. These elements met very rarely at the end of 2008 when company Západoslovenská energetika, a.s. (Western Slovak Energetics) founded EON Foundation. Its aim is to tell the young generation the story about how energy circulates in our life. How its power, which was hidden in the layers of coal and underground lakes of oil for millions of years, or which was just flowing in rivers, started to be released by man to his advantage. And how this activity, which began more than 300 years ago with the invention of the steam engine, changed our life. Over the course of time, however, this advantage has become a threat

▲ Slávnostné vyhlásenie výsledkov architektonickej súťaže sa konalo 5. 2. 2009 v Bratislave. Víťazi Vladimír Hain a Michal Ganobjak po prevzatí ceny z rúk Konrada Kreuzera (vľavo), predsedu predstavenstva Západoslovenskej energetiky, a.s. Okrem diplomu a vecnej ceny dostali aj finančnú odmenu 1000 EUR.

A ceremonial presentation of the results of the architectural competition was held on 5 February 2009 in Bratislava. The winners, Vladimír Hain and Michal Ganobjak, after they received the prize from Konrad Kreuzer (on the left), the Chairman of the Board of Directors of Západoslovenská energetika, a.s. Besides a certificate and a prize, they were given a financial reward of 1000 euros.

Die feierliche Bekanntgabe der Ergebnisse des architektonischen Wettbewerbs fand am 5.2.2009 in Bratislava statt. Die Sieger Vladimír Hain und Michal Ganobjak, nach der Übernahme des Preises aus den Händen von Konrad Kreuzer (l.), dem Vorstandsvorsitzenden der „Západoslovenská energetika“ AG. Zu einem Diplom und einem Sachpreis erhielten sie auch eine Prämie in Höhe von 1000 Euro.

pokroku neskončilo našou záhubou.

Prvou úlohou Nadácie EON bolo nájdanie stáleho miesta, kde by sa príbeh dal rozprávať a ďalej rozvíjať. „Elektrárňa“ bola miestom ako z rozprávky. Vznikla už v roku 1906 podľa projektu neznámeho autora. Presne v roku výstavby inej

▲ Najnovšie vizualizácie pripravované pre projektovú dokumentáciu rozširujú pôvodný nápad o umiestnenie kaviarničky na streche pôvodnej budovy. The newest visualisations prepared for the project documentation extend the original idea with a café placed on the roof of the original building. Die neuesten Visualisierungen für die Projektdokumentation erweitern die vorausgehende Idee um ein Café am Dach des ursprünglichen Gebäudes.

spracovania problematiky. Od vonkajšej architektúry až po pretavenie konceptu príbehu energie do pôvodných a zrekonštruovaných priestorov.

Plány nadácie počítajú s otvorením prvej časti priestorov - pôvodnej mestskej elektrárne - najneskôr v januári roku 2011. Medzitým je treba prejsť ešte dlhý kus cesty. Od získavania zdrojov až po úspešnú rekonštrukciu. Odhadované náklady na obnovu priestorov hovoria o dvoch miliónoch eur, z ktorých je dnes k dispozícii polovica. Opustený a zabudnutý objekt sa tak môže opäť stať tým, čo poháňa vpred - tentoraz za túžbou po poznaní. ■

we have to deal with seriously so that the comfort of technical advance will not end with our destruction.

The first task of EON Foundation was to find a permanent place where the story could be told and developed further. The power station was the place as if from a fairytale. It originated in 1906 according to a project of an unknown author. It was exactly in the same year when another important building of Piešťany - Grand Hotel Royal (later Slovan) was constructed according to the project of architect Adolf Oberländer. Like Slovan, it has been on the list of protected cultural landmarks since October 1995. The power station produced its last kilowatt-hours shortly after World War Two ended. The attached transformer station buzzed until 1997 and then it gradually started to fall into oblivion...

Therefore, the task to connect an old place with

However, this time there will not be the noise of diesel generators. Life and energy will be brought by pupils who will become

the ideas of children was given by EON Foundation to those who can perceive both worlds. They are the students in the Faculty of Architecture at Slovak University of Technology in Bratislava. Two dozen of them faced the challenge of the foundation with enthusiasm and handed in 13 projects to the architectural competition. The professional jury announced the winning project on 5 February 2009 by 4th year students Michal Ganobjak and Vladimír Hain. They successfully finished their bachelor studies in June and besides the detailed elaboration of their project they will continue their further studies abroad.

Visitors of Fontána Gallery in Piešťany had the opportunity to become acquainted with all the students projects at the end of April this year. The jury was impressed by the project by Vlado and Michal mainly due to the complexity of processing the task, from the external architecture to the transformation of the conception of the story of energy into original and reconstructed premises. The plans of the foundation count on the opening of the first part of the premises (original town power station) in January 2011 at the latest. Meanwhile,

des Wortes zum Anfassen sein. Im Gegensatz zu anderen Stätten des Wissens, wie zum Beispiel klassische Museen, wird hier vor allem eine Regel gelten „Anfassen erlaubt und sogar ausdrücklich gewünscht“.

Eine einfache Idee, für deren Verwirklichung jedoch immer wieder das Gleiche benötigt wird – ein Quäntchen Glück, viel Begeisterung, der richtige Zeitpunkt, finanzielle Mittel und eine gute Organisation. Diese Komponenten kamen, wie sonst selten, Ende des Jahres 2008 zusammen, als die Aktionsgesellschaft „Západoslovenská energetika“ die Stiftung „EON“ gründete. Ihr Ziel ist es, dazu beizutragen, dass die junge Generation erfährt, wie sich der Kreislauf der Energie in unserem Leben schließt. Wie der Mensch begann, die Kraft der Erde, Millionen Jahre lang in Kohleschichten und unterirdischen Erdöl-Seen versteckt oder einfach frei in Flüssen strömend, zu seinen Zwecken frei zu setzen. Und wie diese, vor mehr als 300 Jahren mit der Erfindung der Dampfmaschine entstandenen Aktivitäten unser Leben veränderten. Diese Entwicklung wurde im Laufe der Jahre jedoch zu einer Bedrohung, die wir

Weltkrieges. Die zugehörige Trafostation summt noch bis 1997 – dann geriet die Anlage allmählich in Vergessenheit.

Mit der Aufgabe, eine alte Stätte mit kindlichen Ideen zu verbinden, betraute die Stiftung „EON“ naturgemäß diejenigen, die sich in beide Welten hinein versetzen können – Studenten der Fakultät für Architektur an der Slowakischen Technischen Universität in Bratislava. Zwei Duzende von ihnen folgten mit Eifer der Ausschreibung der Stiftung und reichten insgesamt 13 Projekte für den Architektur-Wettbewerb ein. Am 5. Februar 2009 kürte die Fachjury den Siegerentwurf, dessen Autoren, Michal Ganobjak und Vladimír Hain, sich im 4. Jahr ihres Studiums befinden. Im Juni schlossen beide mit Erfolg den Bakkalaurstudiengang ab und neben einer ausführlichen Ausarbeitung ihres Projektes werden sie ihr Studium im Ausland fortsetzen.

Ende April dieses Jahres bekamen Besucher der Galerie „Fontána“ in Piešťany die Gelegenheit, sich mit allen studentischen Arbeiten vertraut zu machen. Das Projekt von Vladimír und Michal beeindruckte die Jury vor allem durch die

▲ Vizualizácia pohľadu z ulice na mestskú elektrárňu po rekonštrukcii. Návrh hovorí o návrate k pôvodnému reznému murivu a tiež o využití moderných vykurovacích technológií a izolácie.

The visualisation of the view from the street to the town power station after reconstruction. The project suggests the return to original brickwork and masonry as well as using modern heating technologies and insulation.

Visualisierung der Ansicht des renovierten Kraftwerks von der Straße aus, der Entwurf sieht die Rückkehr zum originellen Rebmauerwerk sowie die Nutzung moderner Heiztechnologien und Isolierung vor.

we have to go a long way from raising finance to successful reconstruction. The estimated costs for the restoration of the premises are 2 million euros. Half of this amount is available now. This way, the abandoned and forgotten building can again become something which drives us forward, this time it will be the desire for knowledge. ■

Diesmal jedoch wird es sich nicht durch den Lärm der Generatoren bemerkbar machen. Leben und Energie bringen in das Gebäude Schüler, die in seinen Räumlichkeiten die Geschichte vom Kreislauf der Energie kennen lernen werden. Eine Geschichte darüber, dass die Energie, von der wir umgeben sind, nicht versiegt, sondern weiter existierend andere Formen annimmt. Die Darstellung der Geschichte wird im wahrsten Sinne

ernst nehmen müssen, damit die Annehmlichkeiten des technischen Fortschrittes am Ende nicht zu unserem Untergang führen.

Die erste Aufgabe der Stiftung „EON“ war die Ermittlung einer dauerhaften Stätte, an der das Erzählen der Geschichte und ihre Weiterentwicklung möglich wären. „Elektrárňa“, wie das Kraftwerk im Volksmund genannt wird, ist ein Ort, wie dafür erschaffen. Das Bauwerk entstand bereits 1906 nach dem Projekt eines unbekannten Autors. Im selben Jahr wurde noch ein weiteres bedeutendes Gebäude in Piešťany, nach einem Entwurf des Architekten Adolf Oberländer, errichtet – das Grand Hotel Royal (späteres Slovan). Seit Oktober 1995 stehen beide auf der Liste geschützter Kulturdenkmäler. Das Elektrizitätswerk produzierte seine letzten Kilowattstunden kurz nach Beendigung des 2.

Komplexität seiner Ausarbeitung. Von der Außenarchitektur bis zum „Einschmelzen“ der Geschichte von Energie in die ursprünglichen und rekonstruierten Räume.

Laut Planung der Stiftung wird mit der Eröffnung des ersten Bereiches – des ursprünglichen städtischen Kraftwerks – spätestens im Januar 2011 gerechnet. Bis dahin muss noch ein langer Weg bewältigt werden. Beginnend mit der Gewinnung von finanziellen Mitteln bis hin zur erfolgreichen Renovierung. Die geschätzten Kosten für die Sanierung des Geländes belaufen sich auf zwei Millionen Euro, von denen heute die Hälfte verfügbar ist. Das verlassene und vergessene Bauwerk könnte dadurch wieder ein Ort mit treibender Kraft werden – diesmal in dem Wunsch nach mehr Wissen. ■

▲ V Slovenskej ústrednej hviezdárni v Hurbanove (1986).
In the Slovak Main Observatory in Hurbanovo (1986).
In der slowakischen Zentral-Sternwarte in Hurbanovo (1986)

Drahomíra Moretová
Foto archív SÚH v Hurbanove

SPOMIENKA NA PIEŠŤANSKÉHO ASTRONÓMA

IN REMEMBRANCE
OF THE PIEŠŤANY
ASTRONOMER

ERINNERUNG
AN EINEN
ASTRONOMEN
AUS PIEŠŤANY

Pred štyristo rokmi, v roku 1609, Galileo Galilei po prvý raz pozoroval hviezdy cez teleskop. Na pripomenutie tohto výročia vyhlásila Organizácia spojených národov rok 2009 za Medzinárodný rok astronómie. Do dlhej histórie rozvoja astronómie sa významným spôsobom zapísal aj astronóm Milan Antal z Piešťan. Dňa 2. novembra si pripomíname desiate výročie jeho úmrtia.

Four hundred years ago, in 1609, Galileo Galilei watched the stars for the first time using a telescope. To remind us of this anniversary the UN has declared 2009 the International Year of Astronomy. Milan Antal from Piešťany significantly contributed to the long history of the development of astronomy. We will remember the 10th year of his death on 2 November.

Vor vier Jahrhunderten, im Jahre 1609, betrachtete Galileo Galilei zum ersten Mal Sterne durch ein Teleskop. Um dieses Jubiläum zu würdigen, erklärten die Vereinten Nationen das Jahr 2009 zum Internationalen Jahr der Astronomie. In die lange Entwicklungsgeschichte dieser Wissenschaft schrieb sich auch der Astronom Milan Antal aus Piešťany ein. Am 2. November gedenken wir seines zehnten Todestages.

Narodil sa v Zábřehu na Morave (1935), z otcovej strany však pochádzal zo starej piešťanskej rodiny. Už počas štúdií sa zaujímal o prírodu a špeciálne o astronomické úkazy. Po zmaturovaní na gymnáziu v Bratislave preto s nadšením privítal možnosť zamestnať sa v observatóriu na Skalnatom Plese. Pod vedením docenta Vladimíra Gutha a profesora Ľubora Kresáka sa vypracoval na popredného slovenského pozorovateľa, ktorý mal talent na získavanie presných polôh komét a asteroidov, čo neskôr ocenili aj v americkom Cambridge.

Okrem Skalnatého Plesa pokračoval Milan Antal vo svojich objavoch aj v hvezdárni v Hurbanove. Našiel si však vždy čas, aby mohol dochádzať do observatórií v Poľsku a Maďarsku, kde sa na väčších ďalekohľadoch venoval najmä objavovaniu planétok, ale aj pozorovaniu periodickej Halleyho kométy pomocou Schmidtovho teleskopu s priemerom zrkadla 90 cm.

Popri získaní stoviek presných pozícií malých telies sa mu podarilo objaviť niekoľko asteroidov a planétok. Prvú planétku objavil v roku 1971. Nachádzala sa v západnej časti súhvezdia Rýb, neďaleko stredu päťuholníka tvoreného hviezdami. Má priemer len 50 kilometrov, preto je často považovaná za asteroid. Dostala označenie 1807 Slovakia. Slovakia obieha okolo Slnka vo vzdialenosti 133 miliónov kilometrov. Obehnúť Slnko jej trvá 3,25 roka. K Zemi sa približuje len do vzdialenosti 124 miliónov kilometrov.

K planétke Slovakia postupne pribúdli ďalšie. Autor im dával mená po slovenských dejateľoch a mestách - Hurban, Hviezdoslav, Sládkovič, Štúr, Nitra, Pribina, Svätopluk, Fándly, Hollý, Jánkollár, Kukučín.

Asteroid číslo 4573, ktorý objavil v observatóriu Astronomického ústavu Univerzity Mikuláša Kopernika - v Centre kozmických výskumov Poľskej akadémie vied v roku 1986, sa objaviteľ rozhodol pomenovať menom Piešťany. Svoje rozhodnutie zaslal do Centra pre malé planéty Medzinárodnej astronomickej únie v Cambridge (USA), ktoré o objavoch bulletinom pravidelne informuje astronómické ústavy univerzít a akadémii. Vďaka tomu sa pracovníci observatórií na celom svete oboznámili s novou planétou. Piešťany, ale aj s históriou a významom nášho mesta. Planétka Piešťany má obežnú dráhu päť rokov tri mesiace a 19 dní, pohybuje sa v strednej vzdialenosti približne 400 miliónov kilometrov od Slnka. A tak vďaka nášmu objaviteľovi kúsok vesmíru patrí aj Piešťanom. Mal však ešte väčší zámer - vybudovať v Piešťanoch hvezdáreň. Žiaľ, to už nestihol. Zákerná choroba a nečakaný odchod navždy ukončili jeho tvorivý život.

Milan Antal mal hlboký vzťah k Slovensku, k jeho histórii, i k významným slovenským osobnostiam. Jednou z nich bol aj Milan Rastislav Štefánik, ktorý kedysi pôsobil v observatóriu vo francúzskom Meudone. Aj preto sa po páde železnej opony stal jedným z propagátorov života a diela Štefánika - aj ako zakladajúci člen a podpredseda Spoločnosti generála Štefánika.

Na objaviteľskom konte popredného slovenského astronóma Milana Antala je celkovo 89 asteroidov, z ktorých 17 už bolo očíslovaných a väčšina z nich aj pomenovaných. Okrem toho určil presné fotografické polohy pre tisícky objektov. Toto jeho úsilie a výsledky boli ocenené aj Medzinárodnou astronómicou úniou, ktorá pomenovala asteroid číslo 6717 menom Antal. Hoci 2. novembra 1999 navždy dotieklo srdce tohto vynikajúceho objaviteľa, vďaka planétke Antal sa stal trvalou súčasťou vesmíru.

He was born in Zábřeh, Moravia (1935), but his father's family is of old Piešťany descent. All through his studies he showed a positive attitude towards nature and was especially interested in astronomical phenomenon. Therefore, after finishing grammar school in Bratislava he eagerly welcomed the opportunity to work in the observatory in Skalnaté Pleso. Under the guidance of Docent Vladimír Guth and Professor Ľubor Kresák he worked his way up to become a renowned Slovak

▲ Kométa Bradfield 1987 s, zaznamenaná Milanom Antalom v Toruni, Poľsko.

The Bradfield 1987 comet, registered by Milan Antal in Torun, Poland.

Der Komet „Bradfield“ 1987, aufgezeichnet von Milan Antal in Torun, Polen

observer. He had a great talent for gaining precise locations of comets and asteroids which was later acknowledged in Cambridge, USA.

Apart from Skalnaté Pleso he also carried on his discoveries in the observatory in Hurbanovo. However, he always found some time to visit observatories in Poland and Hungary, where using bigger telescopes he mainly paid attention to asteroid discoveries as well as watching Halley's Comet using the Schmidt telescope with a 90cm diameter mirror.

Having gained hundreds of exact locations of small objects he also managed to discover several asteroids and minor planets. His first minor planet was discovered in 1971. It was situated in

▲ Na expedíciu za úplným zátmením Slnka na Čukotke (1990).
On the expedition to watch the complete eclipse of the Sun in Chukotka (1990).

Während einer Expedition zur vollständigen Sonnenfinsternis auf Tschukotka (1990)

the western part of the constellation of Pisces, not far from the middle of the pentagon formed by stars. Because it is only 50km in diameter it is often considered an asteroid. It was given the name 1807 Slovakia. This Slovakia revolves at a distance of 133 million kilometres around the Sun. Its orbit period is 3.25 years. Its closest distance to Earth is 124 million kilometres.

Step by step, other minor planets were listed with 1807 Slovakia. Their discoverer named them after important Slovak

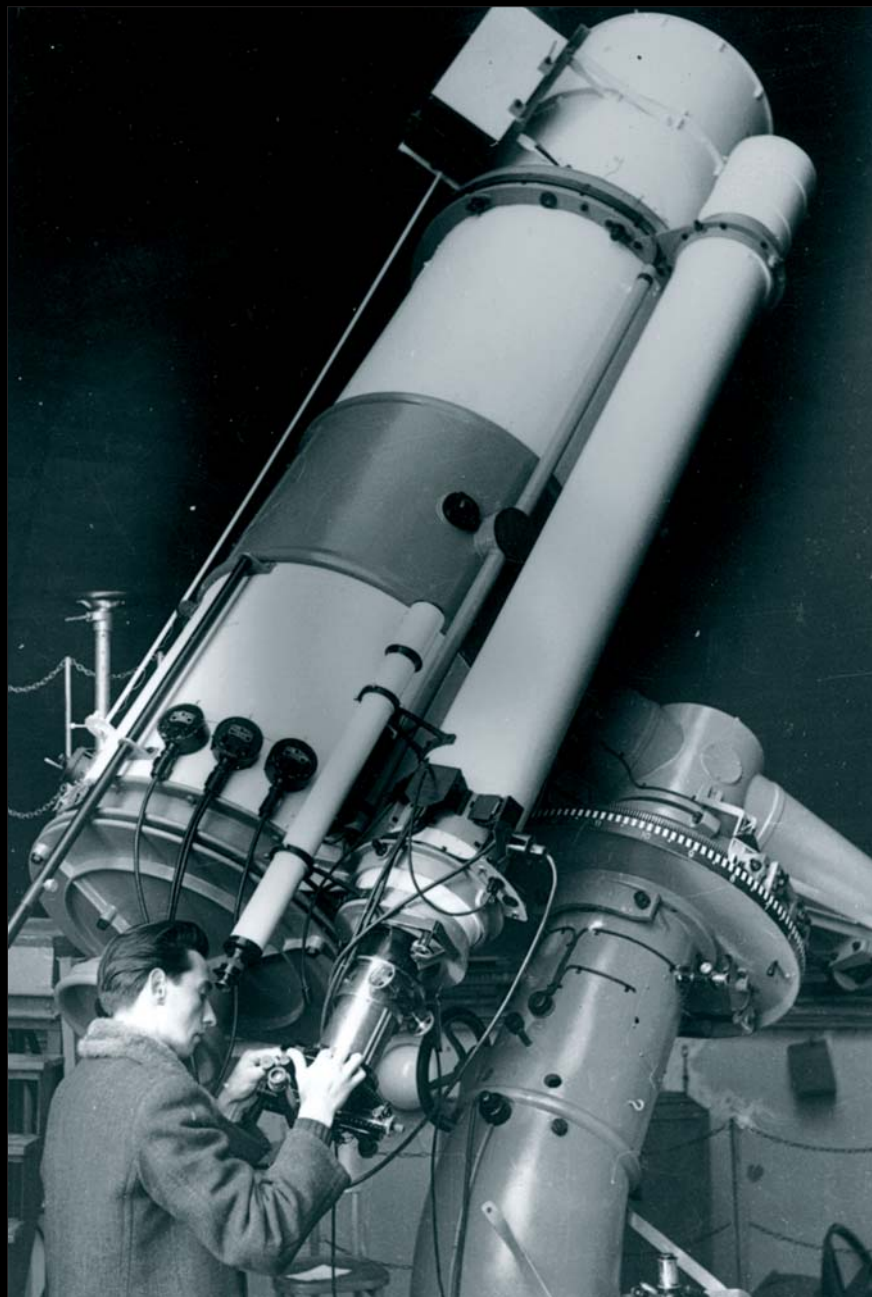
figures and towns: Hurban, Hviezdoslav, Sládkovič, Štúr, Nitra, Pribina, Svätopluk, Fándly, Hollý, Ján Kollár, Kukučín.

For asteroid number 4573, which he discovered in the observatory of the Institute of Astronomy at Nicholas Copernicus University – in the Centre of Cosmic Research of the Polish Academy of Sciences in 1986, he decided to give it the name Piešťany. He sent his decision to the Minor Planet Centre of the International Astronomical Union in Cambridge (USA). They regularly inform, through its bulletins, astronomical institutions and universities about new discoveries. This way astronomers around the world learned about the new planet Piešťany, as well as about the history and significance of our town. Planet Piešťany has an orbit period of five years, three months and nineteen days and it is in a medium distance, app. 400 million km from the Sun. So it happens that thanks to our discoverer a part of the Universe belongs to Piešťany. However, his aim was bigger, to establish an observatory in Piešťany. Unfortunately, he did not succeed due to a malicious illness and unexpected passing away of his fruitful life.

Milan Antal had a deep relationship with Slovakia, with its history and important Slovak personalities. One of those was Milan Rastislav Štefánik, who at one time worked in the French observatory in Meudon. This was one of the reasons why Antal became, after the fall of the Iron Curtain, promoter of Štefánik's life and work, as well as a founding member and Vice Chairman of the Society of General Štefánik.

In total, this renowned Slovak astronomer discovered 89 asteroids, 17 have been numbered and most of them named. Apart from that he determined the precise photo locations of thousands of objects. His endeavour and results were acknowledged by the International Astronomical Union, who gave asteroid number 6717 his name - Antal. Although the heart of this remarkable discoverer stopped beating on 2 November 1999, thanks to the planet Antal he has become a permanent part of the Universe ■

Er wurde im mährischen Zábřeh (1935) geboren, väterlicherseits entstammte er jedoch einer alteingesessenen Familie aus Piešťany. Bereits in seiner Studienzeit interessierte sich Antal für die Natur, insbesondere für astronomische Phänomene. Nach dem Abschluss seines Abiturs am Gymnasium in Bratislava

begrüßte er deshalb mit Begeisterung die Möglichkeit, eine Stelle im Observatorium Skalnaté Pleso anzunehmen. Dort arbeitete er sich unter der Führung von Professor Ľubor Kresák und Dozent Vladimír Guth zum führenden slowakischen Beobachter hoch, dessen Talent zur Ermittlung der genauen Position von Himmelskörpern und Asteroiden später auch im amerikanischen Cambridge hochgeschätzt wurde.

Außerhalb des Observatoriums Skalnaté Pleso ging Milan Antal seinen Entdeckungen auch in der Sternwarte in Hurbanovo nach. Darüber hinaus fand er immer noch Zeit, zu Observatorien nach Polen und Ungarn zu reisen. Dort widmete er sich unter Verwendung größerer Teleskope vor allem der Entdeckung von Zwergplaneten und Asteroiden sowie der Beobachtung des periodischen Halleyschen Kometen mit Hilfe des so genannten Schmidt-Teleskops, dessen Spiegeldurchmesser 90 cm beträgt.

Neben einer absolut präzisen Bestimmung

▲ V. Astronomickom ústave na Skalnatom Plese.
In the Astronomical Institution at Skalnaté Pleso.
Im astronomischen Institut am Skalnaté Pleso

der Position von mehreren hundert kleinen Himmelskörpern, gelang es ihm ebenfalls, einige Asteroide und Kleinplaneten zu entdecken. Den ersten Zwergplanet entdeckte Antal im Jahre 1971. Dieser befand sich im westlichen Teil des Sternbildes Fische, nahe der Mitte eines Sternenfünfecks. Sein Durchmesser beträgt nur 50 Kilometer, daher wird er oft für einen Asteroid gehalten. Die Bezeichnung dieses Himmelskörpers lautet „1807 Slovakia“. Slovakia kreist in einer Entfernung von 133 Millionen Kilometer um die Sonne. Eine Umrundung der Sonne dauert 3,25 Erdjahre. Der Erde nähert sich dieser Planet nur auf 124 Millionen Kilometer. Im Laufe der Zeit kamen zum Zwergplaneten Slovakia weitere hinzu. Der Entdecker gab ihnen die Namen slowakischer Erwecker und Städte - Hurban, Hviezdoslav, Sládkovič, Štúr,

▲ S astronómom Závěšom Bochníčkom na Skalnatom Plese.
With astronomer Závěš Bochníček at Skalnaté Pleso,
The High Tatras.

Mit Astronom Závěš Bochníček am Skalnaté Pleso

▼ Milan Antal s architektom Bobom Perneckým v letných
Piešťanoch (1988).

Milan Antal with architect Bobo Pernecký during
a summer in Piešťany (1988).

Milan Antal mit dem Architekten Bobo Pernecký
im sommerlichen Piešťany (1988)

Nitra, Pribina, Svätopluk, Fándly, Hollý, Ján Kollár, Kukučín.

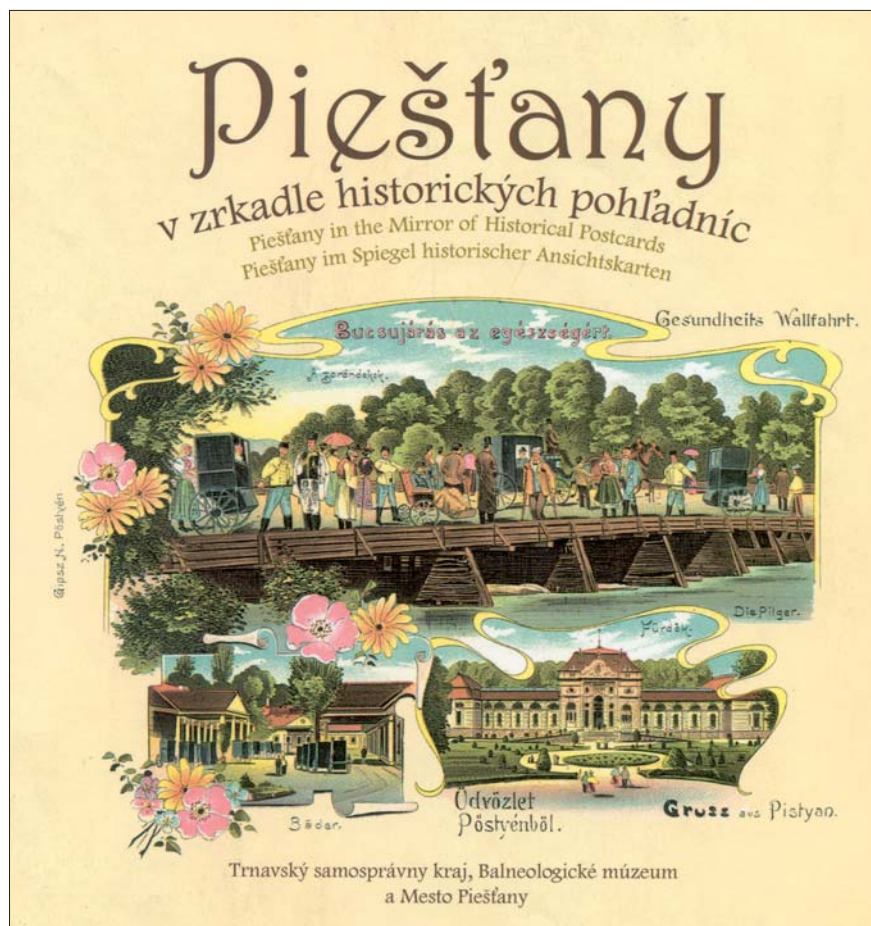
Den im Jahre 1986 im Observatorium des Instituts für Astronomie an der Nikolaus-Kopernikus-Universität, dem Zentrum für astronomische Forschungen an der Polnischen Akademie für Wissenschaften entdeckten Asteroid Nummer 4573, beschloss er nach der Stadt Piešťany zu benennen. Seine Entscheidung übermittelte er dem Minor Planet Center (Zentrum für Kleinplaneten) der Internationalen Astronomischen Union in Cambridge (USA), welches astronomische Institute an Universitäten und Akademien in einem Bulletin regelmäßig über Neuentdeckungen informiert. Dank dessen erfuhren Mitarbeiter von Observatorien auf der ganzen Welt nicht nur vom neuen Planet „Piešťany“, sondern lernten auch die Geschichte und Bedeutung unserer Stadt kennen. Der Zwergplanet „Piešťany“ bewegt sich in einer mittleren Entfernung von etwa 400 Millionen Kilometer von der Sonne entfernt und umrundet sie auf seiner Umlaufbahn in fünf Jahren, drei Monaten und 19 Tagen. Dank unseres Entdeckers gehört jetzt auch der Stadt Piešťany ein kleines Stückchen des Universums. Und er hatte noch Größeres vor – in Piešťany eine Sternwarte zu bauen. Dieses Vorhaben konnte er leider nicht mehr umsetzen. Eine heimtückische Krankheit, gefolgt von einem unerwarteten Abschied, beendete sein schöpferisches Leben endgültig.

Milan Antal hatte eine tiefe Bindung zur Slowakei, ihrer Geschichte und zu bedeutenden slowakischen Persönlichkeiten. Eine von ihnen war Milan Rastislav Štefánik, der seinerzeit in einem Observatorium im französischen Meudon wirkte. Auch aus diesem Grund wurde Antal nach dem Fall des eisernen Vorhangs zum Befürworter des Lebens und des Werkes von Štefánik unter anderem als gründendes Mitglied und stellvertretender Vorsitzender des „General Štefánik-Vereins“.

Auf das Entdeckerkonto des führenden slowakischen Astronomen, Milan Antal, gehen insgesamt 89 Asteroiden zurück, von denen bereits 17 nummeriert und die meisten auch benannt wurden. Außerdem definierte er die exakte Position von tausenden Astroobjekten. Sein Engagement und seine Ergebnisse würdigte auch die Internationale Astronomische Union, indem sie den Asteroid Nummer 6717 auf den Namen „Antal“ taufte. Obwohl das Herz dieses herausragenden Entdeckers am 2. November 1999 endgültig aufhörte zu schlagen, wird er dank des kleinen Planeten „Antal“ für immer ein Teil des Universums bleiben. ■

Staré pohľadnice sa tešia pomerne širokému zberateľskému záujmu. Majú schopnosť sprostredkovať atmosféru zašlých čias, v ktorých boli vytvorené. No ich zhromažďovanie nemusí byť vždy iba prejavom nostalgie. Pohľadnice, ktoré sú tematicky zamerané na mestá a obce, podávajú svedectvo aj o premenách ľudských sídiel a o niekdajšom živote v nich. Predstavujú preto pre nás dôležitý dokumentačný materiál. Dnešnú generáciu oslovuje tiež výtvarná stránka starých pohľadníc, ktorá bola neraz na vysokej úrovni. Nemožno sa preto čudovať, že výbery z tých najstarších, najzaujímavejších, ale aj najkrajších pohľadníc jednotlivých miest začínajú vychádzať knižne.

The old postcards enjoy the interests of quite a number of collectors. They have the ability to show us the atmosphere of the former times in which they were created. However, collecting them does not always have to be the manifestation of nostalgia. Postcards with the topic aimed at towns and villages also testify the changes of human dwellings and former life in them. That is why they present important documentary material for us. Today's generation is also attracted by the artistic aspect of the old postcards which was then at a high level. That is why we should not be surprised that selections of the oldest, most interesting as well as the most beautiful postcards, of various places, have begun to be published as books.

PIEŠŤANY POSTCARDS PUBLISHED AS A BOOK ANSICHTSKARTEN MIT MOTIVEN AUS PIEŠŤANY ALS BUCH

Kornel Duffek Foto Eva Drobná

PIEŠŤANSKÉ POHLADNICE KNIŽNE

Alte Ansichtskarten erfreuen sich unter Sammlern einer recht großen Beliebtheit. Sie vermitteln uns die Atmosphäre jener vergangenen Zeiten, in denen sie entstanden. Ihr Aufbewahren ist jedoch nicht immer nur ein Ausdruck von Nostalgie. Postkarten, die thematisch auf Städte und Ortschaften ausgerichtet sind, geben ein Zeugnis der Veränderungen menschlicher Siedlungen sowie der einstigen Lebensweise. Sie stellen ein für uns sehr wichtiges, dokumentarisches Material dar. Zudem sprechen alte Ansichtskarten die heutige Generation auch hinsichtlich ihrer grafischen Gestaltung an, die oft ein sehr hohes Niveau aufweist. Da ist es nicht weiter verwunderlich, dass die Auswahl der ältesten, interessantesten und nicht zuletzt schönsten Postkarten, mit Motiven einzelner Städte, in Form von Publikationen erscheinen.

▲ Litografická pohľadnica z roku 1909 ukazuje spôsoby transportu kúpeľných hostí, najmä tých ťažko chodiacich a imobilných. A lithographic postcard from 1909 shows the ways of transporting spa guests, especially those with walking difficulties and the immobile. Die lithographische Ansichtskarte aus dem Jahr 1909 zeigt die Arten des Transports von Kurgästen, allen voraus der gehbehinderten und immobilen.

O dteraz sa už aj Piešťany budú môcť pochváliť knihou, ktorá sa venuje starým pohľadniciam. Vydalo ju Balneologické múzeum ako piaty zväzok edície Bibliotheca Pescana pod názvom Piešťany v zrkadle historických pohľadníc. Jej autormi sú Alexander Urminský, dlhoročný zberateľ, filokartista, a Vladimír Krupa, riaditeľ Balneologického múzea. Vydanie náročnej celofarebnej knihy podporili Ministerstvo kultúry SR, Trnavský samosprávny kraj, Mesto Piešťany, ale aj Kúpele Piešťany a ďalšie podnikateľské subjekty.

Autori časove ohraničili pohľadnice spadajúce do kategórie „historické“ rokmi 1895 – 1950. Ten prvý dátum hovorí o roku, z ktorého pochádza najstaršia známa pohľadnica z Piešťan. Možno sa raz podarí niekomu objaviť ešte staršiu, ale je to čoraz menej pravdepodobné. Produkcia pohľadníc venovaných Piešťanom bola veľmi rozsiahla. Zo spomínaného časového úseku je podľa A. Urminského známych vyše 3000 druhov, z ktorých sa do knihy dostalo 330, teda okolo 11%. Autori kvôli prehľadnosti zadelili pohľadnice do ôsmich tematických skupín. Už pri prvom listovaní si čitateľ povšimne veľké kontrasty medzi tzv. Starými Piešťanmi, ktoré si dlho udržali svoju tradičnú ľudovú architektúru, a kúpeľnou osadou, ktorá v ére Winterovcov nadväzovala na najmodernejšie stredoeurópske stavebné prúdy. Vo výbere sa nachádzajú aj pohľadnice vydané z príležitosti významných kultúrnych či spoločenských udalostí a tiež karikatúry, viažu

sa k liečeniu v piešťanských kúpeľoch.

Slávnostná prezentácia novej knihy sa uskutočnila dňa 26. júla v päťhviezdičkovom hoteli Thermia Palace, ktorý bol nespočetnekrát zobrazený na pohľadniciach. Knihu pokrstili piešťanským liečivým bahnom primátor mesta Piešťany Remo Cicutto a generálny riaditeľ SLKP Klaus Pilz v spoločnosti oboch autorov. Pri uvádzacom ceremoniáli prišla reč aj na zadné strany pohľadníc, ktorými sa publikácie tohto druhu nezaobierajú. A. Urminský vo svojom prihovore odbočil na túto tému: “Lúto mi je, že naša kniha nemôže prezentovať aj zadné, teda písané strany pohľadníc. Tieto storočné „esemesky“ majú často veľkú výpovednú hodnotu. Píše sa v nich napríklad o tom, čo sa vtedy udialo, kto Piešťany navštívil, aká bola klientela, v akom jazyku sa komunikovalo, ako tu miestni ľudia žili, pracovali, ako sa obliekali. Píšu o kultúre, zábave, športe, cenách, ale aj o extrémoch počasia, povodniach. A samozrejme o tom, ako prebieha liečenie, aký má účinok. Táto neotvorená konzerva informácií o danom čase čaká ešte na spracovanie a možno si zaslúži aj vedecké zhodnotenie.”

Je isté, že pohľadnice s nástupom nových komunikačných technológií sa vytrácajú z nášho života. Môžeme si povzdychnúť, ale nič na tejto skutočnosti nezmeníme. Je však dobre, že zlatý vek pohľadníc, ktorý sa kryje so zlatým vekom piešťanských kúpeľov, si možno pripomenúť aspoň v tejto utešenej knihe. ■

supported by the Ministry of Culture of the Slovak Republic, Trnava Self-Governing Region, the Town of Piešťany, as well as Spa Piešťany and other legal entities.

The authors defined the postcards from the “historical” category by years between 1895 – 1950. The first date is the year from which the oldest known postcard from Piešťany comes. Perhaps even older postcards will be discovered but this is unlikely to happen. The production of postcards devoted to Piešťany was extensive. According to A. Urminský, there are about 3000 known postcards from the above-mentioned period of time and 330 (about 11%) of them are published in the book. The authors divided the postcards into eight groups according to topics because of lucidity. While browsing for the first time, the reader can immediately notice the large contrasts between the so-called Old Piešťany, which preserved its traditional folk architecture, and the spa settlement which was inspired by the most modern Central European styles of architecture during the Winter's family era. In the selection, there are also postcards published concerning significant cultural and social events as well as caricatures connected with treatments in Spa Piešťany.

A ceremonial presentation of the book was held on 26 July in the five-star hotel Thermia Palace which has been depicted on postcards countless times. Remo Cicutto, the Mayor of Piešťany, Klaus Pilz, the General Manager of Health Spa Piešťany and the two authors christened the book with Piešťany healing mud. The reverse sides of the postcards were also mentioned during the opening ceremony as publications of this kind do not deal with them. A. Urminský talked about this fact in his speech: “I am sorry that our book cannot present the reverse side of postcards, the sides which are filled with writing. These hundred-year old ‘short text messages’ often have enormous value. Various facts are mentioned in them: What happened at that time, who visited Piešťany, who the clients were, what language was used to communicate, how local people lived, worked and dressed here. They write about culture, entertainment, sport, prices, as well as about the extremes of weather, e.g. floods. And of course about what the treatment is like, what effect it has. This unopened can of information about those times is waiting for processing and perhaps it will deserve scientific evaluation as well.”

No doubt that postcards are disappearing from our lives with the beginning of new communication technologies. We can sigh but we cannot change this fact. However, it is good that we can remember the golden age of postcards which coincides with the golden age of Spa Piešťany at least in this delightful book. ■

A uch Piešťany kann ab jetzt mit einem eigenen, alten Ansichtskarten gewidmeten, Buch aufwarten. Es erschien unter dem Titel „Piešťany v zrkadle historických pohľadníc“ (Piešťany im Spiegel historischer Ansichtskarten),

▲ Krst knihy liečivým piešťanským bahnom - zľava primátor mesta Remo Cicutto, autori publikácie Vladimír Krupa, Alexander Urminský, a generálny riaditeľ Kúpeľov Piešťany Klaus Pilz.

The christening of the book with healing mud - from the left: Remo Cicutto, the Mayor of Piešťany; Vladimír Krupa and Alexander Urminský, the authors of the publication; and Klaus Pilz, the General Manager of Spa Piešťany.

Die Taufe des Buches mit dem heilenden Schlamm von Piešťany - v. l. Bürgermeister Remo Cicutto, Autoren der Publikation Vladimír Krupa und Alexander Urminský und der Generaldirektor des Heilbades Piešťany, Klaus Pilz

From now on, Piešťany will also be able to boast about its book devoted to old postcards. The book with the title ‘Piešťany in the Mirror of Historical Postcards’ has been published by Balneological Museum as the fifth volume of Bibliotheca Pescana edition. Alexander Urminský, a long-time collector and deltiologist, and Vladimír Krupa, the director of Balneological Museum in Piešťany, are the authors of the book. Demanding publishing of the full-colour book was

als fünfter Band der „Bibliotheca Pescana“ - Edition. Die Autoren sind Alexander Urminský, langjähriger Sammler und Philokartist, und Vladimír Krupa, Leiter des Balneologischen Museums in Piešťany. Die Herausgabe dieser anspruchsvollen, vollfarbigen Publikation unterstützten unter anderem das slowakische Kultusministerium, der Selbstverwaltungskreis Trnava, die Stadt Piešťany, das Heilbad Piešťany und weitere Unternehmen.

Die Autoren grenzten Postkarten der Kategorie „historisch“ mit dem Zeitraum von 1895 – 1950 ab. Die erste Jahreszahl gibt Auskunft darüber, aus welchem Jahr die älteste bekannte Ansichtskarte stammt. Vielleicht gelingt es jemanden irgendwann, eine noch ältere zu entdecken, die Wahrscheinlichkeit jedoch wird zunehmend geringer. Die Produktion von Piešťany gewidmeten Ansichtskarten war sehr umfangreich. Aus dem bereits erwähnten Zeitraum sind nach Angaben im Buch von A. Urminský, mehr als 3000 Karten bekannt, von denen 330, also etwa 11%, in die Publikation aufgenommen wurden. Der Übersichtlichkeit wegen wurden sie von den Autoren in acht thematische Gruppen aufgeteilt. Bereits bei dem ersten Durchblättern fallen dem Leser die starken Kontraste zwischen dem so genannten Alten Piešťany, das lange Zeit seine traditionelle Volksarchitektur behielt, und dem Kurort, welches in der Winter-Ära den modernsten mitteleuropäischen Baustömungen folgte, auf. In der Auswahl befinden sich unter anderem Postkarten, herausgegeben aus Anlässen bedeutender kultureller oder gesellschaftlicher Ereignisse und Karikaturen mit thematischem Bezug auf Therapie im Heilbad Piešťany.

Die feierliche Präsentation des Buches fand am 26. Juli, im Fünf-Sterne-Hotel Thermia Palace statt, das unzählige Male als Motiv auf Postkarten abgebildet wurde. Die feierliche Taufe des Buches mit dem Heilschlamm von Piešťany wurde in Anwesenheit beider Autoren vom Bürgermeister der Stadt Piešťany, Remo Cicutto, und dem Generaldirektor des Slowakischen Heilbades Piešťany, Klaus Pilz, vorgenommen. Im Verlauf der Vorstellung wurde auch die Rückseite der Ansichtskarten, mit der sich Publikationen dieser Art nicht befassen, zum Gesprächsthema. In seiner Ansprache ging A. Urminský auf dieses Thema ein: „Ich bedaure, dass unser Buch nicht auch die beschriebenen Rückseiten der Postkarten präsentieren kann. Diese hundertjährigen „SMS“ haben oft einen sehr hohen Aussagegehalt. Darin steht beispielsweise

geschrieben, was damals geschah, wer Piešťany besuchte, wie die damalige Klientel war, in welcher Sprache kommuniziert wurde, wie die Menschen hier lebten, arbeiteten und wie sie sich kleideten. Sie berichten über Kultur, Unterhaltung, Sport, Preise, Wetterextreme und Hochwasser. Natürlich auch darüber, wie eine Therapie verläuft, welche Auswirkungen sie hat. Diese bisher ungeöffnete „Konserve“ mit zeitgenössischen Informationen wartet noch auf ihre Bearbeitung und ist es eventuell

ebenfalls wert, wissenschaftlich ausgewertet zu werden.“

Es steht fest, dass mit dem Einzug neuer Kommunikationstechnologien Ansichtskarten allmählich aus unserem Leben verschwinden. Diese Tatsache können wir mit einem Seufzer quittieren, ändern werden wir sie dadurch nicht. Und es ist gut, dass uns zumindest dieses wunderschöne Buch an die goldene Ära der Ansichtskarten, die zeitlich in die goldene Ära des Heilbades fällt, erinnern kann. ■

▲ Tento záber na pôvodnú ľudovú architektúru tzv. Starých Piešťan bol prvýkrát reprodukován v monografii Nyitra Vármege (Nitrianska župa) v roku 1898. Neskôr sa objavil aj v podobe pohľadnice.

This picture of original folk architecture of so-called Old Piešťany was reproduced for the first time in a monograph Nyitra Vármege (County of Nitra) in 1898. Later it also appeared in the form of a postcard.

Diese Aufnahme der ursprünglichen Volksarchitektur des so genannten Alten Piešťany wurde zum ersten Mal in der Monographie „Nyitra Vármege“ (Der Gau Nitra) im Jahre 1898 reproduziert. Später erschien sie auch in Form einer Ansichtskarte.

▲ Pôsobivá pohľadnica zachytávajúca súťaž o najkrajší automobil „Concours d'elegance“ pred hotelom Thermia Palace. V pozadí je nový Kolonádový most, uvedený do prevádzky v roku 1933.

An impressive postcard capturing the competition for the most beautiful car 'Concours d'elegance' in front of Thermia Palace Hotel. In the background is the new Colonnade Bridge which was put into operation in 1933.

Eindrucksvolle Postkarte, die Momente des Wettbewerbs um das schönste Automobil „Concours D'Elegance“ vor dem Hotel Thermia Palace festhält. Im Hintergrund ist die neue, 1933 in Betrieb genommene Kolonnadenbrücke zu sehen.

Udalosti - návštevy - stretnutia

Events - Visits - Meetings - Ereignisse - Besuche - Treffen

► Ešte pred druhou svetovou vojnou bol súčasťou života Piešťan ručne ťahaný dvojkoľesový vozík pre kúpeľných hostí, ktorý spolytváral neopakovateľnú atmosféru nášho mesta. Na prelome 19. a 20. storočia ich premávalo po meste okolo pol stovky. Keďže sa nezachoval ani jeden z nich, hotel Sandor Pavillon dal zhotoviť repliku tohto vozíka. V rámci kultúrneho programu bol „infanteristický“ vozík - ako ho v minulosti nazývali - predstavený verejnosti.

A two-wheeled manually pulled rickshaw for spa guests, which created an unrepeatable atmosphere in our town, used to be a part of life in Piešťany before World War Two. At the turn of 19th and 20th century, about fifty were used around town. As none of them had been preserved, Sandor Pavillon Hotel had a replica of the rickshaw made. This 'infanteristic' rickshaw, as they used to call it in the past, was presented to the public during a cultural programme.

Noch vor dem 2. Weltkrieg war der von Hand gezogene Zweiradwagen ein Bestandteil des alltäglichen Lebens in Piešťany und trug zur einmaligen Atmosphäre unserer Stadt bei. An der Wende vom 19. zum 20. Jahrhundert verkehrten in der Stadt um die 50 Stück. Da kein einziger von ihnen erhalten geblieben ist, ließ das Hotel „Sandor Pavillon“ eine Kopie dieses Gefährtes anfertigen. Im Rahmen eines Kulturprogramms wurde der „Infanterie-Wagen“ - wie er damals genannt wurde - der Öffentlichkeit präsentiert.

Na sedemnástom ročníku súťažnej prehliadky krásy historických vozidiel Piešťanské zlaté stuhy - Concours d'Elegance sa predstavilo 39 veteránov zo Slovenska, Českej republiky, Nemecka, Rakúska a Kanady. Až 23 áut bolo vyrobených do roku 1939. Najstarším bol Hupmobil z roku 1909 a nechýbali ani autá značiek Rolls-Royce, Darracq či Belsize.

Thirty-nine cars from Slovakia, the Czech Republic, Germany, Austria and Canada came to the vintage vehicles competition 'Piešťanské zlaté stuhy - Concours d'Elegance' on its 17th year. As far as 23 of the cars were built before 1939. Hupmobil from 1909 was the oldest. Rolls-Royce, Darracq and even Belsize cars were also present.

Auf der 17. Gala historischer Fahrzeuge „Piešťanské zlaté stuhy - Concours d'Elegance“ stellten sich 39 Oldtimer aus der Slowakei, der Tschechischen Republik, Deutschland, Österreich und Kanada vor. Insgesamt 23 Automobile wurden noch vor dem Jahr 1939 hergestellt. Das älteste war ein Hupmobil aus dem Jahr 1909. Aber es fehlten auch Fahrzeuge der Marken Rolls-Royce, Darracq und Belsize nicht.

► Najnovšie diela ruskej kinematografie si pozreli diváci počas prehliadky Súčasný ruský film, ktorá sa konala v piešťanskom Dome umenia. Diváci mali možnosť stretnúť sa aj s režisérom Michailom Kalazošvilim a herečkou Darjou Moroz, hlavnou predstaviteľkou filmu Ži a pamätaj. Fotografia je z prijatia ruských umelcov na Radnici.

The latest films of Russian cinematography were seen during a show called Modern Russian Film which took place in the House of Art in Piešťany. The spectators had the opportunity to meet the director Michail Kalatozishvili and the actress Daria Moroz, the main character of the film 'Ži a pamätaj' (Live and Remember). The photograph is from the greeting of the Russian artists in the Town Hall.

Die neuesten Werke der russischen Kinematografie sahen sich die Zuschauer während der Filmschau „Russischer Film der Gegenwart“ an, die im Haus der Kunst in Piešťany stattfand. In diesem Rahmen konnten die Besucher den Regisseur Michail Kalazoschvili und die Schauspielerin Darja Moroz, Hauptdarstellerin des Films „Lebe und erinnere dich“, treffen. Die Aufnahme zeigt die russischen Künstler während ihres Empfangs im Rathaus.

Udalosti - návštevy - stretnutia

Events - Visits - Meetings ▪ Ereignisse - Besuche - Treffen

Medzi Francúzskom a Slovenskom už niekoľko rokov úspešne pokračuje spolupráca v oblasti výstavby, bývania a urbanizmu. V rámci tohtoročného stretnutia pracovná skupina zložená zo zástupcov Ministerstva energie, ekológie, udržateľného rozvoja a mora Francúzska (Francine Gibaud, Patrice Touzery a Clément Jocteur-Monrozier) a Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR navštívila Piešťany. Francúzski hostia nešetrili slovami chvály a uznania v súvislosti s moderným rozvojom Piešťan.

The cooperation between France and Slovakia in the field of construction, housing and urbanism has been successfully going on for several years. A work group consisting of representatives of the French Ministry of Energy, Ecology, Sustainable Development and Sea (Francine Gibaud, Patrice Touzery and Clément Jocteur-Monrozier) and the Ministry of Construction and Regional Development of the Slovak Republic came to Piešťany for this year's meeting. The French guests were full of praise and appreciation in connection with the modern development of Piešťany.

Zwischen Frankreich und der Slowakei besteht bereits seit mehreren Jahren eine erfolgreiche Zusammenarbeit im Bereich der Bebauung, des Wohnens und der Stadtforschung. Im Rahmen des diesjährigen Treffens besuchte eine Arbeitsgruppe bestehend aus Vertretern des französischen Ministeriums für Energie, Ökologie, nachhaltige Entwicklung und das Meer (Francine Gibaud, Patrice Touzery und Clément Jocteur-Monrozier) und des slowakischen Ministeriums für Aufbau und regionale Entwicklung, die Stadt Piešťany. Die französischen Gäste sparten nicht mit Lob und Anerkennung im Zusammenhang mit der modernen Entwicklung von Piešťany.

Prezídium Nadácie Slovak Gold udelilo koncom júna nové certifikáty slovenským výrobkom nadštandardnej kvality. Ocenenie si prevzali aj Piešťanci Ľudovít Munk zo spoločnosti 2 LUMU, s.r.o. za výrobok MARINA keks a Milada Munková (na fotografii) zo spoločnosti Laguna Centrum, s.r.o. za kúpeľné oblátky VICTORIA REGIA.

The directorate of the Slovak Gold Foundation awarded outstanding Slovak products with new certificates at the end of June. The award was also given to two inhabitants of Piešťany, Ľudovít Munk from the company 2 LUMU s.r.o. for its product MARINA biscuit and Milada Munková from the company Laguna Centrum s.r.o. for VICTORIA REGIA spa waffles.

Das Präsidium der Stiftung „Slovak Gold“ vergab Ende Juni neue Zertifikate an slowakische Produkte von außerordentlicher Qualität. Die Auszeichnung nahmen unter anderem zwei Vertreter aus Piešťany entgegen - Ľudovít Munk von der Gesellschaft „2 LUMU GmbH“, für das Erzeugnis „MARINA Keks“ und Milada Munková von der Gesellschaft „Laguna Centrum GmbH“, für die Kuroblaten „VICTORIA REGIA“.

Výstava Indonézia - nekonečný kolobeh života v KSC Fontána si dala za cieľ priblížiť túto exotickú krajinu našincom. Aj vďaka pestrému programu počas vernisáže, v ktorom nechýbala ani degustácia indonézskej kuchyne, sa vytýčený zámer podarilo naplniť. Prispeľ k tomu aj veľvyslanec Indonézie na Slovensku J. E. pán Harsha E. Joesoeff s manželkou, ktorý si predsavzal, že bude pokračovať v prezentácii svojej krajiny v podobnom duchu.

The exhibition, Indonesia - A Never Ending Circle of Life, in KSC Fontána (Cultural and Social Centre) set itself an aim to elucidate this exotic country to Slovak people. Thanks to a varied programme during the exhibition opening, where it was also possible to taste Indonesian food, the declared intention was successfully accomplished. The Indonesian ambassador to Slovakia, His Excellency Mr. Harsha E. Joesoef, with his wife contributed to it and he also resolved to continue in the presentation of his country in a similar way.

Die Ausstellung „Indonesien – der endlose Kreislauf des Lebens“ im Kultur- und Gesellschaftszentrum „Fontána“ hatte zum Ziel, dieses exotische Land Unsereinem nahe zu bringen. Unter anderem dank eines abwechslungsreichen Programms während der Vernissage, mit Kostproben aus der indonesischen Küche, wurde das Vorhaben ein voller Erfolg. Auch der indonesische Botschafter in der Slowakei, Harsha E. Joesoef mit Gattin leistete seinen Beitrag dazu und nahm sich vor, die Präsentation seines Landes im gleichen Sinne fortzuführen.

Udalosti - návštevy - stretnutia

Events - Visits - Meetings - Ereignisse - Besuche - Treffen

► Konkrétna podoba partnerstva medzi Piešťanmi a Eilatom (Izrael), tentokrát vo forme výmeny folklórnych súborov bola prerokovaná na spoločnom stretnutí predstaviteľov nášho mesta s tajomníkom mesta Eilat Smulikom Taggarom (na fotografii s viceprimátorom Piešťan Timotejom Mištinom). A tak už onedlho by sme mali v Piešťanoch obdivovať izraelské umenie a naopak, v Eilate sa predstaví piešťanský Folklórny súbor Slniečnica.

A specific form of partnership between Piešťany and Eilat (Israel), this time as an interchange of folk groups, was discussed at a meeting of the representatives of our town and the secretary of the town of Eilat, Smulik Taggar (left, together with the Piešťany Deputy Mayor, Timotej Miština). Soon, we should be able to admire Israeli art in Piešťany and vice-versa. Piešťany folk group Slniečnica will perform in Eilat.

Eine konkrete Gestaltung der Partnerschaft zwischen den Städten Piešťany und Eilat (Israel), diesmal in Form eines Austausches von Folkloregruppen, wurde im Rahmen eines gemeinsamen Treffens der Vertreter unserer Stadt mit dem Stadtsekretär von Eilat, Smulik Taggar, vereinbart. Somit würden wir in Piešťany schon bald israelische Kunst bewundern können, im Gegenzug wird sich in Eilat die Folkloregruppe „Slniečnica“ aus Piešťany präsentieren.

► Pri príležitosti predsedníctva Českej republiky v Európskej únii sa konala v Galérii KSC Fontána výstava pod názvom Česká malba 2009. Predstavila sa na nej trojica mladých maliarov – Alena Anderlová, Igor Grimmich a Martin Salajka. Kurátorom výstavy bol Antonín Strížek. Na vernisáž zavítali aj veľvyslanec Českej republiky na Slovensku Vladimír Galuška (sprava) a primátor mesta Piešťany Remo Cicutto.

An exhibition called Czech Painting 2009 was held in the Gallery of KSC Fontána over the occasion of the Czech Republic's EU Presidency. Three young painters (Alena Anderlová, Igor Grimmich and Martin Salajka) presented their work in it. Antonín Strížek was the exhibition curator. The Czech Ambassador to Slovakia, Vladimír Galuška (on the right) and the Mayor of Piešťany, Remo Cicutto came to the exhibition opening.

Aus Anlass des Vorsitzes der Tschechischen Republik in der Europäischen Union wurde in der Galerie des Kultur- und Gesellschaftszentrums „Fontána“ eine Ausstellung mit dem Titel „Česká malba 2009“ (Die tschechische Malerei 2009) eröffnet. In ihrem Rahmen präsentierten sich drei junge Maler - Alena Anderlová, Igor Grimmich und Martin Salajka. Als Kurator der Ausstellung agierte Antonín Strížek. Der Vernissage wohnten ebenfalls der Botschafter der Tschechischen Republik in der Slowakei, Vladimír Galuška (r.) und der Bürgermeister der Stadt Piešťany, Remo Cicutto, bei.

► V areáli Golfového klubu Slovenských liečebných kúpeľov sa 2. júla uskutočnil 11. ročník golfového turnaja Medzinárodného klubu SR, spojený s tradičnou záhradnou slávnosťou. Víťazom turnaja sa stali Emil Močiarik (vpravo) s Jánom Hulénim. Uprostred riaditeľ Motor - Car Bratislava s.r.o. - Július Šabo, jeden z hlavných sponzorov podujatia.

The 11th year of the International Club of the Slovak Republic golf tournament was held in the Slovak Health Spa Golf Club on 2 July, which is traditionally accompanied with a garden party. Emil Močiarik (right) and Ján Hulén won the tournament. There is the director of Motor-Car Bratislava, s.r.o., Július Šabo, in the middle, one of the main sponsors of the event.

Im Areal des Golfklubs des Slowakischen Heilbades wurde am 2. Juli das 11. Golfturnier des Internationalen Klubs der Slowakei ausgetragen, dessen Abschluss das traditionelle Gartenfest krönte. Die Sieger des Turniers wurden Emil Močiarik (r.) und Ján Hulén; in der Mitte Július Šabo - Leiter der „Motor-Car Bratislava GmbH“ und einer der Hauptsponsoren des Events.

PO CHODNÍČKOC POVAŽSKÉHO INOVCA

MAORI POD TEMATÍNOM

▲ Skupina Maorov pri vystúpení.
The group of Maoris performing.
Die Maori-Gruppe bei einem
ihrer Auftritte

ON THE FOOTPATHS OF THE POVAŽSKÝ INOVEC THE MAORIS UNDER TEMATÍN CASTLE AUF DEN PFADEN DES POVAŽSKÝ INOVEC MAORI UNTER DER BURG TEMATÍN

Martin Palkovič Foto autor

► Škótsky horský dobytok sa cíti u nás
ako doma.
Scottish Hihgland cattle feel
at home in our country.
Die schottischen Hochlandrinder
fühlen sich bei uns heimisch.

Znie to ako sci-fi, ale pravdou je, že z Piešťan sa chodí lyžovať na Bezovec alebo objavovať Tematínske kopce cez Nový Zéland a Austráliu. Hneď za obcou Modrová šoférov prekvapia nezvyčajné dopravné značky upozorňujúce na nebezpečenstvo stretu s klokanom. Tí, ktorí sa nezlaknú, že sa ocitli na južnej pologuli môžu navštíviť unikátnu zoo farmu „Nový Zéland“.

It sounds like sci-fi but the truth is that people from Piešťany who go skiing in Bezovec or discover the Tematín hills must go through New Zealand and Australia. Unusual traffic signs warning of the danger of collision with kangaroos surprise the drivers after the village of Modrová. Those who are not worried that they have found themselves in the southern hemisphere can visit a unique 'New Zealand' zoo farm.

Es klingt zwar fast wie aus einer Science Fiction, aber es ist wahr - wer aus Piešťany zum Skilaufen auf den „Bezovec“ oder zu einer Entdeckungstour in die Hügel „Tematínske kopce“ aufbricht, dessen Weg führt über Neuseeland und Australien. Unmittelbar hinter der Ortschaft Modrová werden Autofahrer von ungewöhnlichen Verkehrsschildern überrascht, die auf die Gefahr einer möglichen Begegnung mit einem Känguru hinweisen. Diejenigen, die in der Annahme, sie seien auf der Südhalbkugel gelandet, dem Schreck nicht gleich nachgeben, können die einmalige Zoo-Farm „Nový Zéland“ besuchen.

Jej zakladateľ, veterinárny lekár Miloš Minárik, žil niekoľko rokov u protinožcov a profesionálne sa venoval chovateľstvu. To ho inšpirovalo a po návrate domov založil nezvyčajnú rezerváciu, v ktorej sa stretli zvieratá z piatich kontinentov. Austráliu a Nový Zéland zastupujú tasmané klokany, ovce plemena Romney Marsch a emu hnedý, lama krotká je z Južnej Ameriky, bizón zo Severnej, búrsky cap z Afriky, ťava dvojhrbá reprezentuje Áziu a škótsky horský dobytok Európu. Najväčšou raritou je však krokodíl, ktorý nehybne čaká na korisť v potoku pod chatou. Málokto si trúfne vyskúšať, či je živý alebo ide iba o atrapu.

Dobytok sa počas celého roka voľne pohybuje po rozsiahlych pastvinách a ani v zime nie je ustajnený. Pre našu zemepisnú šírku netypický spôsob chovu sa pánovi Minárikovi osvedčil. Dobré sa darí „škótskym kravám“ aj „novozélandským“ ovciom. Stredoeurópska zima neprekáža ani klokanom, ktorým už počas

▲ Emu hnedý nahrádza v Austrálii pštrosa.
Brown Emus are replacing the ostrich in Australia.
Der Große Emu ersetzt in Australien den Strauß.

tejto jari z vakov vykukali mladé. Najnovšou atrakciou je malý dvojmiestny „farmársky“ vrtulník. Zaujímavosťou si na ňom môžu pozrieť okolie „Nového Zélandu“ z vtáčej perspektívy, preletieť nad zrúcaninou hradu Tematín alebo vyskúšať netradičné zaháňanie dobytká. Aby bola atmosféra na farme naozaj autentická, pozval Miloš Minár na Slovensko aj pôvodných obyvateľov svojej obľúbenej krajiny. Maori z kedysi obávaného kmeňa Whanganui, ktorí sú povestní tým, že neradi opúšťajú svoju domovinu, jeho pozvanie prijali. Členovia folklórneho súboru Te Ranga Tumua prišli na Slovensko šíriť svoju kultúru. Napriek tomu, že z ich bojového tanca haka ide strach, „v civile“ sú to usmiati a nekonfliktní ľudia. Vynikajú najmä svojou spontánnosťou – mnohí obyvatelia i návštevníci Piešťan boli svedkami neplánovaných prezentácií maorského folklóru - a to všade tam, kde sa novozélandskí hostia cítia dobre. Na farme predvádzajú svoje tance, vyrábajú suveníry, varia tradičné jedlá a pripravený je aj ambiciózny projekt výstavby maorskej dediny. Napriek tomu, že Modrová je od ich domova vzdušnou čiarou vzdialená takmer 18 000 km, exotickí hostia si tu rýchlo zvykli. Zelené pahorky Považského Inovca sa totiž nápadne podobajú na Národný park Whanganui, ležiaci na juhozápade Severného ostrova, a neďaleký Váh pripomína ich rieku, ktorá sa volá rovnako ako Národný park a patrí k najdôležitejším prvkom maorskej kultúry. ■

worked itself well to Mr Minárik. The Scottish cows and New Zealand sheep are doing well. The winter in Central Europe does not even bother the kangaroos which already had their young peeping out of their pouches this spring.

A small two-seat 'farm' helicopter is the newest attraction. Those who are interested can look around and have a bird's eye view of the surroundings of 'New Zealand', fly over the ruins of Tematín Castle or try unconventional cattle herding.

Miloš Minár invited the original inhabitants of his favourite country to Slovakia so that the atmosphere on the farm was really authentic. The Maoris from the then formidable Whanganui tribe, who are noted for the fact that they do not like to abandon their mother country, accepted his invitation. The members of Te Ranga Tumua folk group came to spread

hr Begründer, der Tierarzt Miloš Minárik, lebte einige Jahre lang bei den Antipoden und widmete sich professionell der Zucht. Das inspirierte ihn und nach seiner Rückkehr in die Heimat gründete er ein außergewöhnliches Reservat, in dem Tiere aus fünf Kontinenten zusammen kamen. Tasmanische Kängurus, Schafe der Rasse Romney Marsh und der braune Emu vertreten Australien und Neuseeland. Das Lama stammt aus Südamerika, der Bison aus Nordamerika, die Heimat des Buren-Bocks ist Afrika, das Trampeltier, bezeichnet auch als Zweihöckriges oder Baktrisches Camel, repräsentiert Asien und die schottischen Hochlandrinder wiederum Europa. Die größte Rarität jedoch stellt das Krokodil dar, das im Bach unterhalb einer Hütte regungslos auf seine Beute lauert. Nur die Wenigsten finden den Mut zu testen, ob es sich um ein lebendiges Tier oder eine Attrappe handelt.

Die Rinder bewegen sich das ganze Jahr über frei auf den weitläufigen Weiden und werden

ts founder, Miloš Minárik, a veterinarian, lived for several years in the Antipodes and worked as a professional breeder. He was inspired by this and after he had returned home, he founded the unusual reservation where animals from five continents met. Australia and New Zealand are represented by Tasmanian kangaroos, Romney Marsh sheep and emus. The llama is from South America, bison from North America, Boer billy goat from Africa. Asia is represented by Bactrian camel and Europe by Scottish mountain cattle. However, the biggest rarity is a crocodile which waits motionless for its prey. Almost nobody dares to try if it is real or just a dummy.

The cattle roam freely around extensive pastures and they are not even put into a shed in winter. This way of keeping animals, which is not typical for our latitude, has

its culture in Slovakia. Despite the fact that fear is coming from their war dance, they are happy and peaceful people. Spontaneity is typical for them. Many inhabitants and visitors of Piešťany have witnessed unplanned presentations of Maori folklore in the places where the guests from New Zealand felt good.

On the farm they perform their dances, produce souvenirs, cook traditional food and an ambitious project to build a Maori village is also planned. In spite of the fact, that their village is almost 18000 km away by plane, the exotic guests quickly got used to our country. The green hills of the Považský Inovec markedly resemble the Whanganui National Park lying in the southwest of North Island and the nearby river Váh looks like their river with the same name as the National Park and is among the most important elements of the Maori culture. ■

▲ Ťava dvojhrbá je veľmi spoločenská.
The Bactrian camel is very sociable.
Das Zweihöckrige Kamel ist sehr gesellig.

auch in den Wintermonaten nicht im Stall gehalten. Diese für unsere geographischen Breiten untypische Art der Zucht hat sich für Miloš Minárik bewährt. Gut gedeihen hier die „schottischen Kühe“ und die „neuseeländischen“ Schafe. Der mitteleuropäische Winter scheint auch für die Kängurus, deren Jungen bereits im Frühling aus den Beuteln schauen, kein Problem zu sein.

Die neueste Attraktion stellt ein kleiner, farneigener Zweisitz-Hubschrauber dar. Interessierte können während eines Rundflugs die Umgebung des „Neuseelands“ aus der Vogelperspektive betrachten, die Burgruine Tematín überfliegen oder sich bei einem ungewöhnlichen Rindertreiben versuchen.

▲ Takéto ovce sa najviac chovajú v Austrálii a na Novom Zélande. Majú veľmi kvalitnú vlnu.
This species of sheep is mainly kept in Australia and New Zealand. It provides a high quality wool.
Diese Schafsrasse wird vorwiegend in Australien und auf Neuseeland gezüchtet. Sie liefert eine qualitativ sehr hochwertige Wolle.

Und damit die Atmosphäre auf der Farm wirklich authentisch wirkt, lud Miloš Minár auch die Eingeborenen seines Lieblingslandes in die Slowakei ein. Die Ureinwohner Maori aus dem einst gefürchteten Stamm Whanganui, die dafür bekannt sind, dass sie ihre Heimat nur ungerne verlassen, haben seine Einladung angenommen.

Die Mitglieder der Folkloregruppe „Te Ranga Tumua“ kamen in die Slowakei, um ihre Kultur vorzustellen. Obwohl ihr ritueller Kriegstanz

„Haka“ Angst einflößend wirkt, „in Zivil“ lachen sie viel und scheuen Konflikte. Hervorstechend ist vor allem ihre Spontaneität - zahlreiche Einwohner von Piešťany waren Zeugen ungeplanter Präsentationen von Maori-Folklore - überall dort, wo sich die neuseeländischen Besucher wohl fühlten.

Auf der Farm führen sie ihre Tänze vor, fertigen Souvenirs und bereiten traditionelle Speisen zu. In Planung befindet sich ebenfalls ein ambitioniertes

Projekt für den Bau eines Maori-Dorfes. Trotz der Tatsache, dass Modrová von ihrer Heimat knapp 18.000 km Luftlinie entfernt liegt, haben sich die exotischen Gäste hier gut eingelebt. Die grünen Hügel des Považský Inovec ähneln nämlich auffällig dem Nationalpark Whanganui, im Südwesten der Nordinsel, und die unweite Waag erinnert sie an ihren Fluss, der den gleichen Namen wie der Nationalpark trägt und einen der wichtigsten Bestandteile der Maori-Kultur bildet. ■

▼ Návšteva Nového Zélandu inšpirovala výtvarníčku Renátu Sládkovú k vytvoreniu portrétov Maora a Maorky, len originálne čierne tetovanie zamenila za biele. Z výstavy Socha piešťanských parkov 2009.
The visit to New Zealand inspired artist Renáta Sládková to create the portraits of a Maori man and woman, though she changed their original black tattoo to white. From the exhibition The Sculpture of Piešťany Parks 2009
Der Besuch aus Neuseeland inspirierte die bildende Künstlerin Renáta Sládková zur Schaffung der Portraits eines Maori-Mannes und einer Maori-Frau. Anstatt der schwarzen Original-Tätowierung wählte sie jedoch eine weiße aus. Ein Bild von der Ausstellung „Socha piešťanských parkov 2009“ (Die Statue der Parks von Piešťany 2009).

SOLÁRNA ENERGIA PRE AFRIKU

▲ Juan Jose Chavez Fuentes, Mexičan študujúci v Bratislave (zľava), bol pre Jaroslava Korvína prekladateľ i manažér projektu v záverečnej fáze, odborár Ramos, ktorý pomohol, kde mohol.

Juan Jose Chavez Fuentes (from left), a Mexican studying in Bratislava, was the interpreter and in the final phase also the manager of the project, Jaroslav Korvín and Ramos, the native unionist, who helped overcome the obstacles.

Juan Jose Chavez Fuentes (v.l.), ein in Bratislava studierender Mexikaner, der als Dolmetscher und in der Endphase des Projektes auch als Manager agierte, Jaroslav Korvín und der einheimische Ramos, der half, Hindernisse zu bewältigen

SOLAR ENERGY FOR AFRICA

SOLARENERGIE FÜR AFRIKA

Jana Obertová Foto Jaroslav Korvín

Jaroslav Korvín z Piešťan patrí medzi prvých priekopníkov praktického využitia solárnej energie na Slovensku. Priviedlo ho k tomu jeho vnímanie sveta, vzťah k ochrane prírody, „zelená“ orientácia. A práve jeho pohľad na svet ho nasmeroval až do Afriky. Z pohľadu iných to bolo obrovské dobrodružstvo, ale pre neho išlo skôr o naplnenie dávneho sna. Predchádzalo mu však niekoľko rokov práce.

Jaroslav Korvín from Piešťany is among the first pioneers of the practical use of solar energy in Slovakia. He was led to it thanks to his perception of the world, attitude to the protection of nature and 'green' orientation. And this attitude to the world directed him to Africa. From the point of other people it was a big adventure, but for him it was an old dream come true. However, it had been preceded by several years of work.

Jaroslav Korvín aus Piešťany gehört zu den Vorreitern bei der praktischen Nutzung von Solarenergie in der Slowakei. Auf diesen Weg führten ihn seine Weltanschauung, sein Bezug zum Naturschutz sowie seine „grüne Orientierung“. Und es war seine Weltanschauung, die ihn bis nach Afrika brachte. Aus der Sicht Außenstehender war es ein riesiges Abenteuer, für ihn war es die Erfüllung eines langjährigen Traumes, dem jedoch einige Jahre Arbeit vorausgingen.

V roku 1991 nadviazal v Rakúsku kontakty s výrobcou slnečných kolektorov a začal spolupracovať s firmou Thermo-solar. Táto spolupráca bola preňho veľmi dôležitá, lebo získal potrebné teoretické a praktické vedomosti k tomu, aby mohol prísť k prvým realizáciám solárnych projektov. Pracoval na domoch na Malorke, v Rakúsku a Nemecku, kde v rámci štátneho programu aj týmto spôsobom podporujú rodiny s viacerými deťmi. Raz si povedal, že by chcel montovať solárne kolektory v Afrike. Kontinent, kde je toľko slnka, je na to ako stvorený. „A tak som navrhol projekt“, vysvetľuje J. Korvín, „a vyhľadal mimovládnu organizáciu, ktorá sa špecializuje na pomoc pre Afriku. Projekt sme spolu dopracovali a podali žiadosť o grantový program Slovak Aid - slovenskej oficiálnej rozvojovej pomoci na Ministerstve zahraničných vecí SR. Predmetom zmluvy, podpísanej v októbri 2006, bol projekt Vybudovanie fotovoltického systému na výrobu elektrickej energie o výkone 8,5 kW pre objekty školy, nemocnice, administrátora, polície, verejných miestností. Do projektu musel byť zapojený spoločník – inštitúcia - ako príjemca v Afrike. Projekt bol smerovaný na Mozambik, jednu z najchudobnejších krajín sveta, konkrétne na osadu Meloco.“

„V Afrike sa nedá nič uponáhľať“, pokračuje J. Korvín, „a v ničom si nemôžete byť celkom istý. Realizácia bola rozdelená na tri etapy, tie sa však z jedného roka natiahli na tri. Prvá etapa bola hladká, stretli sme sa so zástupcami prijímajúcej organizácie, obhľadli

miesto, dohodli podmienky. Vyzeralo to jednoducho, naložiť materiál do kontajneru, odoslať loďou a už len prísť a s domorodými pomocníkmi namontovať a spustiť do prevádzky. Ale po našom príchode bolo všetko inak. Kontajner s materiálom na naše veľké prekvapenie nebol na mieste. V prístave tvrdili, že je na ceste, sľubovali rôzne termíny, sami nevedeli, kde sa nachádza. Doma to tiež nebolo jednoduché. Pozastavili grant, štátny úradník nedôveroval nášmu projektu už od samého začiatku. Povedal som si, že to musím dokončiť za každú cenu, boli v ňom štátne

peniaze a viac ako 20% mojich investícií. Našťastie sa zmenila situácia aj na MZV SR. Grant bol uvoľnený a mohli sme sa pohnúť ďalej. Tretia etapa už išla pomerne hladko. Museli sme vyriešiť drobné nezrovnalosti s prijímajúcou organizáciou, ktorá – ako vysvitlo – žiadala doláre aj za to, čo neurobila. Našťastie sme našli obetavého človeka, priateľa Ramosa z Pemby, prezidenta

▼ Solárne kolektory na objekte nemocnice.
Solar panels on the hospital.
Solarzellen auf dem Gebäude des Krankenhauses

▲ Drevenému záhradnému domčeku určili domorodci výsadné miesto v centre osady a nazvali ho ambasádou Slovenska. Na fotografii Jaroslav Korvín s deťmi.

Native inhabitants determined a special place in the centre of the hamlet for a small wooden garden house and named it Slovak Embassy. Jaroslav Korvín with children in the photograph.

Für das Gartenhäuschen aus Holz bestimmten die Eingeborenen einen Platz direkt in der Mitte der Siedlung und nannten es „Slowakische Botschaft“. Die Aufnahme zeigt Jaroslav Korvín mit Kindern.

odborovej organizácie, ktorý nepozeral len na svoj vlastný prospech. Dňa 25. 10. 2008 sme dokončili projekt, rozsvietili sa svetlá, zapli chladničku na vakcíny. V deň ich štátneho sviatku, oslobodenia spod totality, prišlo na otvorenie solárnej elektrárne pre nemocnicu, školu, kanceláriu starostu 150 významných osobností Mozambiku. Najvyšší funkcionár pri preberaní projektu verejne vyhlásil, že ide o svetelný zázrak v Melocu.“ Na záver treba už len dodať, že po dokončení projektu ho aj zahraniční členovia UNDP (United Nations Development Program) označili za jeden z najlepších, ktoré poskytla SR pre rozvojové krajiny 3. sveta. ■

In 1991, he built up contact with a producer of solar panels and started to cooperate with the company Thermo-solar. This cooperation was very important for him because he gained needed theoretical and practical knowledge so that he could begin to carry out his first solar projects. He worked on houses in Majorca, Austria and in Germany where large families are supported in this way by means of a state programme. Once, he said to himself that he would like to install solar panels in Africa. Any continent with a lot of sunshine is very suitable for it. "And so I proposed a project," J. Korvín explains, "and I found a non-governmental organisation which specialises in aid for Africa. We finished the project together and filed a petition for a grant called Slovak Aid which is a Slovak official development aid in the Ministry of Foreign Affairs of the Slovak Republic. A project called The Building of a Photovoltaic System for the Generation of Electric Energy with an Output of 8.5 kW for School Buildings, Hospitals, Administration, Police and Public Rooms was the subject of the contract signed in October 2006. An institution, acting as a partner, has to be involved in the project as a recipient in Africa. The project is intended for Mozambique, one of the poorest countries in

the world, especially for the hamlet of Meloco."

"You cannot hurry anything in Africa," J. Korvín continues, "and you cannot be sure about anything. The implementation was divided into three stages, but these were prolonged from one to three years. The first stage was smooth; we met with the representatives of the recipient party, looked round the town, and agreed the terms. It looked simple - to load the material into a container, send it off by ship and then simply come and install it with native helpers and put it into operation. However, after our arrival, everything was different. To our surprise, the container with the material had not arrived. The people from the port claimed that it was coming, they promised various dates but they did not know where it actually was. It was not easy at home either. The grant was suspended. The civil servant did not trust our project from the very beginning. I said to myself that I had to complete it at all costs. There was state money and more than 20% of my investments. Luckily, the situation in the Ministry of Foreign Affairs changed. The grant was released and we could move on. The third stage went quite smoothly. We had to deal with subtle discrepancies of the

▲ Na slávnostné odovzdanie projektu prišli aj najvýznamnejší ľudia Mozambiku.

The most significant people of Mozambique came to the ceremonial opening of the project.

Der feierlichen Übergabe des Projektes wohnten auch die bedeutendsten Persönlichkeiten Mosambiks bei.

recipient organisation which (as it turned up later) demanded payment for something it had not done. Fortunately, we found a self-sacrificing man named Ramos, a friend from Pemba and president of a trade union who did not look at it for his own benefit. On 25 October 2008 we finished the project, turned on the lights and switched on a fridge for vaccines. On the day of their public holiday of the liberation from totalitarianism 150 significant people of Mozambique came for the opening of the solar power station for the hospital, school and mayor's office. When the project was submitted to the top official, he announced that it was a wonder of illumination in Meloco."

In conclusion, it has to be mentioned that after the completion of the project, foreign members of the United Nations Development Programme (UNDP) proclaimed it to be one of the best projects which had ever been provided by the Slovak Republic for the developing countries of the third world. ■

Im Jahre 1991 knüpfte Korvín in Österreich Kontakte mit einem Hersteller von Solarzellen und begann eine Zusammenarbeit mit der Gesellschaft „Thermo-Solar“. Diese Kooperation war von großer Bedeutung für ihn, denn dank ihr konnte er die notwendigen theoretischen und praktischen Kenntnisse für die Verwirklichung seiner ersten Solarprojekte gewinnen. Er arbeitete an Häusern auf Mallorca sowie in Österreich und Deutschland, wo im Rahmen eines staatlichen Projektes auch auf diese Weise kinderreiche Familien unterstützt werden. Eines Tages sagte er sich, dass er gerne Solarmodule in Afrika montieren würde. Ein Kontinent, mit so viel Sonne gesegnet, ist dafür wie geschaffen. „So entwarf ich ein Projekt“, erklärt J. Korvín, „und suchte eine nichtstaatliche Organisation, die sich auf Hilfe für Afrika spezialisiert. Gemeinsam haben wir das Projekt aufgearbeitet und einen Antrag auf ein Grant-Programm der „Slovak Aid“ - der offiziellen Slowakischen Entwicklungshilfe am Außenministerium der Slowakischen Republik - gestellt. Gegenstand des im Oktober 2006 unterzeichneten Vertrages war das Projekt „Errichtung eines photovoltaischen Systems zur Erzeugung elektrischer Energie mit einer Leistung von 8,5 kW für Objekte der Schule, des Krankenhauses, der Verwaltung, der Polizei und für öffentliche Räume“. In das Vorhaben musste auch ein Partner – eine

Institution – als Empfänger in Afrika einbezogen werden. Das Projekt richtete sich an Mosambik – eines der ärmsten Länder der Welt, konkret an das Dorf Meloco.“

„In Afrika lässt sich nichts beschleunigen“, setzt J. Korvín fort, „und sie können sich nie ganz sicher sein. Die Realisierung wurde in drei Etappen aufgeteilt, die sich jedoch von einem Jahr auf ganze drei ausgedehnt haben. Die erste verlief glatt, wir trafen uns mit den Vertretern der Empfänger-Organisation, besichtigten den Ort und vereinbarten Bedingungen. Alles schien unkompliziert, es blieb nur das Material in einen Container zu verfrachten und mit dem Schiff abzutransportieren. Dann sollten wir nur noch kommen, mit den einheimischen Helfern alles installieren und den Betrieb starten. Aber nach unserer Ankunft stellte sich heraus, dass alles anders ist. Der mit Material beladene Container befand sich zur unseren großen Überraschung nicht vor Ort. Die Zuständigen im Hafen behaupteten, dass er unterwegs sei, versprachen verschiedene Termine und wussten selbst nicht, wo er sich befindet. Zu Hause war es auch nicht gerade einfach. Die Zuwendung wurde vorläufig gestoppt, der Staatsbeamte misstraute unserem Projekt von Anfang an. Ich habe mir vorgenommen, das Vorhaben um jeden Preis zu Ende zu führen – es steckte staatliches Geld und mehr als 20% eigener Investitionen darin. Zum Glück wendete sich das Blatt auch im slowakischen

Außenministerium. Die Zuwendung wurde freigegeben und in die ganze Sache kam endlich Bewegung. Die dritte Etappe verlief dann relativ reibungslos. Wir mussten kleinere Ungereimtheiten mit der Empfänger-Organisation klären, die – wie sich herausstellte – Dollars auch dafür forderte, was sie nicht gemacht hatte. Zum Glück fanden wir einen aufopferungsvollen Menschen, einen Freund – Ramos aus Pemba, der als Vorsitzender einer Gewerkschaftsorganisation nicht nur den eigenen Profit im Auge hatte. Am 25. 10. 2008 haben wir unser Projekt beendet, die Lichter gingen an und der Kühlschrank für Impfstoff konnte eingeschaltet werden. An ihrem staatlichen Feiertag – dem Tag der Befreiung vom totalitären Regime – kamen zur Eröffnung des Solarkraftwerkes für das Krankenhaus, die Schule und das Büro des Bürgermeisters 150 bedeutende Persönlichkeiten Mosambiks. Der höchste Funktionär bezeichnete das Projekt bei seiner öffentlichen Übernahme als „das Wunder von Meloco“. Es bleibt nur noch hinzuzufügen, dass das Projekt nach seiner Beendigung auch von den ausländischen Mitgliedern des UNDP (Entwicklungsprogramm der Vereinten Nationen) als eines der besten bezeichnet wurde, die seitens der Slowakischen Republik den Ländern der Dritten Welt zugute kamen. ■

▼ Mnohé z týchto zvedavých očí videli televízne vysielanie po prvý raz. Aby sa mohli pozeráť na videorozpravku všetky deti, televízor postavili do otvoreného okna.

Many of these curious eyes watched television for the first time. The TV was put into an open window so that all the children could watch a cartoon.

Viele dieser neugierigen Augen sahen zum ersten Mal einen Fernseher. Damit alle Kinder das Märchen-Video verfolgen konnten, wurde das Gerät in ein offenes Fenster gestellt.

MAMUTY V OKOLÍ PIEŠŤAN

■ Zachraňovanie časti fragmentov lebky, kla
a rebier mamuta, Ratnovce, máj 2009.

The preservation of the fragments of the
mammoth skull, tusk and ribs, Ratnovce, May 2009.

Maßnahmen zur Rettung von Schädelfragmenten,
eines Stoßzahnes und der Rippen eines Mammuts,
Ratnovce, Mai 2009.

MAMMOTHS IN THE VICINITY OF PIEŠŤANY

MAMMUTS IN DER UMGEBUNG VON PIEŠŤANY

Vladimír Krupa, Marián Klčo Foto Eva Drobná, Marián Klčo, Martina Ábelová

Najstaršie správy o nálezoch táborísk pravekých lovcov a pozostatkov pravekých zvierat v okolí Piešťan pochádzajú z druhej polovice 18. storočia. Kosti, kly a zuby mamutov sa pripisovali bájnym zvieratám. Možno aj vďaka takýmto nálezom vznikla povest o šarkanovi na Tematíne.

The oldest reference to the finds of settlements of prehistoric hunters and remains of prehistoric animals in the area of Piešťany dates back to the second half of the 18th century. Bones, tusks and teeth of mammoths were attributed to mythical animals. Perhaps the legend about the dragon in Tematín originated thanks to these finds.

Die ältesten Meldungen über Funde von Lagerstätten der Urzeitjäger und von Überresten urzeitlicher Tiere in der Umgebung von Piešťany stammen aus der 2. Hälfte des 18. Jahrhunderts. Die Knochen, Stoßzähne und Zähne von Mammuts wurden Fabelwesen zugeschrieben. Vermutlich entstand auch die Legende von einem Drachen auf der Burg Tematín gerade anhand dieser Funde.

▲ Václav Vlk pri rekonštruovaní mamutieho kla, medzivojnové obdobie.

Václav Vlk at the reconstruction of the mammoth tusk, during the interwar period.

Václav Vlk bei der Zusammensetzung eines Mammuststoßzahnes, Zwischenkriegszeit

Počiatky vedeckého výskumu a presnejšie rozpoznanie pozostatkov azda najznámejšieho zvierata doby ľadovej - mamuta môžeme položiť do druhej polovice 19. storočia.

Viac sa ich začalo objavovať najmä vďaka početným tehelňiam, ktoré koncom 19. a v prvej polovici 20. storočia vznikli a fungovali v mnohých tunajších obciach. Pri ťažbe hliny boli objavené nielen mnohé archeologické nálezy, ale aj pozostatky mamutov, sobov, nosorožcov srstnatých a iných vyhynutých druhov zvierat. O kamenných nástrojoch z Moravian nad Váhom prvýkrát prednášal na II. antropologicko-archeologickom kongrese v Paríži roku 1866 F. F. Rómer, jeden zo zakladateľov archeológie v Uhorsku.

Vďaka záujmu verejnosti a kúpeľných hostí im začali venovať pozornosť aj tunajší roľníci a tehliarski robotníci. Ich systematické zhromažďovanie a vystavovanie je spojené so vznikom Piešťanskej muzeálnej spoločnosti a založením Piešťanského múzea. Predseda spoločnosti Imrich Winter a tajomník Václav Vlk (správca tunajších kúpeľov) sa zaujímali

o archeológiu. Ich snahou bolo zachraňovať archeologické nálezy a po dohode so štátnym konzervátorom pre Slovensko J. Eisnerom ich vystavovať v expozícii piešťanského múzea. Václav Vlk je dnes považovaný za moderného objaviteľa moravianskych paleolitických nálezísk. Vďaka nemu boli zachránené paleontologické nálezy pozostatkov mamutov v Moravanoch nad Váhom, Banke, Ratnovciach, Sokolovciach, Trebaticiach.

Okolnosti nálezu časti kostrových pozostatkov mamuta (zuby, kly, čelúť, fragmenty lebky) v Trebaticiach sú podrobne opísané v zachovanej dobovej správe. Na mieste nálezu dal urobiť menší výskum Imrich Winter. Pozostatky mamutov sa vo väčšom množstve objavovali v povojnovom období, napríklad v rokoch 1956 a 1957 pri ťažbe hliny v tehelni v obci Banka. Vďaka následne uskutočneným menším záchranným archeologickým výskumom sa podarilo odokryť a zachrániť časti kostier mamutov. Podľa vyhodnotenia odborníkov – paleontológov zo Slovenského národného múzea a Archeologického ústavu v Nitre pochádzali minimálne z troch rôznych mamutích jedincov. Ďalšie nálezy pochádzajú z výskumov slovenských a poľských archeológov v Moravanoch nad Váhom a v Banke v 90. rokoch 20. storočia.

Najnovšie nálezy mamutích klov pochádzajú z novoobjavených táborísk lovcov mladšieho obdobia staršej doby kamennej v Krakovanoch-Strážach. Nájdene boli počas archeologických výskumov v rokoch 2005 a 2007 až 2008. Celkovo sa tu našli tri mamutie kly z troch rôznych jedincov. Nechýbali ani kamenné nástroje, drobné úlomky, ktoré vznikli ako odpad pri ich výrobe a našli sa i kusy kamennej suroviny – rádiolaritu a pazúrka.

A úplnou novinkou je objav pozostatkov mamuta v sprašových návejoch v úvozovej ceste v Ratnovciach v máji tohto roku. V spolupráci paleontológov Martiny Ábelovej, Martina Vlačiky a pracovníkov Balneologického múzea v Piešťanoch boli odkryté časti lebky mamuta, fragment mamutieho kla zachovaný v dĺžke 70 cm, stoličky, ale i drobné fragmenty kostí, časti rebier a dokonca úlomok kosti soba. Na rozdiel od Krakovian či Moravian nad Váhom sa tu však nenašli žiadne nástroje či iné artefakty, ktoré by dokladali prítomnosť človeka.

The beginnings of scientific research and the more exact distinguishing of the remains of probably the most well known animal of the Ice Age, the mammoth, date back to the second half of the 19th century.

More remains were discovered due to numerous brickyards which were established

▲ Záchrana kostrových pozostatkov mamuta. Zľava Vít Pavlík, Vladimír Krupa a Martin Vlačiky, Ratnovce, máj 2009.

The preservation of the mammoth skeleton relics. From left Vít Pavlík, Vladimír Krupa and Martin Vlačiky, Ratnovce, May 2009.

Maßnahme zur Rettung der Skelett-Überreste eines Mammuts. V.l. Vít Pavlík, Vladimír Krupa und Martin Vlačiky, Ratnovce, Mai 2009

and in operation in many local villages at the end of the 19th and first half of the 20th century. Not only numerous archeological finds but also the remains of mammoths, reindeer, woolly rhinoceroses and other extinct species were found during clay mining. Flóris F. Rómer, one of the founders of archeology in Hungary, gave the first lecture about stone tools from Moravany nad Váhom at the 2nd Congress of Anthropology and Archeology in Paris in 1866.

Local farmers and brickyard workers started to pay attention to these finds thanks to the interest of the public and spa guests. Their systematic collecting and exhibiting is connected with the foundation of Piešťany Museum Society and Piešťany Museum. Imrich Winter, the chairman of the Society, and Václav Vlk, the administrator of local spa, were interested in archeology. They pushed to save the archeological finds and put them on display in the exhibition of Piešťany Museum after an agreement with a state restorer for Slovakia, J. Eisner. Václav Vlk is nowadays considered a modern discoverer of Paleolithic

digs in Moravany. Thanks to him, palaeontology finds of the remains of mammoths in Moravany nad Váhom, Banka, Ratnovce, Sokolovce and Trebatice were saved.

The circumstances of the find of part of a mammoth's skeletal remains (teeth, tusks, jaw, skull fragments) in Trebatice are described in detail in a preserved period report. Imrich Winter commissioned a smaller research in the place of discovery. Large amounts of mammoth remains were discovered in the village of Banka in the post-war period from 1956 to 1957 during clay mining in the brickyard. Thanks to minor archeological rescue research which was carried out subsequently, it was possible to discover and save parts of skeletons of mammoths. According to the evaluation of paleontologists from the Slovak National Museum and Archeological Institute in Nitra, they belonged to at least three different mammoths. Other finds come from research of Slovak and Polish archeologists in Moravany nad Váhom and Banka from the 1990s.

The latest finds of mammoth's tusks come

from the newly discovered settlements of hunters from an early period of the Lower Paleolithic in Krakovany-Stráže. They were found during archeological research in 2005 and then 2007 to 2008. Three tusks from three mammoths were discovered as well as stone tools and tiny splinters which became waste during the manufacturing. Pieces of stone material (radiolarite and flint) were also found.

The latest find of mammoth's remains was discovered in loess in a hollowed-out track in Ratnovce in May this year. Parts of a mammoth's skull, a fragment of a tusk 70 cm in length, molars, tiny fragments of bone, parts of ribs and even a splinter of reindeer's bone were discovered with the cooperation with Martina Ábelová and Martin Vlačíky and workers of Balneological Museum in Piešťany. Unlike Krakovany or Moravany nad Váhom, no tools or other artifacts proving the presence of man were found there. ■

Die Anfänge einer wissenschaftlichen Erforschung, genauer gesagt die Identifizierung der Überreste des wahrscheinlich bekanntesten Tieres der Eiszeit – des Mammuts – kann ab der 2. Hälfte des 19. Jahrhunderts belegt werden.

Vermehrt kamen sie dank zahlreicher Ziegelbrennereien zum Vorschein, die Ende des 19. und in der 1. Hälfte des 20. Jahrhunderts in vielen Ortschaften dieser Region entstanden und in Betrieb waren. Bei der Gewinnung von Lehm wurden nicht nur zahlreiche Artefakte, sondern auch die Überreste von Mammuts, Rentieren, Wollnashörnern und anderen ausgestorbenen

Tierarten
entdeckt.

Zum Thema Steinwerkzeuge aus Moravany hielt F. F. Römer, einer der Begründer der Archäologie in Ungarn, zum ersten Mal einen Vortrag auf dem II. Anthropologisch-Archäologischen Kongress in Paris, im Jahre 1866.

Dank des Interesses der Öffentlichkeit und der Kurgäste begannen ihnen auch die hiesigen Ackerbauer und Arbeiter in den Ziegelbrennereien mehr Aufmerksamkeit zu widmen. Das systematische Sammeln und Ausstellen der Artefakte ist mit der Entstehung der Museumsgesellschaft von Piešťany und der anschließenden Gründung des Museums von Piešťany verbunden. Der Vorsitzende der Gesellschaft, Imrich Winter, und deren Sekretär Václav Vlk (Verwalter des hiesigen Heilbades) interessierten sich für Archäologie. Ihr Bestreben war es, archäologische Funde sicher zu stellen und nach Absprache mit dem staatlichen Konservator für die Slowakei, J. Eisner, diese im Rahmen einer Exposition des Museums von Piešťany auszustellen. Václav Vlk gilt heute als moderner Entdecker der paläolithischen Fundstätten in Moravany. Dank seines Einsatzes konnten paläontologische Funde von Überresten mehrerer Mammuts in Moravany nad Váhom, Banka, Ratnovce, Sokolovce und Trebatice gerettet werden.

▼ Mamuti kel - stav po očistení a základnom nakonzervovaní.

A mammoth tusk – condition after cleaning and basic conservation.

Der Stoßzahn eines Mammuts – Zustand nach Reinigung und Grundkonservierung

Die Umstände der Entdeckung von Skelett-Teilen eines Mammuts (Zähne, Stoßzähne, Kiefer, Schädel-Fragmente) in Trebatice, wurden in einem zeitgenössischen Bericht ausführlich festgehalten. Im Bereich der Fundstelle veranlasste Imrich Winter eine kleinere Untersuchung. Überreste von Mammuts wurden in einer größeren Anzahl in der Nachkriegszeit entdeckt, zum Beispiel in den Jahren 1956 und 1957 bei der Gewinnung von Lehm in der Ortschaft Banka. Dank anschließenden, als Rettungsmaßnahme durchgeführten kleineren archäologischen Untersuchungen, konnten Teile von Mammut-Skeletten freigelegt und gerettet werden. Der Auswertung der Spezialisten – Paläontologen – des Slowakischen Nationalmuseums und des Archäologischen Instituts in Nitra zufolge, stammten diese von mindestens drei verschiedenen Mammuts. Weitere Funde stammen aus den Untersuchungen slowakischer und polnischer Archäologen in den Ortschaften Moravany nad Váhom und Banka, in den 90. Jahren des 20. Jahrhunderts.

Die jüngsten Funde von Mammut-Stoßzähnen stammen aus den neu entdeckten Lagerstätten der Jäger eines jüngeren Abschnitts der älteren Steinzeit in Krakovany-Stráže. Sie wurden im Verlauf von archäologischen Untersuchungen in den Jahren 2005 und 2007 bis 2008 gefunden. Insgesamt konnten drei Mammut-Stoßzähne von drei verschiedenen Tieren freigelegt werden. Entdeckt wurden außerdem Steinwerkzeuge, kleine Splitter, die als Abfallprodukt bei ihrer Herstellung entstanden, und stückweise Stein-Rohmaterial – Radiolarit und Kieselstein.

Die absolut letzte Neuentdeckung ist der Fund von Mammut-Überresten in Lös-Anwehungen eines Hohlwegs in Ratnovce, im Mai dieses Jahres. Die Paläontologen Martina Ábelová und Martin Vlačíky legten in Zusammenarbeit mit den Mitarbeitern des Balneologischen Museums in Piešťany Teile eines Mammutschädels, Fragmente eines in der Gesamtlänge von 70 cm erhaltenen Mammutstoßzahnes, Teile der Rippen und sogar das Knochenfragment eines Rentiers frei. Im Gegensatz zu Krakovany oder Moravany nad Váhom wurden hier jedoch keine Werkzeuge oder andere Artefakte gefunden, die auf die Anwesenheit des Menschen schließen lassen würden. ■

▲ Objav mamutích klov na táborisku pravekých lovcov, Krakovany-Stráže, 2005.

The discovery of mammoth tusks at the prehistoric hunters' camp, Krakovany-Stráže, 2005.

Entdeckung von Mammut-Stoßzähnen im Bereich einer Lagerstätte von urzeitlichen Jägern, Krakovany-Stráže, 2005

Sakrálné umenie malo oddávna svoje nezastupiteľné miesto v každodennom živote človeka. Ukázala to aj výstava, ktorú pripravilo Balneologické múzeum v Piešťanoch v letných mesiacoch pod názvom ...Ora pro nobis.

The sacred art has always been very important for people in everyday life. This was also shown at an exhibition prepared by Balneological museum in the summer months called ...Ora pro nobis.

Seit jeher schon hatte die sakrale Kunst einen unersetzbaren Platz im alltäglichen Leben des Menschen. Das zeigte auch die Ausstellung mit dem Titel „...Ora pro nobis“, die in den Sommermonaten vom Balneologischen Museum in Piešťany veranstaltet wurde.

▲ Pieta holičského typu, drevená plastika, 19.storočie.
The Holíč style pieta, wooden sculpture, the 19th century.
Pieta der so genannten Holitscher Art, Holzplastik, 19.Jahrhundert

VÝSTAVA SAKRÁLNEHO UMENIA

Jarmila Hluchová Foto Eva Drobná

THE EXHIBITION OF SACRED ART AUSSTELLUNG SAKRALER KUNST

Výstavu i samotný zbierkový fond múzea, venovaný sakrálnemu umeniu, možno rozdeliť na niekoľko častí. Značné zastúpenie majú vyobrazenia Panny Márie v rôznych podobách - ako Matka Božia, Asumptio (Nanebovzatie), Immaculata (Nepoškvrnená), či v podobe Piet, ktoré môžeme rozlíšiť na základe miestneho kultu. Pieta bola veľmi frekventovaná a spolu s motívom Madony s dieťaťom patrila k najobľúbenejším. Obe témy s dominantným ženským, materským prvkom boli blízke duši človeka, ktorý sa identifikoval s utrpením a žiaľom matky nad mŕtvym telom jej syna, ale aj s pozemskou radosťou materstva. Väčšina vystavených plastiek bola v minulých rokoch reštaurovaná, čo nepochybne prispieva k ich hodnote a zaujímavosti.

Osobitým interiérovým doplnkom boli podmalby na skle so sakrálnymi motívmi. Ide o diela ľudových maliarov, ktorí napodobňovali náboženské oltárne obrazy a grafické predlohy. Maliari predlohy zjednodušovali - často až do schematickosti.

Súčasťou sviatočného života v ľudovom i mestskom prostredí boli púte. Predmety púťového charakteru majú v zbierkovom fonde Balneologického múzea početné zastúpenie - ide predovšetkým o procesiové kríže, prenosné procesiové sochy a obrazy, votívne dary, devocionálie alebo kláštorne práce, ktorých zvláštnosťou bola bohatá rámová výzdoba okolo ústredného motívu, doplnená drobnými lisovanými plieškami, emailom, papierovými a textilnými kvetmi. Celý tento trblietavý priestor bol výraznejší a zaberá väčšiu plochu než samotné zobrazenie sakrálného námetu.

V ľudovom prostredí sú, okrem interiérových úžitkových alebo dekoračných predmetov so sakrálnou tematikou veľmi obľúbené a časté drobné

pamiatky stavané v intravilánoch, ale aj extravilánoch obcí. Ide o kríže, božie muky, pomníky, sochy, dedinské kaplnky, zvoničky, niky na domoch. Najrozšírenejšie boli kríže a božie muky stavané predovšetkým pri cestách a na rázcestiach. Na výstave bol zastúpený výber tých najzaujímavejších drobných sakrálnych stavieb z piešťanského okresu v obrazovej podobe. Množstvo týchto stavieb bolo v druhej polovici 20. storočia z ideologických dôvodov zničených alebo odstránených. V súčasnosti decimujú tieto pamiatky zloději. Napriek tomu ich ešte stále môžeme nájsť pomerne dosť a je potešujúce, že sa stavajú aj nové, či už z finančných prostriedkov obcí, jednotlivcov alebo cirkvi.

Ľudia si prostredníctvom zobrazovania svätcov prehlbovali svoju vieru a na príkladoch svätých sa učili porozumieť dokonalosti kresťanského života. Preto ťažiskovou témou výstavy bol motív svätcov, prezentovaný prostredníctvom práce predchádzajúcich generácií. ■

▲ Socha sv. Jána Nepomuckého, ľudová plastika z hlíny. The sculpture of St. John of Nepomuk, folk sculpture made of clay. Skulptur des hl. Johannes von Nepomuk, volkstümliche Plastik aus Ton

The exhibition and the museum's collection itself, which is devoted to sacred art, can be divided into several parts. The Virgin Mary is very often portrayed in various forms such as the Mother of Jesus, the Asumptio (the Assumption), the Immaculata (the Immaculate One) or in a form of Pieta

▼ Rôzne drevené plastiky s námietom Madony s dieťaťom. Various wooden sculptures with the motif of the Madonna and Child. Verschiedene Holzplastiken als Darstellung der Madonna mit Kind

▲ Socha sv. Barbory v podaní zručného ľudového rezbára, 19. storočie.
The sculpture of St. Barbara made by a skillful folk wood craftsman, the 19th century.
Statue der hl. Barbara in der Darstellung eines geübten Laienschnitzers, 19. Jahrhundert

which can be distinguished according to a local cult. The Pieta was very common and together with the motif of the Madonna and Child was among the most popular. Both motifs with the dominant female and maternity element were close to the human soul which identified with the pain and sorrow of a mother over the dead body of her son as well as the earthly joy of motherhood. The majority of exhibited sculptures were restored in recent years which contributes to their value and attraction.

The paintings on glass, with sacred motifs, served as special interior accessories. These were the work of folk painters who imitated religious altarpieces and graphic models. The painters used to simplify the models often to a schematic basis.

Pilgrimages were a part of ceremonial life in the countryside as well as in towns. There are numerous artifacts connected with pilgrimages in the collection of Balneological Museum.

Some of these are processional Crosses, portable processional statues and paintings and votive donations. Others were devotional objects or work from monasteries which specifically had a rich decoration of frames around a central motif complemented by tiny pressed plates, enamel and paper or textile flowers. The whole of this glittering frame was more expressive and covered more space than the portrayal of the sacred motif itself.

Besides interior functional or decorative works of art with sacred motifs, tiny pieces of art built in the interiors as well as exteriors of towns are very popular in the folk surroundings, such as crosses, small chapels, memorials, statues, village chapels, small belfries and niches in houses. Crosses and small chapels were the most widespread mainly near roads or at crossroads. A selection of the most interesting tiny sacred buildings from the Piešťany district, in the form of paintings, was displayed at the exhibition. Many of these pieces of art were destroyed because of political reasons or removed in the second half of the 20th century and now they have been decimated by thieves. Despite this fact, there are still a number of them and we are

pleased that new ones are being built thanks to the finances of towns, individuals or the Church.

People used to deepen their beliefs by means of the portraying of saints and they learnt to understand the perfection of Christian life thanks to the deeds of saints. That is why the main theme of the exhibition was the motif of saints presented by means of the work of previous generations. ■

▲ Drevená plastika sv. Jána Nepomuckého v barokovom poňatí z dedinského kostolníka alebo kaplnky, Pobedim, 18. storočie.
Wooden sculpture of St. John of Nepomuk in baroque style from a village church or chapel, Pobedim, the 18th century.
Holzplastik des hl. Johannes von Nepomuk in barocker Ausführung aus einer Dorfkirche oder -kapelle, Pobedim, 18. Jahrhundert

Die Ausstellung sowie der, der sakralen Kunst gewidmete Sammlungsbestand des Museums, lassen sich in mehrere Bereiche aufteilen. Zahlreich vertreten sind verschiedenartige Darstellungen der Jungfrau Maria – als Mutter Gottes,

Assumptio (Himmelfahrt), Immaculata (die Unbefleckte), oder als Vesperbilder (Pietà), die sich anhand des örtlichen Kults differenzieren lassen. Die Pietà war sehr verbreitet und gehörte zusammen mit der Darstellung der Madonna mit Kind zu den beliebtesten Motiven. Beide Themen mit ausgeprägtem Element der Weiblichkeit und Mütterlichkeit standen der Seele eines Menschen nahe, der sich mit den Qualen und der Trauer einer Mutter über den leblosen Körper ihres Sohnes gleichermaßen wie mit der irdischen Freude über die Mutterschaft identifizieren konnte. Der größte Teil der ausgestellten Plastiken wurde in den vergangenen Jahren restauriert, was ihren Wert und ihre Sehenswürdigkeit zweifelsohne erhöht.

Ein individuelles schmückendes Beiwerk der Innenausstattung stellten Hinterglasgemälde mit sakralen Motiven dar. Hierbei handelt es sich um Werke volkstümlicher Maler, die Altarbilder und sakrale graphische Vorlagen nachahmten. Die Maler vereinfachten ihre Darstellungen oft bis zur Schemenhaftigkeit.

Ein Bestandteil des festlichen Teils des Lebens sowohl im ländlichen als auch im städtischen Umfeld waren Wallfahrten. Gegenstände mit Wallfahrtscharakter sind im Sammlungsbestand des Balneologischen Museums zahlreich vertreten - es handelt sich vor allem um Vortragekreuze (auch

Prozessionskreuze), tragbare Prozessionsstatuen (Fergelen) und Bilder, Votivgaben, Devotionalien oder in Klöstern hergestellte Werke, deren Besonderheit in üppiger Umrahmung des zentralen Motivs bestand, ergänzt durch filigrane Blättchen aus gepresstem Blech, Emaille und Blumen aus Papier oder Stoff. Diese ganze schimmernde Fläche war herausragender und nahm mehr Raum ein als die eigentliche Darstellung des sakralen Motivs.

In der ländlichen Gegend sind, neben zweckgebundenen oder dekorativen Gegenständen der Inneneinrichtung mit sakraler Thematik, kleinere Denkmäler sehr beliebt und häufig vorkommend, aufgestellt innerhalb und außerhalb von Ortschaften. Hierzu gehören vor allem Kreuze, Passionsdarstellungen, Gedenktätten, Skulpturen, Dorfkapellen, Glockentürme und Nischen an Häusern. Meist verbreitet waren Kreuze und Passionssäulen, aufgestellt vor allem an Straßen und Wegscheidungen. Auf der Ausstellung wurde eine Auswahl der interessantesten kleinen sakralen Bauwerke im Kreis Piešťany in Form von Bildern präsentiert. Eine große Anzahl von Kunstwerken dieser Art wurde in der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts aus ideologischen Gründen zerstört oder entfernt. Gegenwärtig werden diese Denkmäler von Dieben dezimiert. Trotz dieser Umstände sind noch relativ viele zu sehen und erfreulich ist auch die Tatsache, dass neue gebaut werden - ob aus finanziellen Mitteln der Gemeinden, einzelner Personen oder der Kirche.

Durch die Abbildung von Heiligen vertieften die Menschen ihren Glauben und lernten an deren Beispielen die Vollkommenheit des christlichen Lebens zu verstehen. Deshalb bildete das Motiv der Heiligen, präsentiert in den Werken vergangener Generationen, das zentrale Thema der Ausstellung. ■

▲ Immaculata conceptio - drevená plastika Panny Márie Nepoškvrnenej, stojaca na zemeguli s hadom, polovica 19. storočia.

The Immaculate Conception. An wooden sculpture of the Immaculate Virgin Mary standing on the earth with a snake, the middle of the 19th century.

Immaculata conceptio - Holzplastik der Unbefleckten Jungfrau Maria, stehend auf der Erdkugel mit einer Schlange, 1. Hälfte des 19. Jahrhunderts

▲ Fajansová svätenička s námetom sv. Veroniky, miesto nálezu Piešťany, koniec 19. storočia.

A small stoup made of majolica with a motif of St. Veronica, found in Piešťany, the end of the 19th century.

Fayence-Weihwasserbecken mit dem Motiv der hl. Veronika, Fundort Piešťany, Ende des 19. Jahrhunderts

V Ý Z N A M N Í L E K Á R I P I E Š Ť A N

PERIPETIE DOKTORA TOVÁRYHO

SIGNIFICANT DOCTORS OF PIEŠŤANY
Doctor Továrý's peripeteia

BEDEUTENDE ÄRZTE AUS PIEŠŤANY
Peripetien des Dr. Továrý

Robert Bača Foto archív autora

K svojráznym postavám medzivojnového a povojnového obdobia Piešťan patrili MUDr. ŠTEFAN TAUSZ TOVÁRY. Narodil sa 29. 9. 1904 v Bošáci pri Novom Meste nad Váhom. Zmaturoval na trenčianskom gymnáziu. Medicínu študoval v Paríži a Prahe, kde na Lekárskej fakulte Nemeckej univerzity získal 15. 10. 1927 lekársky diplom. Praxoval na chirurgickej klinike Cunéo v Paríži a v pražských gynekologických klinikách. Dňa 1. 3. 1928 bol ustanovený ako štátny obvodný lekár a balneológ v Piešťanoch. Prvú ordináciu mal na dnešnej Winterovej ulici vo vile Veres.

Dr ŠTEFAN TAUSZ TOVÁRY was among the most significant people of the interwar and postwar period. He was born on 29 September 1904 in Bošáca near Nové Mesto nad Váhom. He graduated from a grammar school in Trenčín and continued his studies in Paris and Prague where he obtained his diploma in the Faculty of Medicine at the German University on 15 October 1927. He served his internship at Cunéo surgical clinic in Paris and gynecology clinics in Prague. He was assigned state and district doctor and balneologist in Piešťany on 1 March 1928. He had his first surgery in villa Veres on Winterova Street.

Zu den außergewöhnlichen Gestalten in Piešťany der Zwischen- und Nachkriegszeit gehörte MUDr. ŠTEFAN TAUSZ TOVÁRY, geboren am 29. 9. 1904 in Bošáca bei Nové Mesto nad Váhom. Sein Abitur machte er am Gymnasium in Trenčín und studierte anschließend Medizin in Paris und Prag, wo er an der medizinischen Fakultät der Deutschen Universität am 15. Oktober 1927 sein ärztliches Diplom erwarb. Továrý praktizierte in der chirurgischen Klinik Cunéo in Paris sowie in diversen gynäkologischen Kliniken in Prag. Am 1. März 1928 wurde er als staatlicher Bezirksarzt und Balneologe in Piešťany zugelassen. Seine erste Praxis befand sich in Villa Veres, in der heutigen Winterova Straße.

Rešpekt vzbudzoval okrem iného svojou vyšportovanou postavou, vďaka aktívnemu pestovaniu boxu a šermu. V boxe zožal viacero úspechov v ťažkej váhe na rôznych európskych súťažiach. Neskôr zastával funkciu podpredsedu Piešťanského futbalového klubu (PFK). Zostáva záhadou, kedy si našiel čas vykonávať funkciu čestného veliteľa hasičskej jednotky. Bol nositeľom striebornej medaily „Za záchranu“. Na stránkach miestnej tlače sa ohľadom hasičskej problematiky najčastejšie „naťahoval“ s bývalým starostom obce Gašparom Štefankom. V roku 1933 začali vychádzať Piešťanské noviny. Bol to týždenník, ktorý tlačila kníhtlačiareň B. Kohna. Jeho vydavateľom a zodpovedným redaktorom bol Dr. Továry a hlavným redaktorom JUDr. Michal Lukáč. V roku 1935 noviny zanikli. Všestranne angažovaný lekár, ktorý podnikal aj ako autodopravca, bol politicky činný v Hlinkovej slovenskej ľudovej strane (HSĽS).

V rokoch 2. svetovej vojny bol Dr. Továry - ako konvertita - zaistený v pracovnom tábore v Seredi, odkiaľ sa po úteku pridol k partizánskej jednotke „Boženko“ A. A. Aroneckého-Snežinského, operujúcej v horách Považského Inovca nad obcou Modrová. Začiatkom roku 1945 v dôsledku zranenia padol do rúk Nemcov a len príhovor predsedu Slovenskej vlády Štefana Tisu ho zachránil od istej smrti. V marci toho istého roku sa dostal s transportom z trenčianskej väznice do Mauthausenu, kde plnil funkciu pomocného lekára 5. bloku. Zápisnične vypovedal o svojej partizánskej činnosti v roku 1947 - 27. 7. v Trenčíne a 6. 9. v Piešťanoch. Po návrate domov sa rád zdržoval v chate na vrchu Havran nad obcou Banka. Tu si dal vztýčiť aj náhrobný kameň a určil miesto svojho posledného odpočinku. Isté funkcie si naďalej plnil z titulu svojho členstva

v Červenom kríži. Po príchode intervenčných sovietskych vojsk do Československa v roku 1968 emigroval spolu s manželkou Hedwigou, rod. Lukes, do západonemeckého mesta Kolín nad Rýnom. Ako dopravný prostriedok použil svoje auto Škodu 430 červenej farby, presne takú, akú mali piešťanskí hasiči. Dr. Továry pracoval v Nemecku v odbore interná medicína. Hedwigu – pôvodom Nemku - k Piešťanom nič neviazalo a, popravde povedané, nebola tu ani príliš obľúbená. Pracovala ako biochemička v laboratóriu. Patrila vždy k najelegantnejším dámam kúpeľného mestečka. S MUDr. Továrom sa zosobášili v Bratislave 11. 11. 1933. Deti nemali.

Po svojej emigrácii chýbal Dr. Továry najmä starším obyvateľom mesta. Napriek ťažkým životným skúškam si zachoval svoj jedinečný nenapodobiteľný humor. Kde sa objavil, vždy mal okolo seba množstvo vďačných poslucháčov. Dnes už len ľudový názov „Továry vila“ na Ulici kpt. Nálepku č. 10 pripomína túto časom zabudnutú lekársku kapacitu. V jeho vile sídli už dlhé desaťročia zubárske a urologické ambulancie. Dr. Továry zomrel 8. 4. 1976 o 18.40 h v Kolíne nad Rýnom, kde je aj pochovaný. Úmrtný list vystavil kolínsky Sankt Hildegardis Krankenhaus.

Maďarskí i slovenskí historici zaradili vo svojich lexikónoch MUDr. Štefana Továryho medzi významné slovenské osobnosti medzivojnového obdobia. ■

He also gained respect, due to his well-built body, as he actively practised boxing and fencing. He achieved success in the heavyweight division in various European competitions. He later became a vice-chairman of Piešťany Football Club (PFK). It is a mystery how he could find the time to hold the post of honorary commander of a fire brigade. He was also awarded the silver rescue medal. Local newspapers quite often reported that he teased a former mayor of the town, Gašpar Štefanko, about problems

▼ Miláčik dr. Továryho - Škoda 430
Dr. Továry's beloved Škoda 430
Der „Liebling“ von Dr. Továry - der Škoda 430

▲ Villa Továryho dnes
Továry's villa today
Die Továry-Villa heute

concerning the fire brigade. The Piešťany Newspapers started to be published in 1933. It was printed weekly by B. Kohn printing house. Dr Továry was the publisher and editor and JUDr. Michal Lukáč was the editor in chief. In 1935 the publishing of the newspaper was stopped. The all-round doctor, who also had his business in road transport, was politically active in Hlinka's Slovak People's Party (HSL'S).

During World War II, Dr Továry was taken as a 'convert' to a labour camp in Sereď. He later escaped and joined the partisan unit "Boženko" of A. A. Aronecký-Snežinský that operated in the Považský Inovec Mountains near the village of Modrová. At the beginning of 1945 he fell into the hands of the Germans because of an injury and only an intercession by the Slovak Prime Minister, Štefan Tiso, saved him from certain death. Together with other transports from Trenčín prison he got to Mauthausen Camp in March 1945 where he held a post as a doctor's assistant in the fifth block. There are signed statements of his partisan activities from 1947 - on 27 July in Trenčín and on 6 September in Piešťany. After he returned home he liked to spend his time at the cottage on Havran Mountain near the village of Banka. Here he chose his final resting place and had his gravestone erected. He continued to hold some posts thanks to his membership of the Red Cross. After the intervention of the Soviet Army to Czechoslovakia in 1968, he and his wife Hedviga (née Lukes) emigrated to the West German city of Cologne. They travelled there in his red Škoda 430, the same as the fire brigade in Piešťany used to have. Dr Továry worked in Germany in the field of special medicine. Hedviga (of German origin) did not have any ties with Piešťany, and to be honest, she was not very popular here either. She worked as a biochemist in a laboratory. She was among the most elegant ladies of the spa town. She married Dr Továry on 11 November 1933. They did not have any children.

The inhabitants of the town, especially the elderly, missed Dr Továry after his emigration. Despite the terrible ordeals of his life, he preserved his unique inimitable humour. Wherever he appeared he had a lot of thankful listeners around him. Nowadays, only the unofficial name "Továry villa" in Kpt. Nálepka Street 10 reminds us of this expert in medicine who has been forgotten by time. There have been dental and urology offices for many decades in the villa. Dr Továry died on 8 April 1976 at 6:40 pm in Cologne where he was buried. His death certificate was issued by Sankt Hildegardis Krankenhaus in Cologne.

Hungarian and Slovak historians have put Dr Štefan Továry on the list of significant Slovak people, of the interwar period, in their lexicons. ■

Továry weckte Respekt unter anderem durch seine sportgestählte Figur, die er dem aktiven Betreiben von Boxen und Fechten verdankte. Im Boxen konnte er im Rahmen verschiedener europäischer Wettkämpfe in der Kategorie der Schwergewichtler mehrfach einen Erfolg verzeichnen. Später hatte er die Funktion des stellvertretenden Vorsitzenden des Fußballklubs von Piešťany (PFK) inne. Es bleibt ein Rätsel, wo er die Zeit hernahm, noch als Ehrenleiter der Feuerwehr tätig zu werden. Továry war Träger einer Silbermedaille für „Rettung aus Gefahr“. Auf den Seiten der örtlichen Presse „zankte“ er sich hinsichtlich der Feuerwehr-Problematik am häufigsten mit dem ehemaligen Bürgermeister der Gemeinde - Gašpar Štefanka. Im Jahre 1933 wurde zum ersten Mal die Zeitung „Piešťanské noviny“ herausgegeben. Es handelte sich um ein Wochenblatt, gedruckt in der Buchdruckerei von B. Kohn. Sein Herausgeber und verantwortlicher Redakteur war Dr. Továry, als Chefredakteur agierte JUDr. Michal Lukáč. Im Jahre 1935 wurde die Zeitung eingestellt. Der vielfach engagierte Arzt, auch als Unternehmer im Bereich des Autotransportes tätig, war politisch aktiv als Mitglied in der Slowakischen Volkspartei Hlinkas (HSL'S).

Während des 2. Weltkrieges wurde Dr. Továry als Konvertit „sichergestellt“ und in einem Arbeitslager in Sereď untergebracht. Nachdem ihm die Flucht von dort gelang, schloss er sich der Partisanen-Einheit „Boženko“, unter der Leitung von A. A. Aronecký-Snežinský an, die in den Wäldern des Považský Inovec, oberhalb der Ortschaft Modrová operierte. Anfangs des Jahres 1945 fiel er infolge einer Verletzung in die deutsche Gefangenschaft und nur die Fürbitte des Vorsitzenden der slowakischen Regierung, Štefan Tiso, rettete ihn vor dem sicheren Tod. Im März des gleichen Jahres wurde er zusammen mit einem Transport aus dem Gefängnis in Trenčín nach Mauthausen gebracht, wo er die Funktion eines Hilfsarztes im Block 5 ausübte. Über seine Aktivitäten als Partisan sagte er im Jahre 1947 zu Protokoll aus – am 27.7. in Trenčín und am 6.9. in Piešťany. Nach seiner Heimkehr hielt er sich gerne in einer Hütte am Hügel Havran oberhalb der Ortschaft Banka auf. Hier ließ er sich einen Grabstein setzen und bestimmte den Ort seiner letzten Ruhe. Aufgrund seiner Mitgliedschaft im Roten Kreuz hatte er einige Funktionen weiterhin inne. Nach dem Einzug der sowjetischen Interventionstruppen in der Tschechoslowakei, im Jahre 1968, emigrierte Továry zusammen

▲ Odznak Zemskej hasičskej jednoty na Slovensku
The badge of Territorial Fire Brigades Association in Slovakia
Ein Abzeichen des Landesverbandes der slowakischen Feuerwehr

mit Ehefrau Hedviga, geb. Lukes, in das westdeutsche Köln. Als Transportmittel nutzte er dabei seinen roten Škoda 430, genau so einen, wie ihn auch die Feuerwehr von Piešťany hatte. Dr. Továry arbeitete in Deutschland im Bereich der inneren Medizin. Hedviga – die aus Deutschland stammte – hatte zu Piešťany keine Bindung gehabt und, ehrlich gesagt, war sie hier auch nicht sehr beliebt. Sie arbeitete als Biochemikerin in einem Labor und galt stets als eine der elegantesten Damen dieser Kurstadt. Dr. Továry heiratete sie am 11. 11. 1933 in Bratislava. Ihre Ehe blieb kinderlos. Nach seiner Emigration fehlte Dr. Továry vor allem den älteren Bewohnern der Stadt. Auch wenn vom Leben schwer geprüft, konnte er sich doch seinen einzigartigen, unverwechselbaren Humor bewahren. Und wo er auch immer auftauchte, jedes Mal umgab ihn eine Menge dankbarer Zuhörer. Heute erinnert nur noch das im Volksmund als „Továry Villa“ bezeichnete Objekt in der Straße kpt. Nálepku 10 an diese, im Verlauf der Zeit in Vergessenheit geratene medizinische Koryphäe. Seine Villa beherbergt seit mittlerweile mehreren Jahrzehnten zahnärztliche und urologische Praxen. Dr. Továry starb am 8. April 1976 um 18.40 Uhr in Köln am Rhein, wo er auch beerdigt wurde. Die Sterbeurkunde wurde vom Kölner St. Hildegardis Krankenhaus ausgestellt.

Ungarische und slowakische Historiker reihten MUDr. Štefan Továry in ihren Lexika in die Riege der bedeutenden slowakischen Persönlichkeiten der Zwischenkriegszeit ein. ■

V PIEŠŤANOCH

SI ZAHRALI MNOHÉ TENISOVÉ HVIEZDY

NUMEROUS
TENNIS STARS
HAVE PLAYED
IN PIEŠŤANY

IN PIEŠŤANY
SPIELTEN VIELE
TENNISSTARS

Štefan Gregorička Foto autor

▲ Najďalej spomedzi tenistov TK Kúpele Piešťany to doteraz dotiahla Martina Nedelková. V roku 1994 ju vyhlásili za juniorskú majsterku sveta vo štvorhre. Dnes je v USA tenisovou trénerkou.

So far Martina Nedelková has been the most successful of the tennis players out of the Tennis Club Spa Piešťany. She was announced as the world junior doubles champion in 1994. Now she is a tennis coach in the USA.

Als bisher erfolgreichste unter den Tennisspielern des „TK Kúpele Piešťany“ gilt Martina Nedelková. Im Jahre 1994 wurde sie zur Junior-Weltmeisterin im Mixed-Doppel gekürt. Heute arbeitet sie als Tennistrainerin in den USA.

Tennis patrí v Piešťanoch k najpopulárnejším a najúspešnejším športom. Za vyše 80 rokov existencie vychoval klub mnohých reprezentantov, hlavne v mládežníckych kategóriách. Najďalej to v roku 1994 dotiahla Martina Nedelková, ktorá sa stala juniorskou majsterkou sveta vo štvorhre.

Tennis is among the most popular and most successful sports in Piešťany. The club has raised many representatives, mainly in the category of juniors, over more than the 80 years of existence. Martina Nedelková is the most successful of them because she became world junior doubles champion in 1994.

Tennis zählt in Piešťany zu den beliebtesten und erfolgreichsten Sportarten. Während seiner mehr als 80 Jahre andauernden Existenz zog der hiesige Tennisklub etliche Repräsentanten groß, vorwiegend in den Junior-Kategorien. Am weitesten brachte es im Jahre 1994 Martina Nedelková, die Junioren-Weltmeisterin im Doppel wurde.

N a piešťanských dvorcoch hrali v minulosti viacerí poprední svetoví hráči ako Koželuh, Drobný, Borotra, Cochet, Asbóth, Crawford a ďalší. V drese Austrálie si na dnes už neexistujúcom centrálnom dvorci areálu v kúpeľnom parku, ktorý v roku 1932 slávnostne otvoril zakladateľ mužského Davis Cupu, americký generál Dwight Davis, zahral aj Harry Hopman, na počesť ktorého sa hrá v austrálskom Perthe Hopmanov pohár, ktorý je neoficiálnym svetovým šampionátom miešaných družstiev. Ten Slováci už trikrát vyhrali – naposledy začiatkom tohto roku piešťanská odchovankyňa Dominika Cibulková s Dominikom Hrbatým.

Tenisový klub Kúpele sa môže pochváliť výbornými výsledkami svojich hráčov i účasťou mnohých popredných tenistov z celého sveta na kvalitne obsadených turnajoch v Piešťanoch. Okrem medzinárodných seniorských sú to turnaje, určené mládeži. Viac o nich nám prezradil riaditeľ klubu Rudolf Vrábel: „Okrem celoštátnych a regionálnych turnajov organizujeme každoročne aj tri významné medzinárodné - dva pre jednotlivcov a jeden pre juniorské družstvá. Najbohatšiu históriu má juniorský Slovakia Cup jednotlivcov, ktorý napísal v tomto roku už svoju 31. kapitolu – tentoraz s prívlastkom Interspa. Kvalitnou účasťou hráčov z celej Európy jednoznačne prevyšuje podobné turnaje v iných tenisovo vyspelých krajinách. Najlepší slovenský junior súčasnosti, Piešťanec Filip Horanský, síce v tomto roku turnaj nevyhral, ale jeho výkony jasne ukázali, prečo je v súčasnom svetovom rebríčku ITF

do 18 rokov najlepším hráčom do 16 rokov. Víťazka dvojhry dievčat, Irina Chromacheva z Ruska zasa potvrdila, že viacerí hráči sa do Piešťan radi vracajú – vlni tu hrala v semifinále turnaja do 14 rokov, teraz ako 14-ročná vyhrala turnaj pre hráčov do 18 rokov. Škoda, že úlohu nasadennej dvojky nezvládala naša hráčka Chantal Škamlová. Ona i Horanský si však zahrli aspoň vo finále štvorhry. Ďalším turnajom európskej tenisovej asociácie bol na našich dvorcoch PSS Piešťanský pohár. Aj jeho 16. ročník bol zaradený do najvyššej kategórie. Premiérový na ňom hralo po 64 chlapcov i dievčat z 19 štátov a v hlavnej súťaži sa predstavili štyria hráči z prvej európskej desiatky chlapcov a najlepšia Európanka, Petra Uberalová, v súťaži dievčat. Práve oni dali turnaju punc najvyššej kvality. Aj keď titul z dvojhry chlapcov nakoniec putoval do Španielska.

Oba medzinárodné turnaje jednotlivcov, žiacky Piešťanský pohár i juniorský Slovakia Cup sa mohli doteraz pochváliť účasťou viacerých hráčov, ktorí dnes patria do svetovej špičky medzi dospelými. Spomeňme aspoň Rusku Kuznecovú, Čechov Šafářovú a Berdycha, Holanďanku Krajicekovú. Zo Slovákov tu vyhrala Jarmila Gajdošová, ktoré dnes reprezentuje Austráliu, ale aj tenisti TK Kúpele

▲ Medzi víťazmi medzinárodného žiackeho turnaja bol aj piešťanský tenista Lukáš Lacko, ktorý na určitý čas sa stal medzi mužmi slovenskou tenisovou jednotkou.

Lukáš Lacko, a tennis player from Piešťany, was among the winners of the international pupils tournament and for a while he became the Slovak No 1 male tennis player.

Unter den Siegern des internationalen Turniers für Schüler war auch der Tennisspieler Lukáš Lacko aus Piešťany, der eine Zeit lang die Nummer Eins im slowakischen Herrentennis war.

▲ Prezident Slovenského tenisového zväzu Tibor Macko s Magdalénou Rybárikovou (zľava), ktorá ako žiačka vyhrala medzinárodný turnaj o Piešťanský pohár. Dnes je oporou ženského fedcupového družstva Slovenska. Sprava najúspešnejšia odchovankyňa piešťanských tenisových dvorcov Dominika Cibulková, ktorá bola v júli 2009 vo svetovom rebríčku WTA na 12. mieste.

The President of the Slovak Tennis Association, Tibor Macko with Magdaléna Rybáriková (left), who as a pupil won the International Piešťany Cup Tournament. Nowadays, she is one of the core members of the Slovak female fedcup team. From the right, the most successful nursing of the Piešťany tennis courts, Dominika Cibulková, placed 12th in the WTA July 2009 chart.

Präsident des Slowakischen Tennis-Verbandes, Tibor Macko, mit Magdaléna Rybáriková (v.l.), die als Schülerin das internationale Turnier um den Cup von Piešťany gewonnen hat. Heute ist sie die Stütze der slowakischen Fed Cup Frauen-Mannschaft. Rechts - die erfolgreichste unter dem Tennis-Nachwuchs von Piešťany - Dominika Cibulková, die sich im Juli 2009 auf Rang 12 der WTA-Liste befand.

Piešťany, Jana Juricová, Magdaléna Rybáriková, Vivien Juhászová a Lukáš Lacko. Všetci spomínaní piešťanskí hráči sa dostali tak ďaleko aj vďaka medzinárodným turnajom v Piešťanoch, na ktorých získavali prvé body do svetových rebríčkov. ■

In the past many top world players such as Koželuh, Drobny, Borotra, Cochet, Asbóth, Crawford played on courts in Piešťany. The Hopman Cup, which is an unofficial mixed team world tournament, is held in Perth, Australia in honour of Harry Hopman. He played for Australia in the spa park on the center court, which does not exist any more, and which was ceremoniously opened by the founder of men's Davis Cup, an American General, Dwight Davis in 1932. The Slovaks have already won The Hopman Cup three times. Dominika Cibulková, a player from Piešťany, and Dominik Hrbatý won it last at the beginning of this year.

The Tennis Club Piešťany Spa can boast about the great results of its players as well as the participation of many top tennis players from all over the world in high quality tournaments in Piešťany. Besides international senior tournaments, there are also those intended for youths. Rudolf Vrábel, the director of the club, told us more about them: "Along with national and regional tournaments we organise three significant international tournaments as well, two for singles and one for junior teams. Junior Slovakia Cup, for singles, has the richest history. This year it wrote

the 31st chapter with the name Interspa. It definitely outdoes similar tournaments in other countries where tennis is developed at a high level by the quality of players from the whole of Europe. The best current junior Slovak player, Filip Horanský from Piešťany, has not won a tournament this year, but his results have clearly shown why he is the best player of 16 & Under in the current ITF ranking of 18 & Under. The winner of girls' doubles, Irina Khromacheva from Russia, proved that many players like to return to Piešťany. She played here in the semi-final of the 14 & Under tournament last year, now at 14-years old she has won the 18 & Under tournament. It is a pity that our player, Chantal Škamlová, did not manage the task of No 2 seed. She did play, however, in the doubles final with Horanský. PSS Piešťany Cup was another tournament of the European Tennis Association on our courts. Its 16th year was ranked among the highest category. As far as 64 boys and girls from 19 countries played in it for their first time and four boys from the European top ten juniors played in the main tournament and the best European girls player, Petra Uberalová, in girls tournament. They gave the tournament the hallmark of the highest quality, even though, in the end, the singles title went to Spain."

Both international singles tournaments, Pupil Piešťany Cup and Junior Slovakia Cup, can boast about the participation of many players who are now among the top world senior players. We can mention a few such as Russian Kuznecova, Czechs Šafářová and Berdych and Dutch Krajiceková. As

for Slovaks, Jarmila Gajdošová, who currently represents Australia and won here, as well as tennis players from the Tennis Club Piešťany Jana Juricová, Magdaléna Rybáriková, Vivien Juhászová and Lukáš Lacko. All the above-mentioned players from Piešťany achieved such success thanks to the international tournaments in Piešťany where they got their first world ranking points. ■

Auf den Tennisplätzen in Piešťany stellten in der Vergangenheit mehrere Weltklassespieler ihr Können unter Beweis, darunter Koželuh, Drobny, Borotra, Cochet, Asbóth, Crawford und andere. Auf dem heute nicht mehr existierenden zentralen Spielfeld der Tennisanlage, 1932 vom Initiator des Davis Cup der Herren, dem US-General Dwight Davis gegründet, spielte in Australiens Trikot auch Harry Hopman, zu dessen Ehren im australischen Perth der bekannte Hopman Cup ausgetragen wird. Er gilt als inoffizielle Mixed-Weltmeisterschaft und diese konnten die Slowaken bereits dreimal

gewinnen – zuletzt Anfang dieses Jahres Dominika Cibulková – Zögling des Tennisklubs in Piešťany – zusammen mit Dominik Hrbatý. Der Tennisklub „Kúpele“ (Heilbad) kann auf herausragende Ergebnisse seiner Spieler sowie die Teilnahme zahlreicher Weltklassespieler auf stark besetzten Turnieren in Piešťany zurückblicken. Neben den internationalen Spielen für Senioren sind es vor allem Jugendwettkämpfe. Mehr darüber verriet uns der Klubleiter Rudolf Vrábel: „Neben Landes- und Regionalspielen veranstalten wir alljährlich auch drei bedeutende internationale Turniere – zwei für Einzelspieler und eines für Junioren-Mannschaften. Die längste Tradition hat der „Junior Slovakia Cup“ für Einzelspieler, der in diesem Jahr bereits sein 31. Kapitel schrieb, diesmal mit der Erweiterung „Interspa“. Aufgrund seiner hochkarätigen Besetzung mit Spielern aus ganz Europa ist es vergleichbaren Turnieren in anderen „Tennis-Ländern“ entschieden weit voraus. Der beste derzeitige slowakische Jugendspieler, Filip Horanský aus Piešťany, gewann in diesem Jahr zwar kein Turnier, seine Leistungen jedoch zeigten deutlich, warum er in der aktuellen

▲ Turnaj v Piešťanoch vyhrala v roku 2009 aj žiacka majsterka Európy Petra Uberalová z Bratislavy, ktorá vedie aj aktuálny rebríček dievčat TE do 14 rokov.

Petra Uberalová, a European pupil champion from Bratislava, won the tournament in Piešťany in 2009 and now she leads the current girls TE ranking of 14 & Under.

Das Turnier in Piešťany gewann 2009 die europäische Schülermeisterin Petra Uberalová aus Bratislava, die auch die aktuelle Mädchen-Rangliste der TE bis 14 Jahre anführt.

▲ Piešťanec Filip Horanský si v tomto roku zahral vo finále juniorského Interspa Slovakia Cupu. V kategórii juniorov do 18 rokov mu patrí v svetovom rebríčku 23. priečka. Na tohtoročnom grandslamovom turnaji vo Wimbledon sa prebojoval v dvojhre juniorov medzi najlepších šestnást hráčov.

Filip Horanský from Piešťany played in the final of the Junior Interspa Slovakia Cup. He is 23rd in the junior world ranking of 18 & Under. He got through to the top sixteen in the Grand Slam junior singles tournament in Wimbledon this year.

Filip Horanský aus Piešťany spielte in diesem Jahr im Endspiel des „Interspa Slovakia Cup“ für Junioren. In der Kategorie Junioren U18 belegt er in der Weltrangliste den 23. Rang. Bei dem diesjährigen Grand-Slam-Turnier kämpfte er sich im Junioren-Doppel unter die 16 Besten.

ITF-Weltrangliste der Junioren der beste Spieler in der Kategorie bis 16 Jahre ist. Die Gewinnerin des Mädchen-Doppels, Irina Khromacheva aus Russland bestätigte wiederum, dass Tennisspieler gerne nach Piešťany zurückkehren – im letzten Jahr spielte sie hier im Semifinale des Nachwuchsturniers für Spieler bis 14 Jahre, jetzt gewann sie als 14-jährige das Turnier für Spieler bis 18 Jahre. Schade nur, dass unsere Repräsentantin Chantal Škamlová ihrer Rolle als zweite Favoritin nicht ganz gerecht wurde. Zusammen mit

Horanský konnte sie dann aber zumindest das Endspiel im Mixed-Doppel bestreiten. Ein weiteres, auf unseren Spielfeldern ausgetragenes Turnier der Europäischen Tennis-Assoziation, war der „PSS Piešťany Cup“. Auch seine 16. Austragung wurde in die höchste Kategorie eingestuft. Dabei hatten jeweils 64 Jungen und Mädchen aus 19 Ländern ihre Premiere. Im Hauptteil des Wettbewerbes präsentierten sich vier der ersten zehn Jungen auf der europäischen Jugendrangliste und im Spiel der Mädchen die europäische Nummer Eins in ihrer Altersklasse – Petra Uberalová. Und es war der Nachwuchs, der diesem Turnier das Siegel des höchsten Niveaus aufdrückte. Auch wenn der Titel im Jungen-Doppel am Ende nach Spanien ging.“

Beide internationalen Turniere für Einzelspieler, der „Piešťany- Schülercup“ sowie der „Slovakia Cup für Junioren“, können auf die Teilnahme mehrerer Spieler zurückblicken, die heute als Erwachsene zur Weltspitze zählen. Dazu gehören unter anderem die Russin Kuznetsova, die Tschechen Šafářová und Berdych sowie die Niederländerin Krajicek. Von den slowakischen Spielern siegte hier Jarmila Gajdošová, die heute Australien repräsentiert und die Tennisspieler des „TK Kúpele Piešťany“ (Tennisklub Heilbad Piešťany), Jana Juricová, Magdaléna Rybáriková, Vivien Juhászová und Lukáš Lacko. Alle erwähnten Spieler haben es so weit gebracht auch dank der internationalen Turniere in Piešťany, bei denen sie ihre ersten Punkte für die Weltrangliste sammeln konnten. ■

CHVÁLA KOLIES

Kornel Duffek Foto Tomáš Hudcovič, Martin Palkovič

THE PRAISE OF WHEELS

Mnohí považujú koleso za jeden z najväčších vynálezov ľudstva. Otvorenie letnej kúpeľnej sezóny ukázalo, že s týmto názorom možno iba súhlasiť. Kolesá využívané rôznym spôsobom mali v slávnostnom sprievode veľmi dôležitú - snáď až nezastupiteľnú - úlohu. Dokazuje to i naša fotoreportáž.

Many consider the wheel as one of the greatest human inventions. The opening of the summer spa season showed that we can only agree with this opinion. Wheels in the festive parade, which were used in many ways, had a very important even irreplaceable role. This is also proved by our photo coverage.

GELOBT SEI DAS RAD

Viele halten das Rad für eine der größten Erfindungen in der Geschichte der Menschheit. Die Eröffnung der Sommerkurssaison zeigte, dass es kaum möglich ist, diese Ansicht nicht zu teilen. Räder - verschiedenartig verwendet - spielten in dem feierlichen Umzug eine signifikante - wenn nicht sogar eine unverzichtbare Rolle. Das belegt auch unsere Fotoreportage.

Hneď na čele sprievodu využili kolesá prezident SR Ivan Gašparovič a primátor Piešťan Remo Cicutto, ktorí zamávali z historického automobilu - kabrioletu - zn. Packard z roku 1925. Tento elegantný veterán je, mimochodom, exponátom múzea klasických automobilov Jána Horňáka.

Right at the front of the parade the wheels were used by the President of the Slovak Republic, Ivan Gašparovič, and the Mayor of Piešťany, Remo Cicutto, who waved and greeted from a historical car (cabriolet Packard from 1935). The elegant vintage car is one of the exhibits of Ján Horňák's museum of classical automobiles.

Gleich an der Spitze des Umzugs machten der slowakische Präsident Ivan Gašparovič und der Bürgermeister von Piešťany Remo Cicutto, von Rädern Gebrauch, und winkten aus einem historischen Cabrio der Marke Packard, Baujahr 1925. Dieser elegante Oldtimer ist übrigens eines der Exponate im Museum der klassischen Automobile von Ján Horňák.

Ešte vzdialenejšia história nás ovanula pri pohľade na dva vysoké bicykle - velocipеды - s distingvovane oblečenými pánmi. Tieto prabicykle majú celkom rozdielne kolesá - jedno obrovské a druhé maličké. Napriek istej disproporcii vyzerajú celkom dobre a majú veľa obdivovateľov.

Even more distant history breathed at us while looking at two high bicycles - velocipedes - with their distinctively dressed gentlemen. These "great-grandbikes" have two completely different wheels - a large one and a small one. Despite this disproportion they look good and have a lot of admirers.

Den Hauch einer noch viel älteren Geschichte spürten wir bei dem Anblick zweier hoher Räder - der so genannten Velozipeds - mit distinguiert gekleideten Herren. Diese Ur-Fahrräder besitzen zwei unterschiedliche Räder - ein riesiges und ein ganz kleines. Trotz einer gewissen Disproportion sehen sie gut aus und haben viele Bewunderer.

Verklikári nosia svoj hudobný automat obyčajne na káricku. Ukázalo sa, že štvorkolesového nosiča možno zameniť aj na dvojkoľosového. Tento bicykel však pochádza možno ešte z Rakúsko-Uhorska a k starému veriklíku sa preto veľmi hodil.

Barrel organ players usually carry their musical machine on a barrow. They realized that the four-wheel carrier can be replaced by a two-wheel one. This bicycle comes from the Austro-Hungarian Empire, so it fits the old barrel organs very well.

Drehorgelspieler transportieren ihren Musikautomaten üblicherweise in einem Karren. Es stellte sich heraus, dass ein „Träger“ mit vier Rädern durch ein Zweirad ersetzt werden kann. Dieses Fahrrad stammt vermutlich noch aus den Zeiten Österreich-Ungarns und passte deshalb ausgesprochen gut zu dem Leierkasten.

Z partnerského kúpeľného mesta Luhačovice každoročne spestruje sprievod hasičské auto z roku 1931. Sedia v ňom rozospievajú hasiči, ktorí sú na tento deň uvoľnení zo služby.

The yearly parade is always enlivened with the old 1931 fire engine from our sister spa town of Luhačovice. It is driven by singing firemen who were off duty for that day.

Die Partner- und Kurstadt Luhačovice bereichert den Umzug alljährlich mit einem Feuerwehrauto aus dem Jahr 1931. Die darin sitzenden und singenden Feuerwehrmänner sind für diesen Tag von ihrem Dienst freigestellt.

A na záver ešte jeden projekt na kolesách. Stredná odborná škola technická v Piešťanoch predstavila bicykel budúcnosti. Má vrtuľu aj balón. Nevzdáva sa však tradičných kolies. Projektanti si asi uvedomili, že koleso naozaj patrí k najväčším vynálezom ľudstva, preto ho zapracovali aj do vlastného vynálezu.

And at the end there is one more project on wheels. The Secondary Vocational Technical School in Piešťany presented its bicycle of the future. It has a propeller and a balloon. However, it has not given up its traditional wheels. The designers understood that the wheel is one of the greatest human inventions, that is why they incorporated them in their contrivance.

Und zum Schluss noch ein Projekt auf Rädern. Die heimische Fachschule für Technik stellte das Fahrrad der Zukunft vor. Es besitzt einen Propeller und einen Ballon. Auf die traditionellen Räder wurde jedoch auch hier nicht verzichtet. Seine Autoren haben vermutlich erkannt, dass das Rad tatsächlich zu den größten Errungenschaften der Menschheit zählt und es deshalb in die eigene Erfindung eingearbeitet.

PREZENTÁCIA

▲ Na Kúpeľnom ostrove usilovne pracovali aj kováči.
Blacksmiths also worked diligently on the Spa Island.
Auf der Kurinsel arbeiteten fleißig unter anderem auch Schmiede.

Ked' sa už zdalo, že do bohatého kultúrno-spoločenského života Piešťan sa nedá nič objavného vsunúť, zaplnili so svojimi stánkami Kúpeľný ostrov nositelia tradičných umeleckých remesiel.

When you might have thought that nothing extraordinary could fit into the already rich cultural and social life of Piešťany, the Spa Island was filled with traditional craftsmen and their stalls.

Als es bereits unmöglich schien, das abwechslungsreiche Kultur- und Gesellschaftsleben in Piešťany durch etwas Neues ergänzen zu können, füllten etwa 130 Vertreter des traditionellen Kunsthandwerks die Kurinsel mit ihren Ständen.

Prišlo ich približne 130. Boli medzi nimi majstri z Čiech, Maďarska, Poľska, Srbska, Belgicka a, samozrejme, domáci. Zastúpenie remesiel bolo veľmi pestré. Prenosné predajné stánky zaplnili svojimi výrobkami hrnčiari, džbankári, rezbári, kováči, drotári, košíkari, remenári, kožušníci, šperkari, sklári, medovníkari, tkáčky, čipkárky, výrobcovia hudobných nástrojov, kraslíc, pastierskych bičov, batiky, patchworku a nositelia mnohých ďalších remesiel. Prehliadka stánkov bola o to zaujímavejšia, že väčšina vystavujúcich vytvárala svoje výrobky priamo pred očami návštevníkov. Výrobcovia hudobných nástrojov zase predvádzali záujemcom, aký zvuk sa z nich dá vylúdiť. Ján Šulík z Dolného Trhovišťa sa popýšil so svojimi vylepšenými fujarami. Aby dĺžka neprekážala pri cestovaní, vyrába ich z troch dielov, ktoré sa dajú dobre umiestniť do malého

▲ Pred stánkami bolo vždy dosť záujemcov.
There were always plenty of people at the stalls.
Vor den Ständen fanden sich stets viele Interessierte.

ZRUČNOSTI A VKUSU

PRESENTATION OF SKILLS AND FINE TASTE

PRÄSENTATION VON KUNSTFERTIGKEIT UND ÄSTHETIK

Kornel Duffek Foto autor, Martin Palkovič

kufrika. Zoltán Kovács z Debrecína priniesol dlhé zdobené rohy pochádzajúce zo vzácného stepného dobytku, ktorý sa ešte v malom počte chová v Maďarsku. Na trhoch umeleckého remesla nesmú chýbať kraslice. Marie Čihánková z Blatnice pod sv. Antonínom, na Moravskom Slovácku, sa ich maľovaniu venuje celý život. Najnovšie dokázala, že okrem obvyklých slepačích, kačacích a husacích vajec s vkusom zvláda i veľké plochy, ktoré poskytujú maximálnu plochu. Veľa návštevníkov sa zastavilo pri Márii Mizerákovej z neďalekého Pobedima. Ako jedna

▲ Primátor Piešťan Remo Cicutto s manželkou (sprava), župan Trnavského samosprávneho kraja Tibor Mikuš a generálny riaditeľ Kúpeľov Klaus Pilz sa zastavili pred stánkom s keramickými výrobkami.

Mayor of Piešťany Remo Cicutto with his wife (from right), the Trnava Self-Governing Region Chairman, Tibor Mikuš, and General Manager of the Spa, Klaus Pilz, stopped at the pottery stall.

Der Bürgermeister von Piešťany, Remo Cicutto mit Ehefrau (v. r.), der Vorsitzende des Selbstverwaltungskreises Trnava, Tibor Mikuš, und der Generaldirektor des Heilbades, Klaus Pilz, hielten vor einem Stand mit Keramik an.

▲ Zoltán Kovács z Maďarska priniesol filigránsky rytý roh. Na požiadanie na nich aj zatrubil.

Zoltán Kovács from Hungary brought horns engraved with tiny motifs. He played it on request.

Zoltán Kovács aus Ungarn brachte mit Schnitzereien filigran verzierte Hörner mit. Auf Wunsch gab es eine musikalische Kostprobe.

z posledných čipkárok udržiava pri živote piešťanskú čipku, ktorá v minulosti veľmi efektne dopĺňala výšivku na kroji z piešťanského regiónu. Majster ľudovej umeleckej výroby drotár Štefan Smržík z Námestova nie je v Piešťanoch celkom neznámy. Začiatkom roka tu mal spolu s bratom Ľubomirom výstavu drotárskych prác. Jeho kohút z drôtu nemá chybu! Cesta od stánku k stánku, a zakaždým nejaký zážitok alebo prekvapenie. Dalo by sa ešte dlho pokračovať v opisovaní stretnutí s týmito mimoriadne zručnými ľuďmi, ale na to by bola potrebná kniha – časopis nestačí.

Prehliadka tradičných umeleckých remesiel, ktorá sa konala v dňoch 22. – 24. mája 2009, mala aj sprievodné podujatia. Boli to ukážky remesiel, spojené s kultúrnym programom, výstava Na skle maľované v Spoločenskom centre Kúpeľov a galaprogram v Kongresovej sále spoločenského centra.

Po úspechu prvého ročníka prehliadky tradičných umeleckých remesiel na Kúpeľnom ostrove v Piešťanoch možno dúfať, že toto podujatie bude pokračovať aj v budúcich rokoch. Lebo teraz už vieme, že do tohto kúpeľného mesta patrí. ■

About 130 of them arrived, including masters from the Czech Republic, Hungary, Poland, Serbia, Belgium and, of course, Slovakia. The range of crafts was very

varied. Portable stalls were presenting products from potters, clay jar makers, woodcrafters, blacksmiths, tinkers, basket weavers, girdlers, furriers, jewellers, glass blowers, gingerbread makers, weavers, lace makers, musical instrument makers, Easter egg decorators, whip makers, batik producers, patchwork and other craftspeople. What made it even more interesting was the fact that most of the craftspeople demonstrated their skills in front of the public. To those who were interested, musical instrument makers performed with their wares. Ján Šulík from Dolné Trhovište boasted with his improved fujaras (long pipes). For ease of travelling he makes them from three parts that can easily fit into a small case. Zoltán Kovács from Debrecen brought long decorated horns from rare cattle living in small numbers in Hungarian grasslands. Easter egg decorations cannot be missing at any craft fair. Marie Čihánková from Blatnice pod sv. Antonínom, the Moravian part of the so-called "Slovácko" region, has been decorating eggs all her life. Lately proved that not only can she beautifully paint common hen, geese and duck eggs, but she also manages the extra large proportions offered by ostrich eggs. Many visitors stopped at Mária Mizeráková from the nearby village of Pobedím. As one of the last lace makers she keeps alive the Piešťany lace, which in the past was a showy part of the Piešťany region's folk costume. Craft master tinker Štefan Smržík from Námestovo is not unknown in Piešťany. He and his brother Ľubomír held an exhibition of their tinker work here. His wire cockerel is simply immaculate! Wandering from stall to stall, experience and surprise were waiting in each one. You could talk for ages about the encounters with these remarkably skilled people, but it would require a book, a magazine is not enough.

Presentation of traditional crafts, which took

place between 22 – 24 May 2009, was accompanied by other events. These were skill shows, a cultural programme, an exhibition 'Painted on Glass' (Na skle malované) in the Spa Social Center and a gala show in Congress Hall.

After this first-year success of craft presentations we are hopeful that this event will continue in years to come. We already believe it belongs to this spa town. ■

Darunter befanden sich Meister aus Tschechien, Ungarn, Polen, Serbien, Belgien und natürlich auch einheimische. In den mobilen Verkaufsständen türmten sich die Erzeugnisse der Töpfer, Krug-Hersteller, Schnitzer, Schmiede, Rastelbinder, Korbflechter, Rierner, Kürschner, Schmuck-, Glas- und Lebkuchen-Hersteller, Weberinnen, Klöpplerinnen, Hersteller von Musikinstrumenten, Ostereiern, Hirtenpeitschen, Batik und Patchwork sowie Repräsentanten vieler anderer Handwerksarten. Die Besichtigung der Stände war umso interessanter, als die meisten Aussteller ihre Produkte direkt vor den Augen der Besucher herstellten. Die Produzenten von Musikinstrumenten führten Interessierten wiederum vor, welche Laute sich mit ihren Werken erzeugen lassen. Ján Šulík aus Dolné Trhovište zeigte stolz seine verbesserten Binsenflöten. Damit die Länge bei Reisen nicht

▲ Čipkárka Mária Mizeráková z neďalekého Pobedima ovláda staré vzory pravej piešťanskej čipky.

Lace maker Mária Mizeráková from nearby Pobedim masters old patterns of genuine Piešťany lace.

Die Klöpplerin Mária Mizeráková aus dem unweiten Pobedim beherrscht die alten Muster der original Spitze aus Piešťany.

stört, stellt er sie aus drei Teilen her, die sich bequem in einem kleinen Koffer verfrachten lassen. Zoltán Kovács aus Debrecen brachte lange, verzierte Hörner seltener Steppenrinder mit, die in kleiner Anzahl heute noch in Ungarn

gezüchtet werden. Auf Kunsthandwerksmärkten dürfen auf keinen Fall Ostereier fehlen. Marie Čihánková aus Blatnice pod sv. Antonínom in der Region Mährische Slowakei (Moravské Slovácko), widmet sich der Kunst des Bemalens schon ihr ganzes Leben lang. Zuletzt bewies sie, dass ihr neben gewöhnlichen Hühner-, Enten- und Gänseeiern auch die geschmackvolle Gestaltung größerer Flächen auf riesigen Straußeneiern keine Probleme bereitet. Viele Besucher verweilten vor dem Stand von Mária Mizeráková aus dem nahen Pobedim. Als eine der letzten Klöpplerinnen erhält sie die originelle Spitze aus Piešťany am Leben, die früher eine sehr effektvolle Ergänzung der Stickmuster auf Trachten der Region Piešťany bildete. Meister des volkstümlichen Kunsthandwerks, Rastelbinder Štefan Smržík aus Námestovo ist kein Unbekannter in Piešťany. Anfang des Jahres stellte er hier zusammen mit Bruder Ľubomír Kunstwerke aus. Sein Hahn aus Draht ist einfach Spitze! Der Weg von Stand zu Stand bedeutet jedes Mal ein Erlebnis oder eine Überraschung. Noch lange könnten wir von den Begegnungen mit diesen außerordentlich kunstfertigen Menschen berichten, aber dafür hätten wir ein Buch gebraucht – eine Zeitschrift genügt nicht.

Die Ausstellung des traditionellen Kunsthandwerks in den Tagen vom 22. bis 24. Mai 2009, wurde von weiteren Veranstaltungen begleitet. Dazu gehörten Handwerksvorführungen verbunden mit Kulturprogramm, die Ausstellung „Na skle malované“ (Auf Glas gemalt) im Gesellschaftszentrum des Heilbades sowie ein Galaprogramm in der Kongresshalle des Gesellschaftszentrums.

Nach dem Erfolg der ersten Präsentation des traditionellen Kunsthandwerks auf der Kurinsel in Piešťany, besteht die Hoffnung, dass diese Veranstaltung in den kommenden Jahren fortgesetzt wird. Denn jetzt wissen wir, dass sie in diese Kurstadt gehört. ■

▲ Pod rukami sklára za pomoci ohňa vznikali pre oči návštevníkov poháre, kalíšky a ďalšie úžitkové predmety zo skla.

Skillful hands of the glass blower demonstrated the production of glasses, goblets and other glass objects in front of the eyes of onlookers.

Vor den Augen der Besucher formte der Glasmacher mit Hilfe von Feuer Gläser, Likörgläschen und weitere Gebrauchsgegenstände aus Glas.

DAN MELUZIN VO FONTÁNE

Kornel Duffek Foto Martin Palkovič

Žiarivé farby sálajúce z veľkoformátových obrazov Dana Meluzína (35) celkom ovládli výstavné priestory galérie Fontána. Niektorí boli možno zaskočení na vernisáži výstavy dňa 7. 7. 2009 námetmi jeho obrazov. Veď šľahačkové torty s jahodami, ovocné rezy s vrstvami malín, čučoriedok, kivi alebo rozkrájané šťavnaté citrusové plody hneď tak na výstave neuvidíte. V tomto prípade však ide o práce popredného predstaviteľa pop-artu na Slovensku a jeho obrazy sú svojráznou reakciou na život v konzumnej spoločnosti. Neskrýva, že pri svojej tvorbe bol inšpirovaný americkým výtvarným umením. Spočiatku možno aj Andy Warholom, ale teraz je už kdesi celkom inde - dospel k vlastnému rukopisu, je hravý a svieži. Prítom jeho obrazy majú pevnú výstavbu. O tomto elegantovi v sytožltej košeli a tmavohnedom obleku ešte určite budeme počuť.

DAN MELUZIN IN FONTÁNA

Bright colours glowing from the large format painting by Dan Meluzín (35) have completely dominated the exhibition section at the Fontána Gallery. Some might have been startled by the themes of his pictures at the exhibition which opened on 7 July 2009. The cream cakes with strawberries, fancy fruit cakes with layers of raspberries, bilberries and kiwi or cut pieces of juicy citrus fruit are not something you would normally see at an exhibition. In this case they are the work of a foremost representative of Slovak pop-art and his pictures are just the peculiar reaction to life in a consumption society. He does not hide the inspiration from American art. It may have been Andy Warhol at the beginning, but now he has reached a different level - he evolved with his own brushwork, he is playful and brisk. However, his pictures still have a powerful arrangement. For sure, there will be much more to be heard about this smart fellow in a deep-yellow shirt and dark suit in the future.

DAN MELUZIN IN „FONTÁNA“

Leuchtende Farben, die aus den Großformat-Bildern von Dan Meluzin (35) strahlen, beherrschen vollständig die Räume der Galerie „Fontána“. Einige Besucher seiner Vernissage am 7. 7. 2009 fanden die Motive seiner Bilder vielleicht etwas befremdlich. Denn Torten mit Schlagsahne und Erdbeeren, Früchtschnitten mit Himbeer-, Heidelbeer- und Kiwi-Schichten oder geschnittene Zitrusfrüchte sieht der Besucher einer Ausstellung sicher nicht jeden Tag. Hierbei handelt es sich um Werke des führenden Vertreters der Pop-Art-Richtung in der Slowakei, dessen Bilder als Darstellung einer individuellen Reaktion auf das Leben in einer Konsumgesellschaft zu verstehen sind. Der Autor verheimlicht nicht, dass er sich bei seinem Schaffen von der amerikanischen bildenden Kunst inspirieren ließ - zu Beginn vielleicht sogar durch Andy Warhol. Heute jedoch ist er schon ganz woanders. Er fand einen eigenen Ausdruck, ist verspielt und frisch. Dabei haben seine Bilder einen festen Aufbau. Von diesem eleganten Mann im sattgelben Hemd und dunkelbraunen Anzug werden wir sicher noch hören.

FESTIVALOVÉ VRCHOLY

Kornel Duffek Foto Martin Palkovič

Piešťanský festival (PF) vstúpil do svojho 54. ročníka dosť netradične - vystúpením umeleckého súboru Lúčnica v beznádejne zaplnenej sále Domu umenia. Ďalším významným podujatím bol koncert Slovenskej filharmónie so svojím nastávajúcim šéfdirigentom Leošom Svárovským. S veľkým úspechom sa stretla premiéra scénického oratória Cyril a Metod, o ktorom osobitne píšeme na stranách 5-8. Novinkou bolo i vsunutie bloku džezových koncertov do dramaturgie PF. Tieto koncerty boli súčasťou rodiačeho sa Festivalu Dodo Šošoka, za ktorým stoja veľmi schopní a obetaví ľudia. PF bol ukončený vo veľkom štýle Galavečerom Majstrovských speváckych kurzov Petra Dvorského.

FESTIVAL HIGHLIGHTS

Piešťany festival (PF) entered its 54th year in an unconventional way with the performance of the artistic ensemble Lúčnica in the fully packed theatre of the House of Art. Another important event was the concert of Slovak Philharmony with Leoš Svárovský, its forthcoming main conductor. The premier of the scenic oratorio Cyril and Methodius, which we describe separately on page 5-8, was also warmly welcomed. The novelty was the insertion of a block of jazz concerts into the PF dramaturgy. These concerts were part of the up and coming Festival of Dodo Šošoka, promoted by some very competent and self-sacrificing people. PF finished in a grand style with the Gala Performance of Master's Singing Courses of Peter Dvorský.

FESTIVAL-HÖHEPUNKTE

Das Festival von Piešťany (PF) ging relativ unkonventionell in seine 54. Runde – mit dem Auftritt des Volksembles „Lúčnica“ in einem randvoll gefüllten Saal des Hauses der Kunst. Die nächste bedeutende Veranstaltung war ein Konzert der Slowakischen Philharmonie unter der Führung des angehenden Chefdirigenten Leoš Svárovský. Zu einem Riesenerfolg wurde die Premiere des szenischen Oratoriums „Cyrillus und Methodius“, von der wir auf den Seiten 5-8 gesondert berichten. Ein Novum stellte das Einbinden eines Blocks von Jazzkonzerten in die Dramaturgie des PF dar. Diese Konzerte bildeten einen Bestandteil des neu entstehenden Festivals von Dodo Šošoka, in dessen Hintergrund äußerst fähige und aufopferungsvolle Menschen stehen. Das Festival von Piešťany endete im großen Stil mit einem Galaabend der Meister-Gesangskurse von Peter Dvorský.

2. 9. 2009

JOZEF BABUŠEK: JOŽINKO DIEŤA SVOJICH RODIČOV
krst knihy, galéria Domu umenia
JOZEF BABUŠEK: JOŽINKO, THE CHILD OF HIS PARENTS
the christening of the book, House of Art gallery
JOZEF BABUŠEK: „JOŽINKO DIEŤA SVOJICH RODIČOV“,
Buchtaufe, Galerie des Hauses der Kunst

2. - 15. 9. 2009

YARO KUPČO - FOTOGRAFIE, výstava, Galéria KSC Fontána
YARO KUPČO - THE PHOTOGRAPHS, exhibition, the Gallery of KSC
Fontána (Cultural and Social Centre)
YARO KUPČO - FOTOGRAFIEN, Ausstellung,
Galerie des Kultur- und Gesellschaftszentrums (KSC) Fontána

7. - 9. 9. 2009
DURSAT CUP

Majstrovstvá SR družstiev dorastencov v tenise, Tenisová hala
DURSAT CUP - Slovak Junior Team Tennis Championship, Tennis Hall
„DURSAT CUP“ - slowakische Meisterschaft der
Juniorenmannschaften im Tennis, Tennishalle

12. 9. 2009
ROCKOVÝ ÚLET

prehliadka neprofesionálnych rockových kapiel,
Hudobný pavilón v mestskom parku
ROCKOVÝ ÚLET - amateur rock concert, Music Pavilion in the town park
„ROCKOVÝ ÚLET“ - Vorführung von Amateur-Rockgruppen,
Musikpavillon im Stadtpark

10. - 15. 9. 2009

CINEMATIK - medzinárodný filmový festival
Dom umenia, KSC Fontána, SLK Piešťany, a.s.
CINEMATIK - international film festival, the House of Art,
KSC Fontána, Slovak Health Spa Piešťany, a.s.
„CINEMATIK“ - Internationales Filmfestival, Haus der Kunst,
KSC Fontána, Slowakisches Heilbad Piešťany AG

11. - 12. 9. 2009

VIDEOAMA - medzinárodná súťažná prehliadka
amatérskej tvorby, Stredná záhradnícka škola
VIDEOAMA - international amateur production competition,
Secondary School of Horticulture
„VIDEOAMA“ - internationaler Amateur-Video-Wettbewerb,
Fachschule für Floristik

17. 9. 2009

NA KOLESÁCH PROTI RAKOVINE - mestský park
ON THE WHEELS AGAINST CANCER, the town park
„NA KOLESÁCH PROTI RAKOVINE“ (Auf den Rädern gegen Krebs), Stadtpark

17. - 20. 9. 2009

VICTORIA REGIA národná súťaž v aranžovaní a viazaní kvetov,
SLK Piešťany, a.s., Hudobný pavilón v mestskom parku
VICTORIA REGIA - national flower arranging and floristry competition,
Slovak Health Spa Piešťany, a.s., Music Pavilion in the town park
„VICTORIA REGIA“ - Nationaler Wettbewerb im Blumenbinden,
Slowakisches Heilbad Piešťany AG, Musikpavillon im Stadtpark

19. 9. 2009

PARK FOTO - výstava kreatívnej fotografie v mestskom parku
PARK FOTO - exhibition of creative photographs, in the town park
„PARK FOTO“ - Ausstellung kreativer Fotografie im Stadtpark

22. 9. - 12. 10. 2009

EVA KRAUSE - TAPISÉRIE, výstava v Galérii KSC Fontána
EVA KRAUSE - TAPESTRIES, exhibition in the Gallery of KSC Fontána
EVA KRAUSE - TAPISERIEN, Ausstellung in der Galerie des KSC Fontána

1. - 30. 10. 2009

PIEŠŤANSKÉ RANDEZVOUS - česko-slovenský
divadelný festival, Dom umenia
PIEŠŤANY RENDEZVOUS - Czechoslovak theatre festival, the House of Art
„PIEŠŤANSKÉ RANDEZVOUS“ - tschechisch-slowakisches Theaterfestival, Haus der Kunst

2. - 4. 10. 2009

MEDZINÁRODNÉ STRETNUTIE KARAVANISTOV - ukončenie
sezóny, Autocamping Lodenica
INTERNATIONAL CAMPERS MEETING - season closure, Autocamping Lodenica
INTERNATIONALES TREFFEN DER CAMPER - Saisonabschluss, Autocamping Lodenica

3. 10. 2009

DEŇ ZDRAVIA, KSC Fontána, Hudobný pavilón v mestskom parku
HEALTH DAY, KSC Fontána, Music Pavilion in the town park
„DEŇ ZDRAVIA“ (Tag der Gesundheit), KSC Fontána, Musikpavillon im Stadtpark

13. 10. - 2. 11. 2009

PREZENTÁCIA PRÁC ŠTUDENTOV Vysokej školy výtvarných umení,
Galéria KSC Fontána
EXHIBITION OF STUDENTS' WORKS of the Academy of Fine Arts
and Design, the Gallery of KSC Fontána
PRÄSENTATION DER ARBEITEN VON STUDENTEN der Hochschule
für bildende Künste, Galerie KSC Fontána

15. - 18. 10. 2009

ASTROFILM - medzinárodná prehliadka filmov o astronómii a
kozmonautike, KSC Fontána
ASTROFILM - international astronomy and astronautic films show, KSC Fontána
„ASTROFILM“ - Internationales Filmfestival zum Thema Astronomie
und Raumfahrt, KSC Fontána

22. - 24. 10. 2009

SLOVENSKÁ SONOGRAFIA 2009 - konferencia, Spoločenské
centrum SLK Piešťany, a.s.
SLOVAK SONOGRAPHY 2009 - conference, Social Centre of Slovak Health
Spa Piešťany, a.s.
SLOWAKISCHE SONOGRAPHIE 2009 - Konferenz, Gesellschaftliches
Zentrum der Slowakisches Heilbad AG

3. - 23. 11. 2009

SLÁVNOSTI FOTOGRAFIE, výstava, Galéria KSC Fontána
FESTIVAL OF PHOTOGRAPHY, exhibition, the Gallery of KSC Fontána
„SLÁVNOSTI FOTOGRAFIE“, Ausstellung, Galerie KSC Fontána

12. - 15. 11. 2009

EUROTOUR - medzinárodná prehliadka hraných
a dokumentárnych filmov, KSC Fontána
EUROTOUR - international films and documentaries show, KSC Fontána
„EUROTOUR“ - internationale Spiel- und Dokumentarfilmschau, KSC Fontána